

**PRIZMA ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA, EGYSÉGES
GYÓGYPEDAGÓGIAI MÓDSZERTANI INTÉZMÉNY**

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Budapest, 2025. 08. 28.

Lakos Judit
főigazgató

Tartalomjegyzék

Küldetésnyilatkozatunk.....	4
1. Bevezetés	4
1.1. A pedagógiai program jogszabályi háttere	4
1.2. Utazó gyógypedagógiai ellátás.....	7
2. Óvodai Nevelési Program	9
2.1. Óvodánk nevelésfilozófiája, alapelvei.....	9
2.2. Gyermekkép	10
2.3. Óvodakép	10
2.4. Pedagóguskép	10
2.5. A nevelés, fejlesztés célja és feladata az óvodai csoportban.....	11
2.5.1. Az enyhe- és középsúlyos értelmi fogyatékos kisgyermekek óvodai csoportjának kompetenciafejlesztési céljai, feladatai.....	11
2.5.2. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek csoportjai	11
2.5.3. Fejlesztési feladatok	12
2.5.4. A fejlesztés fő területei	12
2.6. Szolgáltatások	13
2.7. Óvodai felvétel	14
2.8. Kapcsolattartás a szülőkkel.....	14
2.9. Szervezeti és időkeretek	14
2.10. Óvodai programunk tartalma	15
2.10.1. A szokások kialakítása	15
2.10.2. Az egészséges életmódra nevelés	16
2.10.3. A közösségi élet szokásainak megalapozása	16
2.10.4. Munka jellegű tevékenységek.....	16
2.10.5. Önállóságra, önkiszolgálásra nevelés	16
2.10.6. Mozgásfejlesztés/Mozgás	19
2.10.7. Beszédfejlesztés és környezetismeret foglalkozás/Verselés, mesélés, a külső világ tevékeny megismerése.....	21
2.10.8. Játékra nevelés/Játék	23
2.10.9. Ábrázolás - alakítás foglalkozás/Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	25
2.10.10. A zenei nevelés alapjai/ Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	27
2.10.11. Egyéni fejlesztés, értelmi nevelés	28
2.10.12. Kiegészítő és egyéb terápiás eljárások.....	28
2.10.13. Fenntarthatósági szemléletformálás, környezettudatos magatartásra nevelés.....	28
2.10.14. Fejlesztő tevékenységek az iskolába lépés előtt álló gyermekek számára	29
2.11. A gyermek fejlődési ütemének ellenőrzése, értékelése	30
2.12. Az óvodai nevelés végére elérendő célok, követelmények	31
2.13. Beiskolázás	32
Melléklet.....	33
3. Iskolai nevelési program	38
3.1. Az iskolai nevelő-oktató munka alapelvei, céljai, feladatai, eszközei	38
3.1.1. Alapelvek, értékek.....	38
3.1.2. Az iskolai nevelő-oktató munka céljai.....	38
3.1.3. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatai.....	40
3.1.4. Pedagógiai eljárások, módszerek, eszközök	42
3.1.5. Egyéni munkarend szerinti oktatás	43
3.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	44
3.2.1. Személyiségfejlesztő terápiák	44
3.3. A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	45
3.3.1. Egészségfelfogásunk	45
3.3.2. Az iskola szerepe az egészségnevelésben	46
3.3.3. Egészségfejlesztési program	46
3.3.4. Az egészségnevelés szinterei és kapcsolódási pontjai	47
3.4. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok.....	50
3.4.1. A közösségi nevelés helye, feladatai nevelési rendszerünkben	50
3.4.2. Szabadidős tevékenységek	51
3.5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnökök feladatai	52
3.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	53

3.6.1. A sajátos nevelési igényű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	53
3.6.2. Sajátos nevelési igényű tanulóink beilleszkedési, tanulási, magatartási problémáival kapcsolatos pedagógiai tevékenység	54
3.6.3. Az iskolapszichológus tevékenysége	54
3.6.4. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése	56
3.6.5. A kiemelten tehetséges tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	58
3.6.6. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	58
3.7. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje	60
3.8. Kapcsolattartás a szülőkkel, a tanulókkal és az intézmény partnereivel	60
3.8.1. Kapcsolattartás a családokkal	60
3.8.2. Szervezett, munkatervben meghatározott kapcsolattartási formák	61
3.8.3. Együttműködés a külső partnerekkel	62
3.9. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai	63
3.10. A felvételi és átvételi eljárás szabályai	65
3.11. Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátítása	65
3.12. Mentor-gyakornok együttműködés	66
Mellékletek	70
4. Helyi tanterv iskolánk tanulói számára	77
4.1. A választott kerettanterv; tantárgyi struktúra és óraszámok – a választott kerettanterv által meghatározott óraszám és a meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások	77
4.1.1. Tanulásban akadályozott tanulók tagozata	77
4.1.2. Értelmileg akadályozott tanulók tagozata	79
4.1.3. Autizmusban érintett tanulók tagozata	81
4.2. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	83
4.3. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai	84
4.4. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósulásának módja	85
4.5. A választható tantárgyak, foglalkozások szabályai	85
4.6. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei	85
4.6.1. A beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének elvei	86
4.6.2. A számonkérés formái, a beszámoltatások rendje és korlátai	87
4.6.3. A tanulók előmenetelének értékelési rendszere	88
4.6.4. A tanulói teljesítmények, magatartásának és szorgalmának minősítésének formái és rendje ...	89
4.7. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezési elvei	91
4.8. Az otthoni, napközi, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	91
4.9. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag	92
4.10. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	92
4.10.1. Egészségnevelési elvek	92
4.10.2. Környezeti nevelési elvek	92
4.11. Az esélyegyenlőség megteremtésének támogatása	92
4.11.1. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	92
4.12. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez tartozó elvek	95
4.12.1. A magatartás értékelésének és minősítésének követelményei	95
4.12.2. A szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei	95
4.12.3. A tanulók jutalmazásának elvei és formái	96
4.12.4. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai, a magasabb évfolyamra lépés feltételei	97
4.12.5. A tanulók fegyelmezésének elvei és formái	98
5. A fejlesztő nevelés-oktatásban részt vevő súlyosan/halmozottan sérült tanulók ellátása	100
5.1. Törvényi és jogszabályi háttér	100
5.2. A fogyatékos fogalma	100
5.2.1. Gyermekek	100
5.2.2. Interdiszciplináris team	101

5.2.3. A fejlesztő nevelés-oktatás módszerei, eljárásai	101
5.2.4. A fejlesztés területei	101
5.2.5. A fejlesztés céljai (hosszú és rövidtávú célok)	102
5.2.6. A fejlesztés feladatai	102
5.2.7. Elvárások	103
5.2.8. A gyermekek fejlődési ütemének ellenőrzése, értékelése	103
5.2.9. Hagyományos programok	104
6. Utazó gyógypedagógiai ellátás szakmai protokollja	105
6.1. Mellékletek az utazó gyógypedagógiai szolgáltatás szakmai protokolljához	114
6.2. Az utazó gyógypedagógusi szolgáltatás dokumentumainak melléklete	129
7. Gyermekvédelem	130
7.1. A közoktatási intézmény gyermek- és ifjúságvédelmi feladatai	130
7.2. Prevenció az intézményben	130
7.3. Az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenységének célcsoportjai	132
7.4. Az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenység területei	132
7.5. Az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység személyi és tárgyi feltételei	133
7.6. A gyermekvédelmi tevékenység dokumentációja	134
8. Boldogiskola program	135
8.1. Boldogságprogram iskolánkban	136
8.2. Boldogságprogram és a Pedagógiai Program	136
8.3. A Boldogságórák	137
9. Az intézményi szakmai munka szabályozói	138
9.1. Helyi Pedagógiai programunk alapját képező jogi szabályzók	138
9.2. Az intézményi működés dokumentumai	138
9.3. A Pedagógiai Program hatálya	139
9.3.1. A Helyi Pedagógiai Program értékelése, felülvizsgálata	139
9.3.2. A Helyi Pedagógiai Program módosításának körülményei	139
9.3.3. A Helyi Pedagógiai Program nyilvánossága	139
9.3.4. Legitimációs dokumentumok	139
10. Mellékletek	141
11. Fenntartói jóváhagyás	151

Küldetésnyilatkozatunk

„Minden gyermek egyszeri és megismételhetetlen. A maga valójában lehetőség, ígéret és csoda.

Küldetésünk, hogy a ránk bízott sajátos nevelési igényű gyermekeket egyéni szükségleteiknek megfelelően és a fejlődésükhöz szükséges biztonságos, esztétikus környezetben, érdekes, motiváló programokkal, speciális és változatos pedagógiai módszerekkel és eszközökkel minél hatékonyabban felkészítsük a társadalmi beilleszkedésre.

Értékeink: szeretet, nyugalom, magas színvonalú oktató - nevelő munka, innovatív szemléletmód, empátia, érzékenyítés, széleskörű kommunikáció és kapcsolattartás.

Munkatársaink szakképzettek, és hivatásuknak tekintik munkájukat, ezért kellő figyelemmel, türelemmel, toleranciával és támogató hozzáállással nem csak a gyermekek, hanem a szülők és munkatársaik munkáját is segítik, összehangolják.”

1. Bevezetés

1.1. A pedagógiai program jogszabályi háttere

a jogszabály száma	a jogszabályi szint neve	a jogszabály címe
2011. évi CXC.	törvény	a nemzeti köznevelésről
2023. évi LII.	törvény	a pedagógusok új életpályájáról
401/2023. (VIII.30.)	Korm. rendelet	A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
20/2012. (VIII. 31.)	EMMI rendelet	a nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
15/2013. (II. 26.)	EMMI rendelet	a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

Az intézmény működését meghatározó további jogszabályok

A jogszabály száma	a jogszabályi szint neve	a jogszabály címe
mindenkor hatályos	törvény	a Magyar Köztársaság költségvetéséről
2003. évi CXXV.	törvény	az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
1997. évi XXXI.	törvény	a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
2011. évi CLXXIX.	törvény	a nemzetiségek jogairól
110/2012. (VI. 4.)	Korm. rendelet	A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
229/2012. (VIII. 28.)	Korm. rendelet	A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
77/2025. (IV.15.)	Korm. rendelet	Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
419/2024. (XII.23.)	Korm. rendelet	A pedagógus-továbbképzés rendszeréről
182/2025. (VI.30.)	Korm. rendelet	2024/2025. tanévi teljesítményértékelés alapján történő illetmény kifizetéséről és egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
51/2012. (XII. 21.)	EMMI rendelet	a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről
15/1998. (IV. 30.)	NM rendelet	a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
258/2019. (X. 31.)	Kormányrendelet	a tankönyvellátással kapcsolatos feladatok átadásáról

1998. évi LXXXIV.	törvény	a családok támogatásáról
277/1997. (XII. 22.)	Korm. rendelet	a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről
Évenként kiadott	EMMI rendelet	a tanév rendjéről
48/2012. (XII. 12.)	EMMI rendelet	a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
134/2016. (VI. 10.)	Korm. rendelet	az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő szervekről, valamint a Klebelsberg Központról
A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok		

Intézményi alapadatok

Az intézmény neve: Prizma Általános Iskola és Óvoda, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Székhelye: 1134 Budapest, Váci út 57.

Telephelye: 1139 Budapest, Lomb utca 20.

Telephelye: 1134 Budapest, Lehel utca 16.

Típusa: egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmény

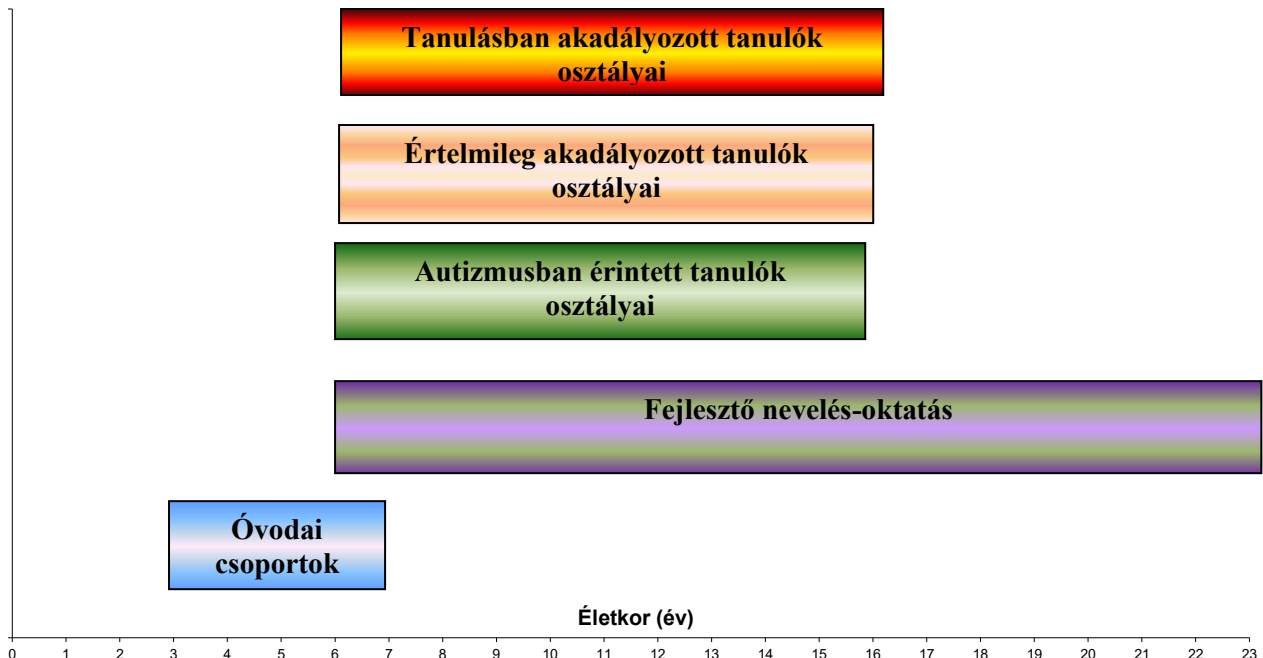
Intézményegységei: Óvodai intézményegység
Iskolai intézményegység
Utazó gyógypedagógus hálózati intézményegység

OM azonosítója: 038423

1.1. Képzésünk felépítése, az ellátottak köre

Az alábbi csoportok működnek intézményünkben:

- gyógypedagógiai óvodai csoportok, (1139 Budapest, Lomb u. 20.)
- általános iskolai osztályok tanulásban akadályozott tanulók számára (1134 Budapest, Váci út 57.)
- általános iskolai osztályok értelmileg akadályozott tanulók számára (1134 Budapest, Váci út 57.)
- általános iskolai osztályok autizmus spektrum-zavarban érintett tanulók számára (1134 Budapest, Váci út 57., 1134 Budapest, Lehel utca 16.)
- fejlesztő nevelés-oktatás súlyosan, halmozottan sérült gyermekek és fiatalok számára (Fővárosi Sztéhló Gábor Gyermekotthon és Fogyatékosokat Befogadó Otthon - 1138 Budapest, Berettyó utca 3.)

A Szakértői Bizottság javaslata alapján intézményünkben az egyes osztályok profiljától eltérő diagnózissal (is) rendelkező sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésére és oktatására is biztosítjuk a feltételeket.

1.2. Utazó gyógypedagógiai ellátás

A Prizma Általános Iskola és Óvoda, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény utazó gyógypedagógusai Szakértői Bizottság javaslata alapján a XIII. kerület többségi nevelési-oktatási intézményeibe járó sajátos nevelési igényű (tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott, autizmus spektrum zavarban érintett, mozgásfejlesztést, és logopédiai fejlesztést igénylő) gyermekek/tanulók együttnevelését segítik, óvodás kortól középiskolás korig.

Óvodai Nevelési Program

2. Óvodai Nevelési Program

2.1. Óvodánk nevelésfilozófiája, alapelvei

Az Óvodai Nevelési Program a Prizma EGYMI Helyi Pedagógiai Programjának szerves részét képezi, az általános formai és törvényi megfeleltetések közösek.

Óvodánkban enyhe- és középsúlyos értelmi fogyatékos, illetve autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek fejlesztését, nevelését látjuk el. A sérülésből, az individuális jegyekből adódóan sokféleség, valamint eltérő nevelhetőség és fejleszthetőség jellemzi az óvodánkban ellátott gyermekek csoportjait.

Nevelési elvünk kiindulópontja, hogy a gyermeket mint fejlődő személyiséget gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Ennek megfelelően az óvoda gyermekközpontú és befogadó szemléletű. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvoda támogató, kiegészítő szerepet vállal.

A sérült gyermeket is elsősorban gyermeknek kell tekinteni, akinek ugyanúgy joga van a szeretetre, biztonságra, emberi kapcsolatokra, megértésre, védettségre, mint ép társainak. Minden óvodás gyermeknek joga van ahhoz, hogy olyan személyként fejlesszék, aki képes megfontoltan dönteni és választani, aki ésszerűen meg tudja állapítani, hogy mit szeret és mit nem, akinek adekvát kapcsolatai vannak a többi emberrel, és aki a lehető legkevesebb segítséget várja a környezetétől a jövőbeni esélyegyenlőségük segítése érdekében.

Ennek a szemléletnek a fejlesztés valamennyi területén érvényesülnie kell. Ahhoz, hogy a sérült gyermekek személyiségfejlesztését a pedagógiai folyamat céljaként értelmezve tudjuk megoldani, az individuális nevelhetőséggel, az egyedi utakkal és különbözőséggel is számolnunk kell.

A komplex óvodai nevelés akkor megfelelő a sérült gyermekek számára, ha igazodik biológiai, pszichológiai fejlődésükhöz, annak állomásaihoz. Céljaink elérését egyéni fejlesztéseken, csoportos foglalkozásokon és terápiás szemléletű programokon keresztül kívánjuk megvalósítani.

Fontosnak tartjuk, hogy minél több olyan lehetőség kialakításában vegyünk részt, ahol sérült óvodásaink ép társaikkal integráltan nevelkednek.

Programunk meghatározó szabályozói, irányelvei:

- az Óvodai nevelés országos alapprogramja
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei
- A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

Nevelési munkánkban az alábbi területek kiemelkedő szerepet töltenek be:

- Gondozás, a kisgyermek testi-lelki és sérülés specifikus szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A gyermek egészségének védelme, az egészséges életmód kialakítása egészséges és biztonságos környezetben, a környezettudatosság számukra releváns elemeinek figyelembe vételével.
- A sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló sokoldalú, tervszerű habilitációs és rehabilitációs fejlesztés.
- Az egyéni képességek és az életkori sajátosságok maximális figyelembevételével a harmonikus személyiségfejlődés.
- Sajátos nevelési igényből fakadóan kiemelten szükséges a következetesség és az általános viselkedési és magatartási szabályok megismerése és betartatása, ezzel támogatva a társadalomba való könnyebb integrációt.

Ezek a területek egymástól nem választhatók szét, szorosan összefüggenek egymással, így a különböző fejlesztési területek is ötvözve jelennek meg a mindennapi nevelőmunkában.

A sajátos nevelési igényű (továbbiakban SNI) gyermekek óvodai nevelése az időben elkezdett fejlesztésre épül. A minimális kontaktus eléréséhez, a kooperációs készség elsajátításához az alábbiak szükségesek: a beszédindítás, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése, a beszédmegértés fejlesztése, az aktív szókincs bővítése, az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítása, az adekvát játékhasználat elsajátítása és a kognitív funkciók fejlesztése. Mindezek kialakításánál a rendszerességre nevelésnek, az utánzásnak, a gesztussal és/vagy képpel kísért, egyszerű verbális utasításnak, továbbá a tér-idő strukturálásnak, a zenének, a ritmusnak, a gyakorlásnak kiemelt szerepe van. A szocio-kommunikáció fejlesztése csoportos, kiscsoportos foglalkozáson keresztül protetikusan környezetben valósul meg, sérülésspecifikus eszközök alkalmazásával.

2.2. Gyermekkép

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre, mentális és / vagy fizikai érintettségétől függetlenül.

Olyan gyermek személyiségfejlesztésére törekszünk, aki érzelemgazdag, önmagát és másokat elfogadó, szintjének megfelelően gondolkodni akaró, segítséggel vagy önállóan szívesen tevékenykedő és együttműködésre képes. Kötődik szűkebb - tágabb perszonális és tárgyi környezetéhez. A gyermekek őszintén fogadják el egymást, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség mintakövetéssel legyen természetes számukra.

Érzelmi-hangulati és cselekvési szinten vegyenek részt az ünnepeken, szerezzenek pozitív élményeket.

2.3. Óvodakép

Az óvodai csoport a családi nevelést kiegészítve szeretetteljes elfogadó légkörben biztosítja az intézményi profilnak megfelelő óvodáskorú sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

A gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést, biztosítjuk a gyermeki szükségletek kielégítését.

A méltóság, tisztelet kifejezése szempontjából nem teszünk különbséget gyermek és gyermek között, a szülői házzal partnerkapcsolatot igyekszünk ápolni.

Az óvoda közvetetten segíti a majd adekvát iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások és kompetenciák megfelelő fejlesztését.

Egyéni, differenciált bánásmódot alkalmazunk a személyes, bensőséges kapcsolat kialakításához és az eredményes rehabilitációhoz.

Hangsúlyt fektetünk arra, hogy gyermekeinket megtanítsuk játszani, motiváljuk őket a mással nem helyettesíthető szabad játékra.

2.4. Pedagóguskép

Az óvodában a nevelő- oktatómunka kulcsszereplői a gyógypedagógusok és a nevelést- oktatást segítő munkatársak. Jelenlétük és elfogadó, segítő, támogató attitűdjük modellt, mintát és főképp biztonságot jelent a gyermekek számára a nevelés egész időtartamában.

Fejlett hivatástudattal, magas fokú szakmai műveltséggel rendelkeznek, biztonságos környezetet teremtenek a gyermekek számára. Magatartásuk modellértékű, hiteles. Gyermekekkel és felnőttekkel való kapcsolataikban következetesek, toleránsak,

humorérzéssel, empátiával rendelkeznek és megfelelő színvonalú kommunikációs készség jellemzi őket.

Egységes pedagógiai szemlélettel, új tanulásszervezési metodikával, korszerű pedagógiai módszertani eljárásokkal, infokommunikációs eszközök használatával, innovatív szemlélettel, segítő-támogató attitűddel rendelkeznek.

Továbbképzéseken és önképzéssel fejlesztik szakmai és általános műveltségüket.

A preferált értékek a nevelőmunkát segítő munkatársak, a gyógypedagógiai asszisztensek és a dajkák magatartásában, viselkedésében is megjelennek a mindennapi nevelőmunka során.

2.5. A nevelés, fejlesztés célja és feladata az óvodai csoportban

2.5.1. Az enyhe- és középsúlyos értelmi fogyatékos kisgyermek óvodai csoportjának kompetenciafejlesztési céljai, feladatai

Törekszünk - egyéni és kiscsoportos formában - a fennálló fejlődési rendellenességek javítására, csökkentésére, illetve a következményes ártalmak kialakulásának megelőzésére. Változatos tevékenységi formákkal nyugodt, derűs légkörben a gyermekeket egészséges napirendhez szoktatjuk, kialakítjuk a helyes higiénés szokásokat.

Célunk, hogy a későbbiek folyamán megkönnyítsük, elősegítsük a többi emberhez és a változó körülményekhez való alkalmazkodásukat, a lehető legmagasabb szintű társadalmi integrációt. Ehhez szükség van az alapvető kompetenciák (kulcskompetenciák) elsajátítására is, melyeket részben - mivel enyhe-középsúlyos értelmi fogyatékos gyermekeink a kulcskompetenciák egy részét tudják csak elsajátítani – építettünk be a fejlesztési területekbe, foglalkozásokba. A szociális és életviteli kompetenciák fejlesztése terén várható el – mentális és fizikai állapotukhoz mért - siker.

A tanulás iránti motiváció, a spontán kíváncsiság, érdeklődés alapfeltétele a hatékony, önálló tanulás területének. Ehhez biztosítjuk a változatos környezeti feltételeket és a különböző élethelyzeteket.

A személyes és társas kapcsolati kompetencia alapja az együttműködés, szocio-kommunikáció, alkalmazkodóképesség a változó körülményekhez, aktívan vegyenek részt a foglalkozásokon, tudjanak egymás mellett és egymással tevékenykedni. A napirend, a foglalkozások, programok állandósága és egyben változatossága alapozza meg a közösségbe, társadalomba való beilleszkedést. Elengedhetetlen feltétel a pozitív érzelmi légkör, következetesség, együttélés alapvető szabályainak megismerése. Az óvodai élet tudatos szervezésével, a csoportos és egyéni képességfejlesztő munkával, az érzelmi biztonság megteremtésével a gyermekek mindenek felett álló érdeke a szociális tanulás feltételeinek biztosítása, az egyéni képességek kibontakoztatása.

2.5.2. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek csoportjai

Az autizmussal küzdő gyermekekre jellemző a kölcsönösséget igénylő szocio-kommunikációs készségek és a rugalmas viselkedésszervezés nehézsége, a beszédprodukció és -értés állapotának egyenlőtlensége, az egyenetlen képességstruktúra és egyéb sztereotip viselkedések. Új helyzetek, váratlan események hatására felerősödhetnek a sztereotip tünetek. A tünetek változatossága mellett az autizmus súlyossága széles skálán szóródik. Az autizmus spektrum zavarok gyakran társulnak egyéb problémákkal, melyek a következőképpen csoportosíthatók:

- értelmi fogyatékoság,
- beszéd-,

- viselkedésproblémák, pl. agresszió, autoagresszió,
- étkezési és alvási zavarok előfordulása,
- ADHD.

A fejlesztés, illetve a hagyományos tanítási módszerek és tervezés módosítása szempontjából kiemelkedő jelentőségű speciális tulajdonságok:

- Naiv tudatelméleti deficit (pl. mások érzéseinek, szándékainak megértése)
- Végrehajtó működési zavar (rugalmatlan viselkedés)
- Centrális koherencia deficit (bejövő információk helyes feldolgozása)

Típusos erősségek, amelyekre az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekeknél építeni lehet:

- a megfelelő szintű vizuális információ általában informatív,
- tanult rutinokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodás,
- jó mechanikus memória,
- megfelelő környezetben, érdeklődésének megfelelő témánál kiemelkedő koncentráció, kitartás.

2.5.3. Fejlesztési feladatok

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek fejlesztésére irányuló óvodai nevelés céljai több szempontban megegyeznek a köznevelési rendszer egyéb profilú óvodáival, figyelembe véve az életkori és egyéni sajátosságokat, az eltérő fejlődési ütemet.

A nevelési célok kiegészülnek a fogyatékoságnak megfelelő speciális célokkal: A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettségi szint mellett elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése. Ennek elérése érdekében szükség van a fejlődésben elmaradott készségek kompenzációs, habilitációs fejlesztésére, a másodlagos problémák (pl. viselkedésproblémák) kezelésére, a mindennapi gyakorlati készségek speciális módszerek segítségével való tanítására. A típusosan egyenetlen képességstruktúrán belül elsődleges cél az elmaradt területek fejlesztése az átlagos vagy kiemelkedő képességek gondozása mellett.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek óvodai nevelésének célja az elemi adaptív viselkedések kialakítása:

- Szocio-kommunikációs készségek célzott fejlesztése,
- az autizmusból és az esetleges társuló fogyatékoságokból eredő fejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása,
- a sztereotip, inadekvát viselkedések kialakulásának megelőzése, illetve korrekciója,
- a protetikusan, augmentatív környezet, szokásrendszer kialakítása, sérülésspecifikus eszközök, módszerek használatának elsajátíttatása.

2.5.4. A fejlesztés fő területei

Kommunikáció és szociális viselkedés

- beszéd előtti (preverbális) csecsemőkori kommunikáció elemeinek tanítása,
- szociális kapcsolatteremtés elemeinek tanítása,
- beszéd vagy ennek hiányában alternatív, augmentatív kommunikáció használatának tanítása, alkalmazásuk a mindennapokban,
- tanítási helyzetben elemi szociális viselkedések kialakítása.

Alapvető önkiszolgálási készségek

- étkezés,
- szobatisztaság,
- öltözés,
- tisztálkodás.

Korai kognitív/értelmi funkciók

- elemi logikai műveletek, fogalmak, összefüggések tanítása,
- egyszerű aktivitási formák kialakítása strukturált keretek között,
- általánosítás képességének fejlesztése,
- az elsajátított képességek önálló használatának tanítása,
- az elsajátított képességek más összefüggésben, környezetben való használata.

Viselkedésproblémák kezelése, megelőzése, alternatív viselkedések kialakítása

- kétszemélyes tanítási helyzetben való részvétel viselkedési elemeinek kialakítása,
- csoportba való beillesztés kialakítása,
- óvodán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása.

Az óvodai fejlesztés során a sérülés-specifikus szocio-kommunikációs és kognitív/értelmi fejlesztés áthatja az óvodában eltöltött idő minden percét. Alapvetően fontos, hogy a tárgyi környezet biztonságos és kiszámítható legyen az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek számára is. Gyermekeként, személyre szabottan szükséges végiggondolni a lehetséges veszélyforrásokat. (pl.: étkezési zavar – Pica - esetén nem lehetnek elől apró tárgyak vagy mérgező anyagok) és ezekhez alkalmazkodva kell kidolgozni a biztonsági óvintézkedéseket. Érdemes gondolni a szenzoros érzékenységekre, vagy éppen a túl magas ingerküszöbből adódó veszélyekre is.

Az autizmussal élő gyermekek fejlesztése során törekedni kell a mindennapi életben használt tárgyak, eszközök alkalmazására. Szükséges olyan játékokat, eszközöket beszerezni, melyek használati módja ránézésre is egyértelmű, könnyen értelmezhető (például Montessori eszközök). Az óvodai fizikai környezet strukturáltsága, szervezettsége hatékonyan segítse elő az autizmussal élő gyermekek lehető legnagyobb önállóságát, biztonságérzetét.

2.6. Szolgáltatások

Az óvoda 7:00-17:00-ig tart nyitva. Reggel 7:00-7:45-ig és délután 16:00-17:00-ig ügyeletet biztosítunk azoknak a gyermekeknek, akiknek szülei munkahelyi elfoglaltságuk miatt ezt igénylik. Az őszi, téli, tavaszi és nyári szünetben, illetve tanítás nélküli munkanapokon az óvodai nyitva tartásról a szülőket értesítjük.

Tervezett nyári szüneti zárva tartás: minden év július 2. hetétől kezdődő 6 hét. Az óvodás korú gyermekek ügyeletének szervezését a Tankerület biztosítja.

Egészségügyi és szociális szolgáltatások:

- Iskolaorvos és védőnő látja el gyermekeinket.
- Évente egyszer az iskola fogorvosa szűrővizsgálatot végez a gyermekek között.
- A szülők segélykérelmét a nevelők továbbítják az intézményi gyermekvédelmi munkát koordináló gyógypedagógus (a továbbiakban: gyermekvédelmi felelős) felé, de a szülők közvetlenül is felkereshetik a gyermekvédelmi felelőst.

2.7. Óvodai felvétel

Óvodánkba – elsősorban - a beiratkozási időben kerülnek be a sajátos nevelési igényű gyermekek, a szülő kérésére és a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői és Rehabilitációs Bizottságának javaslata alapján, a főigazgató döntését követően. Betöltetlen férőhely esetén szorgalmi időben is történhet felvétel. Az óvodába való jelentkezéshez szükséges a gyermek érvényes szakértői véleménye és a mellékletben található Beiratkozási szándéknyilatkozat- és adatkezelési tájékoztató. Kiemelten fontosnak tartjuk a szülővel való együttműködést, ezért egyéni Nyílt Nap keretében látogathatják meg gyermekükkel együtt óvodánkat. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek abba a csoportba kerüljön, ahol a sajátos nevelési igényének megfelelő, képességeit kibontakoztató sérülésspecifikus fejlesztést biztosítani tudjuk. Ennek érdekében csoportlátogatást is biztosítunk a gyermek számára.

Az óvodai nevelés kötelező attól az évtől, melyben a gyermek betölti 3. életévét, egészen addig, míg tankötelezettségét el nem éri. A gyermek napi minimum 4 órában köteles részt venni az óvodai nevelésben.

2.8. Kapcsolattartás a szülővel

Az óvodánkban napi szinten adódik lehetőség a szülővel való konzultációra. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait és szokásait, szükség szerint családokhoz illetően érvényesítjük az intervenciók gyakorlatát az intézményi gyermekvédelmi felelős bevonásával. A kapcsolattartás során törekszünk a törvényi előírások betartására, mint: az együttműködés, a szülők jogai, kötelességei, a médiaszereplés és a hallgatói szakdolgozatokhoz való statisztikai (név nélküli!) adatszolgáltatás szülői írásbeli beleegyezéshez kötöttségei. A szülők minden tanév elején adatvédelmi nyilatkozatot töltenek ki arról, hogy gyermekükről készíthetünk-e fényképeket, és azokat mely média felületeken használhatjuk fel.

Évente legalább kétszer (év eleje, félév) szülői értekezletet, illetve szükség esetén - egyeztetett időpontokban - fogadóórát tartunk. A szülők a napi beszélgetések, közösségi médiafelületeken, a szülői értekezletek, a gyermek kiállított munkái, illetve a nyílt nap (sokszor video-formában) során győződhetnek meg gyermekük fejlődéséről. Az óvodai csoportból való kikerüléskor a szülők számára szükség esetén segítséget nyújtunk gyermekük legmegfelelőbb iskolai elhelyezésének érdekében.

2.9. Szervezeti és időkeretek

Az óvodás gyermek hatékony és egészséges fejlődésének – fejlesztésének kereteit a hetirend és a napirend teremti meg, megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek tervezésével és szervezésével, mely igazodik a tevékenységekhez, a gyermekek egyéni szükségleteihez és a helyi szokásokhoz.

A napirend csupán egy keret, rugalmasan változik az aktualitásoknak, igényeknek és lehetőségeknek megfelelően.

Mivel óvodásaink spontán tanulása is sérült, indokolt, hogy a többségi óvodáktól eltérően a kiscsoportos, illetve egyéni fejlesztő foglalkozások nagyobb számban jelenjenek meg a kötött, tehát az egész csoport számára kötelező foglalkozások mellett. Ezeken kívül biztosítunk kell a szabad játék lehetőségét is.

A szokásrend, a mindennapok ritmikus ismétlődései tagolják gyermekeink óvodai életét, és egyben támpontul, biztonságként is szolgálnak nekik. Igénylik az áttekinthető napirendet, melyben természetesen lehetnek kivételes alkalmak, mint pl.: az ünnepi készülődés és az ünnepek.

A rendszeresség és az ismétlődések kiszámíthatóságot, érzelmi biztonságot teremtenek, a folyamatosság és a rugalmasság megtartása mellett.

Műveltségi területek az óvodai foglalkozásokhoz

A foglalkozás neve	Heti foglalkoztatási időkeret	A foglalkozás formája
Beszédfejlesztés és környezetismeret foglalkozás/Verselés, mesélés, a külső világ tevékeny megismerése	5	csoportos, egyéni
Mozgásfejlesztés/Mozgás	5	csoportos
Ábrázolás-alakítás/Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	3	csoportos, mikrocsoportos vagy egyéni
Játékra nevelés/Játék	5	csoportos, mikrocsoportos vagy egyéni
Zenei nevelés alapjai/Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	2	csoportos
Önkiszolgálásra nevelés	5	csoportos
Egyéni fejlesztés (habilitációs-rehabilitációs órák)	A szakértői véleményben meghatározott óraszámokban	egyéni

2.10. Óvodai programunk tartalma

2.10.1. A szokások kialakítása

A sajátos nevelésű gyermekek életében különösen nagy jelentősége van a szokásrendszerek, mindennapi életvitelt segítő rítusok kialakításának. A szokás valamilyen művelet többszöri ismétlésének eredménye, melynek kialakulásához kellő számú gyakorlásra, ismétlésre van szükség. Fontos, hogy a kialakult szokásokat mindig, minden körülmények között – a családdal együttműködve – azonos módon várjuk el a gyermektől. A szokásfejlődési folyamatban az utánzásnak, modellkövetésnek van nagy jelentősége. A helyes viselkedést kell megerősíteni, melynek alapfeltétele a pozitív nevelői példa.

Lényeges a jól megválasztott napirend. A határozott, de szeretetteljes követelés segíti a szokások kialakítását. A beszoktatási idő (kb. 4 hét) arra szolgál, hogy a családból vagy más közösségből érkező gyermekek számára fokozatos és minél zökkenőmentesebb legyen a beilleszkedés.

2.10.2. Az egészséges életmódra nevelés

Az óvodai élet során törekednünk kell arra, hogy a gyermekek egészsége későbbi igényeik megalapozása érdekében kapja meg szükségleteinek megfelelő gondozást, s egyre inkább legyen számára természetes igény az egészséges életmód.

2.10.3. A közösségi élet szokásainak megalapozása

Az óvodai élet alkalmat nyújt a közlekedési eszközökön való utazásra, az egyre nagyobb sétákra, közös vásárlásra, lépcsőzésre stb. Mindezek számtalan lehetőséget adnak a szociális tanulásra, a társadalomba való beilleszkedésre, a derűs légkör, a jó munkaszervezés, sok-sok együttes élmény alapján.

Óvodai életünket ünnepeink és sajátos hagyományaink teszik családiassá, meghitté és színesebbé. A hagyomány minden közösség életében nagy jelentőségű, erősíti a gyermekek összetartozását, egymás segítségét, önmaguk megismerését, önbizalmukat.

Hagyományaink, ünnepeink

- „Tökjó” nap
- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Húsvét
- Anyák napja
- Gyermeknap
- Nagyok búcsúja, évváró
- Szülők részére nyílt nap megszervezése
- Múzeum- és mozi látogatások

Az ünnepekre való közös készülődés, ráhangolódás nemcsak értelmi képességeik fejlesztéséhez ad lehetőséget, hanem érzelmi életük gazdagabbá tételéhez is. Ünnepségeink egy része a szülők számára is nyitott (karácsony, Mikulás, Anyák napja, ballagás-évváró).

2.10.4. Munka jellegű tevékenységek

Cél az örömmel végzett aktív tevékenység. A felnőttet utánozva egymásnak is szívesen segítenek, az eszközök kikészítésében, elrakásában, terem átrendezésben stb. Fontos, hogy a szülők is igényeljék az otthoni feladatvégzést, s a későbbi önálló életvezetés érdekében bízzák meg őket egyszerű feladatokkal.

2.10.5. Önállóságra, önkiszolgálásra nevelés

Az önkiszolgálásra nevelés mindennapos tevékenységi forma.

2.10.5.1. Az önkiszolgálásra nevelés célja

- a gyermek szükségleteinek megfelelő komfortérzés biztosítása, gondozás, gondoskodás,
- nagyon apró lépésekkel az önállóság elérésének segítése,
- verbális utasításokkal a beszédmegértés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás fejlesztése,

- a testséma fejlesztése, tájékozódás a saját testen, a testrészek, ruhadarabok viszonyának felismerése,
- alapvető higiénés szokások kialakítása,
- az ápoltság, tisztaság igényének felkeltése,
- helyes viselkedési formák elsajátítása,
- a rászorultság, kiszolgáltatottság helyett az „én is tudom” függetlenség érzésének formálása,
- a téri tájékozódás elősegítése.

A gyermekek az önállóság terén is különböző fejlettséget mutatnak. Ahhoz, hogy e téren eredmények szülessenek, alkalmat és időt kell adni a gyermeknek, hogy amire már képes, önállóan végezhesse el. Az a gyerek vagy fiatal felnőtt lesz a társadalom számára elfogadható, adaptív, aki birtokában van a társadalom által elvárt viselkedési formáknak. Ez az önállóság, helyes viselkedés az elfogadás szempontjából igen fontos. Óvodánkban tehát alapozó szerepe van ezen a téren is. Az önállóság bizonyos területei nemcsak a gyermek életkorától függnek, hanem fiziológiai érettségétől, mozgásos ügyességétől és értelmi állapotától. Ezért fontos, hogy a gyermekek apró lépésekben, rövid gesztussal kísért utasítások, illetve utánpótlás alapján tanuljanak.

2.10.5.2. Az önkiszolgálásra nevelés feladatai

Étkezési szokásoknál

- kanalazás megtanítása (merítés, szájhoz vitel, az étel megrágása, nyelés),
- a poharazás: a pohár felemelése kortyolás, nyelés, a pohár letétele,
- a szalvéta használata,
- a villával való ismerkedés (felszúrás vagy merítés),
- kérés, megköszönés,
- ügyesebb gyermekeknél az ételből való szedés,
- a rágás megtanítása,
- a helyes tempó elsajátíttatása,
- kenyér vagy kifli fogása, leharapás a kenyér és a rajta levő feltét együttes elfogyasztása,
- a terítés folyamatának megismerése (pl. szék, tányér, kanál, pohár, szalvéta egymáshoz rendelése),
- az étel és a hozzávaló eszközök felismerése,
- közreműködés az étkezés utáni teremrendezésben.
- a vegyes/változatos étrend kialakítása

Tisztálkodás terén

- a vízcsap kinyitása, elzárása,
- szappan használat, utána kézöblítés,
- a saját törülköző felismerése,
- a kéz, arc szárazra törölése segítségével,
- önálló kéz- és arcmosás,
- fogmosásnál együttműködés (száraz, majd nedves fogkefe, fogkrémes fogkefe elfogadása, szájöblítés megtanítása), önálló fogmosás,
- "baleset" vagy kirándulás esetén az együttműködés zuhanyozáskor (kéz, láb felemelése stb.),
- a fésülés tűrése, önálló próbálkozás,
- igény a tiszta, ápoltság külsőre,
- étkezés előtti, utáni, bizonyos munkafolyamatok (pl. festés) utáni kézmosás igényének felkeltése,

- orrfújás megtanítása, zsebkendő használatának igénye, a piszkos zsebkendő szemétkébe dobása.

Szobatisztaságra nevelés

- rendszeres ültetés mellett a szükséglet megfigyelése,
- szükségletek adekvát jelzése bármilyen formában
- WC vagy bili és a szükséglet elvégzése közti kapcsolat felismertetése, kérdésre jelezze szükségletét,
- önmagától jelzi szükségletét, képes visszatartani addig, míg a WC-re ér,
- a biliről a gyermek WC-re szoktatása,
- fiúk állva pisiltetésének megtanítása, piszoár használat,
- WC-papír használata segítségével,
- "baleset" jelzése,
- WC használatkor a ruhadarabok le-, felhúzása,
- WC-használat utáni kézmosás megtanítása,
- ajtó nyitás-csukás megtanítása.

Öltözés, vetkőzés

- együttműködés az öltözésnél, vetkőzésnél,
- sapka, sál levétele, zipzár lehúzása,
- egyszerű ruhadarabok levétele (cipő, zokni, nadrág stb.),
- vetkőzésnél kis segítségnyújtás (kigombolás, kikötés, cipőfűző meglazítása stb.),
- egyszerű ruhadarabok felvétele, pl. sapka, bugyi,
- öltözés kis segítséggel (ruha elejének megmutatása, jobb-bal oldalnál segítség, befűzés, gombolás stb.),
- bizonyos ruhadarabok teljesen önálló felvétele.

Önálló munkafeladatok

- saját hely felismerése (öltözőben, étkezésnél, alvásnál stb.),
- székek helyre rakása,
- játékok közös elrakása,
- közös teremrendezés,
- eszközök bevitele, kiosztása,
- egyszerű tárgyak kivitele (pl. konyhába),
- társak segítése,
- asztal letörlése, szemét összeszedése,
- székek felrakása az asztalra,
- saját ruhadarabok, eszközök felismerése, helyére tévése,
- közös ágyazás, ágynemű, ágyak elrendezése és elrakása.

A különböző tevékenységeknél a kis lépések elvének kell érvényesülnie. Kezdetben a gyermekkel együtt végezzük a cselekvést, fokozatosan az önállóság eléréséig. Minden fejlesztésnél az adott gyermek fejlettségi szintjéhez viszonyítunk, s arra építünk, amit már tud.

2.10.5.3. Elvárások az óvodáskor végén

- Értsék az egyszerű gesztussal kísért utasításokat, azokat hajtsák végre.
- Kívánságukat, kérésüket, szükségleteiket tudják közölni, tudjanak kommunikálni, szükség esetén használnak nonverbális jelzéseket, vagy AAK-t.
- Minél több tapasztalatot szerezzenek közvetlen környezetükről és tudjanak benne tájékozódni.

- Alakuljon ki önállóságuk az önkiszolgálás terén (öltözködés, tisztálkodás, étkezés, WC-használat).
- Ismerjenek alapvető viselkedési szokásokat (kérés, köszönés, megköszönés), egyszerű szabályokat tartsanak be.

2.10.6. Mozgásfejlesztés/Mozgás

2.10.6.1. Az óvodában ellátott gyermekek mozgásának jellemzői

A gyermekek mozgásukban is eltérnek tipikusan fejlődő társaiktól. Az óvodánkban ellátott gyermekek pszichoszomatikus fejlődését a fejlődési tempó nagyfokú lelassulása, szabálytalansága, egyenetlensége jellemzi. A mozgásfejlődés során bizonyos fázisok kimaradhatnak, kevésbé gyakorlódnak be, illetve hibásan rögzülhetnek. Ez a mennyiségi és minőségi eltérés megmutatkozik a mozgáskoordináció és egyensúlyérzék zavarában, a mozgás kivitelezésének pontatlanságában, a testséma, a téri-, időorientáció fejlődésének elmaradásában, ügyetlen, lassú mozgásban, vagy hipermotilitásban. Számolnunk kell az esetleges mozgásos félelemmel is.

A gyermekek járása általában széles alapú, bizonytalan, a kezek együttmozgása gyakran hiányzik. Mozgókészségüket a fejletlen testséma, a nagy- és finommotorika koordinálatlansága jellemzi. Mozgásuk ritmusa diszharmonikus, statikai hibák, tartási rendellenességek és az izomtónus zavarai előfordulhatnak. Gyakran figyelhetők meg mozgásos sztereotípiák.

2.10.6.2. Mozgásfejlesztés foglalkozás

Ez a foglalkozás a nagymozgások kialakítását, begyakorlását, korrigálását szolgáló foglalkozási forma. Speciális fejlesztő tornaszobánkban rendelkezésünkre állnak az Ayres terápiában alkalmazott eszközök. Ezek rendszeres alkalmazásával erősítjük gyermekeinknél a helyes testtudat, testséma fejlődését, fejlesztjük az egyensúlyérzékét, korrigáljuk az integrációs folyamatokat, biztosítjuk a helyes szenzomotoros integrációt.

Fontosnak tartjuk a szenzoros terápia örömszerző, nyugtató, test- és énképépítő szerepét.

A fejlesztés formája csoportos, kiscsoportos vagy egyéni. Időtartama 20 - 30 perc.

A mozgásfejlesztés célja:

- az általános erőnlét és állóképesség fokozása,
- a mozgástervezés és kivitelezés javítása,
- a feladattudat kialakítása,
- a kognitív funkciók fejlesztése, korrekciója,
- a motoros tanulás elősegítése,
- az alapmozgások kialakítása, korrigálása, az értelmes, célirányos mozgás kialakítása;
- a biztos egyensúly kialakítása,
- ügyesség, állóképesség, erő fejlesztése,
- a teljesítőképesség növelése,
- a mozgásos gátlás oldása,
- az utánzókézség fejlesztése,
- a testséma fejlesztése,
- a légzéstechnika javítása,
- a ritmusérzék fejlesztése,
- a szervezet sokoldalú, harmonikus, arányos fejlődésének biztosítása, az egészség megőrzése,
- a figyelem, emlékezet, beszéd, mozgás összekapcsolása,

- a szenzomotoros ismeretszerzés lehetőségeinek javítása,
- a mozgáskoordináció fejlesztése,
- a téri tájékozódás fejlesztése.

2.10.6.3. Az óvodai mozgásnevelés feladata

Fejlessze az erőt, gyorsaságot, ügyességet, állóképességet, a biztos egyensúly kialakítását, javítsa a hibás, összerendezetlen mozgásokat. Az utánzókézséget a nagymozgások imitációjával lehet a legjobban fejleszteni. Első lépés a passzív mozgásindítás: sok ringatós, gurítós játék, melyek az érzelmi nevelés szempontjából is nagy jelentőségűek. Ezután következik az alapmozgások kialakítása, gyakorlása, majd mozgássorok összeállítása, az egyszerű, egy-két elem ismétléséből a több felé haladva.

2.10.6.4. A mozgásfejlesztés területei

- Játékos, utánzó gyakorlatok

Feladatai:

- az utánzókézség fejlesztése,
- sikerélmény biztosítása,
- közös tevékenység, kapcsolatteremtés,
- testrészek átmozgatása,
- ráhangolódás a foglalkozásra,
- testséma fejlesztése,
- beszédmegértés és beszédkésztetés, figyelem, emlékezet fejlesztése.

A játékos utánzógyakorlatokat kezdetben segítséggel, majd egyre önállóbban végzik a gyerekek. Az énekek, mondókák, versek megadják a mozgások ritmusát, egyszerűek, könnyen utánozhatóak, felkeltik a gyermek érdeklődését.

- Alapmozgások kialakítása, korrigálása

Feladatai:

- pontos mozgás kivitelezésének segítése,
- a mozgásos gátlások oldása,
- a mozgásigény kiélésének biztosítása,
- kognitív funkciók fejlesztése,
- beszédfejlesztés.

A mozgásfejlesztés foglalkozások fő részét ezek a gyakorlatok alkotják. A foglalkozás e részének tervezésekor külön figyelmet kell fordítanunk a gyermek biológiai állapotára, az esetleges társuló fogyatékosagra, amelyben nagy szerepet játszik a drámapedagógia gyógyító, játékos funkciója.

- Mozgásos játékok

Feladatai:

- a tanult mozgásformák játékos gyakorlása,
- egyszerű szabályok megismerése,
- a foglalkozás játékos lezárása.

Ezek a játékok alkalmat kínálnak versenyzésre, páros gyakorlatokra, együttes játéokra. Játék formájában szolgálják a rögzítést, gyakorlást.

2.10.6.5. Elvárások az óvodáskor végén

- alakuljon ki a természetes mozgásigény,
- örömmel, szívesen mozogjanak,
- tudjanak mozgást utánozni,
- alkalmazkodjanak a foglalkozások rendjéhez,
- értsék az egyszerű verbális utasítást,
- az alapmozgásokban szerezzenek jártasságot,
- lépcsőn kapaszkodva, váltott lábbal közlekedjenek,
- biztosan mozogjanak tornaszeren, játszótéri játékokon,
- tudjanak rövid ideig figyelni a felnőltre és egymásra,
- elemi szabályokat ismerjenek, tartsanak be.

A mindennapos mozgás biztosítása az óvodai nevelés szerves része, melynek célja, hogy minden gyermek számára napi rendszerességgel megteremtse a mozgásos aktivitás örömét és lehetőségét. A mindennapi mozgás hozzájárul az egészséges testi fejlődéshez, a mozgáskoordináció javításához, valamint a szociális készségek, az együttműködés és a szabálytudat alakításához. A foglalkozások mellett a szabad játék és a szabadban végzett tevékenységek során is hangsúlyt kell kapnia a változatos, életkornak megfelelő mozgásformáknak.

2.10.7. Beszédfejlesztés és környezetismeret foglalkozás/Verselés, mesélés, a külső világ tevékeny megismerése

A kommunikációs készség fejlesztését, a közvetlen környezet megismerését segítő foglalkozási forma. A foglalkozás formája csoportos, egyéni, esetleg kiscsoportos. Ideje 5-30 perc.

2.10.7.1. Az óvodában ellátott gyermekek beszédfejlődési sajátosságai

Az óvodában ellátott gyermekek beszéde minőségileg és mennyiségileg is eltér tipikusan fejlődő társaiktól. Később indul, lassabb ütemben fejlődik a szókincs, a mondatalkotás, illetve az artikuláció területén egyaránt sajátosságokkal bír. Sérült gyermekeinknél kommunikációs igényű beszédnevelésről kell beszélni.

A kommunikáció fejlesztésénél figyelembe kell vennünk mindazokat a nonverbális ismerethordozókat, amelyek az emberi kapcsolatrendszerben szerepet játszanak:

- vizuális elemek: pl. a mimika, tekintetváltás, gesztusok,
- taktilis elemek: érintés, simogatás,
- auditív elemek: hang, annak intenzitása, ritmusa, hanglejtés.

A beszédfejlődés szoros összefüggésben van a mozgásfejlődéssel, így a kezdetben a mozgásfejlődésre fordított energiák a beszédfejlődés irányában hatnak.

A tünetek formái, jellemző jegyei összefüggnek a sérülés súlyosságával. A legtöbb esetben jelen van a beszédnek mint kifejező tevékenységnek, az artikulációnak, a folyamatosságnak és a zöngének a zavarai is. Gyakran évekig megrekedhetnek a preverbális kommunikáció szintjén, súlyos esetben nem, vagy alig lépik ezt túl. Jellemző az artikulációs hibák nagy száma, ami részben működési eredetű, részben a beszédszervek fejlődési rendellenességeivel függ össze. Többségüknél jelentősen megkésik a beszédfejlődés, nyelvük tartalmilag szegényes, tényleges szókincsük lassan bővül. Az óvodánkba kerülő gyermekek heterogén képet mutatnak a beszédállapot terén.

2.10.7.2. A beszédfejlesztés célja

- a gyermek beszéd iránti érdeklődésének felkeltése, utánzóképeség fejlesztése; kommunikációs igény felébresztése, ösztönzése,
- a verbális és vizuális kommunikáció gazdagítása, a jelzések differenciálása,
- a beszédszervek ügyesítése,
- a beszéd indítása, a passzív, illetve aktív szókincs bővítése,
- a hallási figyelem, hallási diszkriminációs képesség fejlesztése,
- a grammatikai rendszer kiépítése,
- a közvetlen környezet tárgyai, élővilága, cselekvései, történéseiről tapasztalatok, ismeretek szerzése,
- a kognitív funkciók, a figyelem, az emlékezet fejlesztése.

2.10.7.3. A beszédfejlesztés feladata

A beszédfejlesztés, akár csak a játék, jelen van a gyermek egész napi tevékenységében, szorosan kapcsolódik a mentális képességek, a szocializáció, mozgás, és az önkiszolgálás fejlesztéséhez. A verbális fejlesztés nemcsak célként, hanem eszközként is megjelenik a megismerési folyamatban.

Mindezt a beszédfejlesztő munka igen fontos lépése a kommunikációs igény felkeltése, a hallásfigyelem fejlesztése, amit a következő tevékenységek segítenek:

- a gyermek aktivizálása, motiválása ritmus, dal segítségével,
- számukra érthető és élvezhető gyermek – és népköltészeti alkotások együttes hangoztatása
- életkorukhoz és fejlődésbeli állapotukhoz igazodó, mozgással és képanyaggal illusztrált mondókák, mesék előadása felnőtt tolmácsolásában,
- az előszavas meseolvasás rendszeres alkalmazása, amely a nyelvi kompetencia, a szókincs és a képzelet fejlődését szolgálja, valamint biztosítja a gyermekek számára a mesehallgatás élményét a közösségi nevelés folyamatában.
- állathangok, állatmozgások utánzása,
- az akusztikus figyelem felkeltése: hosszú-rövid, gyors-lassú, magas-mély hangok megkülönböztetése,
- felszólítások, felkiáltások élénk gesztussal, mimikával való kísérése,
- a beszédszervek ügyesítése tornáztatással, játékos gyakorlatokkal (a beszédszervek passzív tornáztatása, ajak-, nyelv-, fúvó-, légző gyakorlatok),
- a beszéd indítása, a passzív és aktív szókincs bővítése, játékos formában ismerkedés a tárgyakkal, ezek beépítése a szókincsbe,
- a tárgyak mellett a képek megnevezése, mondatalkotás segítése,
- a természeti jelenségek és a környezet hangjainak megfigyelése, a hangforrás megkeresése.

A környezet megismerésének feladata, hogy a gyermekek képességeihez mérten minél több tapasztalatot szerezzenek – a mozgás és a különböző érzékszervek bekapcsolásával – az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből. Ehhez, egy mennyiségében és minőségében ingerdús kommunikáló, megértő környezet szükséges. Fontos a pedagógus mint modellértékű személy érdeklődése, empátiás készsége, színes egyénisége, hiszen ez biztosítja a gyermekkel való jó érzelmi kapcsolat kialakulását. A környezet megismerésére szolgáló témakörök lehetőséget nyújtanak számunkra, hogy a gyermekcsoport fejlettségi szintjének, életkori sajátosságainak megfelelő tartalommal töltsük meg azokat.

- Speciális feladatok:
  - az érdeklődés felkeltése,
  - a kérdés, kijelentés rövid, egyszerű megfogalmazása,

- nonverbális elemek támogató alkalmazása, AAK (pl. P.E.C.S. módszer)
- a beszédmegértés fejlesztése,
- az otthonról hozott közlési formákra támaszkodás,
- az ismeretek tevékenységbe ágyazott nyújtása,
- a környezet megismerése érdekében a kognitív funkciók célzott fejlesztése az észlelés (látás, tapintás, szaglás, hallás, ízlelés), a figyelem, a megfigyelőképesség, az emlékezet, a gondolkodás fejlesztése,
- a figyelem tartósságának, terjedelmének, akaratlagosságának növelése
- a gondolkodás és a nyelv fejlesztésének összekapcsolása.

2.10.7.4. Témakörök a környezet megismerésére

- Óvodások lettünk,
- Testünk, én-kép, egészséges életmód
- A család,
- Az évszakok,
- Az óvoda,
- Otthoni tevékenységek,
- A közlekedés,
- Az állatok,
- Az utca,
- Foglalkozások,
- Játékok/zene/tánc/mese – játszóterek, parkok,
- Ünnepeink, hagyományaink,
- Természet.

2.10.7.5. Az óvodában ellátott gyermekek beszéde az óvodáskor végén

Általános követelményeket nem lehet meghatározni, hiszen a gyermekek fejlődésbeli sajátosságai, jellemzői nagymértékben meghatározzák a fejlesztés menetét, eredményeit.

- Egy részük az óvodai évek végére megtanítható szavakban, egyszerű mondatokban beszélni. Közlésük azonban a különféle artikulációs hibák miatt nehezen érthető.
- Vannak, akiknél később indul a beszédfejlődés, szavakban, szótöredékekben beszélnek, szükség esetén használják az augmentatív, alternatív kommunikációs eszközöket.
- Egy kis részük pedig ugyan eljut a beszédmegértés valamely szintjére, szituációhoz kötötten viszonylag jól érti a közléseket, kérdéseket, utasításokat, de szavakat még nem mond, csak hangokat hangoztat.

2.10.8. Játékra nevelés/Játék

Adekvát játékhasználatot megtanító, a fantáziát, az elemi kreativitást fejlesztő foglalkozás. A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, amely segíti a külvilág és saját belső világának tagolatlan benyomásait rendezni. Kiemelt jelentőséggel bír az énkép erősítése, a téri és időbeli tájékozódás, a pszichikus funkciók és a kreativitás fejlesztésében, az élményszerzésben.

A játékos foglalkozások formája mikrocsoporthoz, csoportos, esetleg egyéni. Időtartama 10 - 15 perc.

Jelen van minden célzott foglalkozáson, ismeretszerző funkcióval bír. A foglalkozás akkor tölti be szerepét, ha a gyermek játékában egyre több önálló elgondolásból eredő elem található. Játék közben kiélheti mozgásigényét és különböző eszközökkel, anyagokkal ismerkedik meg.

2.10.8.1. Az óvodában ellátott gyermek játékaának jellemzői

A gyermek játékában kevésbé jelenik meg a természetes kíváncsiság, a kreativitás, a fantázia. Gyakran sztereotipen rakosgat, a játékot szájába veszi, dobálja, megreked egy adott repetitív tevékenységnél. Hiányzik a kezdeményezés, igényli a felnőtt irányítását. Jellemző, hogy a mozgásos játékokat részesíti előnyben.

Legjellemzőbb a magányos játék. Fejlesztés hatására jelenik meg a párhuzamos játék (a gyerek utánozza a pedagógust) majd megpróbál önállóan, végül pedig együtt játszani társaival.

2.10.8.2. A játék helye az óvodai nevelésben

A gyermek egész napos tevékenységének legfontosabb része a játék, az értelmes, örömszerző tevékenység. A tárgyakkal való ismerkedés során a játékokat igyekszik egymással kapcsolatba hozni. Az adott mozgások begyakorlását végzi kezdetben cél nélkül, csak a játék örömeért. Később ehhez társul az alkotás öröme, mint motiváló tényező.

2.10.8.3. A játékos együttlétek célja

- a játékkedv felkeltése,
- az adekvát játékhasználat megtanítása,
- az egymás melletti tevékenység támogatása,
- az együttes játék örömeinek felfedeztetése,
- elemi szerepjátékok, a konstruálás megtanítása,
- a mozgás, a megfigyelőképesség, a figyelem, az emlékezet, a beszéd, a képzelet fejlesztése,
- a különböző minőségű, színű, formájú, nagyságú anyagok segítségével ismeretnyújtás a környezet tárgyairól,
- népi játékok, mondókák, énekes játékok segítségével elemi szabályok megtanítása, a zenei hallás, a ritmusérzék fejlesztése,
- a játéktevékenység örömforrásának biztosítása,
- az önálló, elmélyült, kitartó játék segítése,
- a mintakövetés, modellkövetés, az interakció támogatása.

2.10.8.4. Megtanulandó játékok

- Finommotorikát fejlesztő játékok.
- A megismerő tevékenységet fejlesztő játékok.
- Mozgásos játékok.
- Játék a szabadban.
- Szerepjáték elemei.
- Bábozás.
- Népi játékok rendszeres gyakorlása, amelyek hozzájárulnak a közösségi élményhez, a szabálytudat és a ritmusérzék fejlesztéséhez, valamint az élő kulturális hagyományok megőrzéséhez.

2.10.8.5. A játékeszközök

Nagyon fontos, hogy a játékszereket a gyerekek is elérjék, megfelelő számban álljon a csoport rendelkezésére, legyen lehetőség a választásra. A játékeszközök kiválasztását meghatározza a gyermek fejlettségi szintje és az adott feladat.

2.10.8.6. Elvárások az óvodáskor végén

- ismerjék az alapvető játékokat,
- legyenek képesek rövid ideig adekvátan játszani,

- válasszanak maguknak eszközt, használat után tegyék helyre,
- tanulják meg elkérni a játékot, tudjanak várni,
- tudjanak egyszerű építményt konstruálni,
- a szerepjátékok elemei jelenjenek meg játékukban,
- ismerjenek dalos játékokat, kapcsolódjanak be a körjátékokba,
- legyenek képesek rövid ideig együtt játszani,
- ismerjék a játszótéri játékokat, használják azokat rendeltetésszerűen,
- ha kell, játékukat kísérik beszéddel,
- a tanult játékokat próbálják továbbfejleszteni.

2.10.9. Ábrázolás - alakítás foglalkozás/Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Az ábrázolás-alakítás a finommotorika fejlesztését, a kéz ügyesítését, a gyerekek ábrázoló készségét fejlesztő foglalkozás. A foglalkozások formája: mikrocsoportos vagy egyéni. Időtartama 15 - 20 perc.

2.10.9.1. Az óvodában ellátott gyermekek vizuomotoros készségének jellemzői

A motoros készségek és a percepció fejlettsége alapvető szerepet játszik a kognitív képességek kialakulásában. A gyermekeknél a mozgásszerveződés zavarai gyakran társulnak az észlelés zavarával, mozgásos ügyetlenségük a manualitásban is megjelenik. A kéz fejlődésüteme lassú a háromujjas fogás kialakulása is késik. A két kéz együttmozgásának, a test középvonalának átlépése nehézséget jelent.

A kognitív funkciók sérülése, feladattartás gyengesége, nyugtalan magatartásuk és gyakran a motiváció hiánya nehezíti az ismeretszerzést a finommozgást igénylő feladatok terén.

2.10.9.2. Az ábrázolás-alakítás foglalkozások célja

- kéz és ujjak ügyesítése, mozgékonyságuk fokozása,
- a kéz izomerejének szabályozása,
- a célirányos kézmozgások kialakítása,
- a szem és kéz közti koordináció kialakítása,
- az ujjak tapintásérzetének fokozása,
- a csukló, az ujjak laza mozgatása,
- a látás - tapintás - mozgásérzet együttes szabályozása,
- a dominancia kialakításának segítése,
- a testséma fejlesztés,
- az ábrázoló kedv felkeltése,
- az ábrázolás eszközeinek, a különböző technikáknak megismertetése,
- a helyes ceruzafogás kialakítása,
- a figyelem, az emlékezet, az ügyesség fejlesztése,
- a téri tájékozódás fejlesztése,
- az analízis, szintetizáló készség kialakítása,
- egyszerű ok - okozati összefüggések felismertetése,
- a beszédképesség fejlesztése,
- alapszínek és egyszerű formák megismertetése.

A nagymozgások és a finommotorika fejlődése egymással szoros kapcsolatban van. A mozgásos tanulás közben vizuális, akusztikus, kinezetikus, taktilis ingerek fejlesztik a percepciót, hatnak a kognitív funkciókra és a beszédre, segítik a manipulációt.

A különböző fejlesztőjátékokkal végzett manipuláció ügyesíti a gyermek finommotorikáját, de igazi alkotókedvüket festéssel, nyomdázással, gyurmázással, tépéssel, rajzolással élhetik ki. E tevékenység során sikerélményhez jutnak, produktumok keletkeznek, ha a gyermek látja alkotásának eredményét.

2.10.9.3. Az ábrázolás-alakítás foglalkozás feladatai

- ujjak ügyesítése,
- ábrázolókedv felkeltése,
- pontos megfigyelés,
- tárgyak fixálása,
- eszközök használatának és fogásának megtanítása,
- ismerkedés az illesztéssel,
- egyszerű mértani formákkal ismerkedés,
- ujjtornával a kéz ügyesítése,
- szem-kézkoordináció,
- alak-háttér differenciálása,
- ábrázolóképeség fejlesztése.

2.10.9.4. Az ábrázolás-alakítás fejlesztésének lehetőségei

- mintázás,
- festés,
- nyomdázás,
- papírmunkák,
- rajzolás,
- vegyes technikák.

A felsorolt technikákkal és eszközökkel dolgozhatnak különböző nagyságú, minőségű, térbeli elhelyezésű anyagokon (papír, üveg, tükör, fólia, paraván, tábla, fa, textil stb.). A munka során fontos ügyelni a helyes irányra. A gyermekekkel igyekszünk megtanítani a balról-jobbra és a fentről-lefelé haladást.

2.10.9.5. Elvárások az óvodáskor végén

- tudjon rövid ideig helyhez kötötten tevékenykedni,
- alakuljon ki kétujjas fogása,
- tudjon pontosan illeszteni,
- alakuljon ki a megközelítőleg helyes ceruzafogása,
- tartsa be a papírhátart,
- szívesen ábrázoljon,
- rajzában jelenjen meg a kezdeti emberalak ábrázolás,
- használja az ábrázolás-foglalkozáson megismert eszközöket,
- rajzában alakuljon ki a helyes nyomaték,
- tudjon egyszerű ábrát, ritmikus sort kirakni,
- munkájában balról - jobbra haladjon,
- alakuljon ki kezessége, testsémája, lateralitása.

2.10.10. A zenei nevelés alapjai/ Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Ez a foglalkozás lehetőséget nyújt a zene, a ritmus személyiségformáló szerepének megalapozására, és az érzelmekre való hatás mechanizmusával már ezen a szinten is formálja a személyiséget, mivel növeli az érzelmi biztonság érzetét.

Formája: csoportos, mikrocsoportos, egyéni. Ideje alkalmoszerűen, illetve heti 2 alkalommal. Időtartama a gyermek igényének megfelelően 5 - 10 perc.

2.10.10.1. A zenei nevelés célja és feladatai

- a zenei érdeklődés felkeltése,
- a hallásfigyelem és diszkrimináció fejlesztése,
- a környezet hangjainak felismerése, differenciálása,
- imitációs készlet,
- a ritmusérzék fejlesztése,
- a gyermek érzelmi életének alakítása, a gátlások oldása,
- a zenei hallás fejlesztése,
- hangulatkeltés, motiválás,
- a beszéd, mozgás, zene, játék összekapcsolása, egymás hatásának erősítése,
- a nagyon egyszerű népi mondókák, versek, énekek megtanítása,
- a zenehallgatás megszerettetése,
- a csend, a zörejek, a zene differenciálása, szerepének értékelése.

A gyermekek életét végigkíséri a zene. A zene megnyugtató, elringató, figyelemfelkeltő, motiváló szereppel bír. Már a zörejek fontos szerepet játszanak a gyermek ismeretszerző folyamatában. Az ismétlődő zörejangokból mozgásokra, eseményekre tud következtetni (megérkezett valaki, ebédelünk stb.).

A beszéd és a zene szoros kapcsolatban van. A beszéd tempója, a ritmus, a hanglejtés, a hanghordozás, a hangmagasság érzelmi hatása különös jelentőséggel bír. Az óvodások életében az ének és a hangszer óriási szerepet játszik, de az énekhang közvetlen személyes kapcsolatot teremtő, játékot, mozgást kísérő szerepe nagyobb. A mindennapok során számtalan mód nyílik az éneklésre pl.: meséskönyv nézegetésekor, körjátékok játszásánál, altatásnál, vagyis minden olyan alkalommal, amikor a gyermekek jó közérzettel tevékenykednek.

Az énekhang mellett a gyermekek maguk is megszólaltathatnak hangszereket, a közös éneklést egyenletes lüktetéssel kísérik, tapsolnak, dobolnak. Körbejárhatnak a dalra. Az egyszerű, kis hangterjedelmű énekek mellett alkalmazhatók a jól mutogatható, bonyolultabb dalok is, ha a mozgás utánpótlása a cél. A sérült gyermekek beszédfejlesztésénél is fontosak a mondókák, énekek, sokszor ezek kulcsszavai jelentik a gyermek első, önálló szavait is. A ritmusfejlesztés során az egyenletes lüktetésen túl, érzékelik a magas-mély hangok, a gyors-lassú ritmus és a halk-hangos közötti különbséget.

2.10.10.2. Elvárások az óvodáskor végére

- ismerjék fel a tanult énekeket,
- szívesen vegyenek részt dalos játékokban,
- szívesen énekeljenek,
- tudjanak egyenletes lüktetéssel kíséni egyszerű dobbal,
- ismerjék a hangszereket.

2.10.11. Egyéni fejlesztés, értelmi nevelés

A gyermek speciális nevelési szükségletéhez, a képességstruktúra egyenetlenségéhez igazodó, sérülésspecifikus, individualizált fejlesztés. Formája egyéni képességfejlesztés. Időtartama naponta 5 - 15 perc a gyermek állapotától, az adott tevékenységtől függően.

2.10.11.1. Az egyéni, fejlesztő foglalkozások célja

- taktilis, kinezetikus, vizuális, auditív ingerléssel, a játékok, eszközök felhívó jellegét kihasználva növelni az együttműködő-készséget, a kitartást, feladattartást,
- a figyelem, az emlékezet fejlesztése a nyelvi zavarok kiküszöbölése, a beszédszervek ügyesítése, a beszédindítás,
- a formaérzékelés, alak-háttér-differenciáló képesség, a látási-hallási diszkriminációs készség fejlesztése,
- a finommotoros készség, a formakivitelező készség fejlesztése,
- a megfigyelőkészség fokozása,
- a kognitív funkciók fejlesztése, asszociáció kiépítése.
- csoportos foglalkozásokon tanultak elmélyítése.

2.10.12. Kiegészítő és egyéb terápiás eljárások

A terápiák speciális képzettséget feltételeznek és alkalmazását az adott közösség igénye, lehetősége szabja meg.

Óvodánkban nyitottak vagyunk, és lehetőségeink szerint biztosítjuk a gyermekek számára a különböző terápiás eljárásokat: logopédiai ellátás, zeneterápia, állatasszisztált foglalkozás. Ulwila zene tanulásra is van lehetőség. Ezek a foglalkozások egyéni vagy kiscsoportos formában valósulhatnak meg.

Folyamatosan építjük kapcsolatainkat a különböző speciális tevékenységet végző alapítványokkal, egyesületekkel. Nyitottak vagyunk az új terápiás eljárások kipróbálására, bevezetésére.

2.10.13. Fenntarthatósági szemléletformálás, környezettudatos magatartásra nevelés

Az óvodai nevelés kiemelt feladata a gyermekek olyan szemléletének formálása, amely biztosítja a természeti és társadalmi környezet értékeinek megóvását, tiszteletben tartását, valamint a környezettudatos magatartás alapjainak kialakítását. Az óvodáskor a környezeti nevelés szempontjából különösen meghatározó időszak: a gyerekek közvetlen tapasztalatszerzése, utánzó viselkedése és élménykereső attitűdje lehetőséget teremt arra, hogy a fenntarthatóság elvei a mindennapi életük természetes részévé váljanak.

A szemléletformálás alapelvei

- **Élményalapúság:** A fenntarthatóság és a környezettudatosság közvetlen meg tapasztaláson keresztül válik élménnyé a gyermekek számára (pl. kertgondozás, növényültetés, szelektív hulladékgyűjtés).

- **Mintakövetés:** A pedagógus és az óvodai dolgozók környezettudatos magatartása modellként szolgál a gyermekek számára.
- **Rendszeresség és folyamatosság:** A fenntarthatóság elveinek érvényesítése nem kampányszerű, hanem a mindennapi életbe épül be.
- **Életkornak megfelelő komplexitás:** A gyermekek képességeihez és érdeklődéséhez igazodva fokozatosan vezeti be a pedagógus a környezeti nevelés tartalmait.

A környezeti nevelés céljai az óvodában

- A természeti értékek megbecsülése, a természet szépségeinek felfedeztetése.
- A környezet tisztaságának, rendezettségének fontossága.
- Az egészséges életmódhoz kapcsolódó szokások kialakítása (pl. energiatakarékosság, vízhasználat tudatossága, szelektív hulladékgyűjtés).
- A fenntarthatóság és a felelősségteljes fogyasztás alapjainak lerakása.
- Az együttműködés, közösségi felelősség és közös élmények erősítése a környezet védelmének érdekében.

Konkrét feladatok és tevékenységek

- **Mindennapi gyakorlatban:** világítás, vízhasználat tudatosítása, szelektív hulladékgyűjtés, papír- és anyagtakarékosság.
- **Természeti környezet gondozása:** udvar, kert ápolása, növények ültetése, komposztálás, madáretetés.
- **Környezeti élményszerzés:** kirándulások, erdei óvoda, park- és játszótér-látogatások, természetmegfigyelések.
- **Alkotó tevékenységek:** újrahasznosítható anyagok felhasználása kézműves foglalkozásokon, tárgyalakítás során.
- **Éves projektek:** zöld jeles napok (Föld napja, Víz világnapja, Madarak és fák napja) tematikus programjainak megszervezése.

Elvárások az óvodáskor végére

- Alakuljon ki a gyermekekben a környezet iránti érdeklődés és szeretet.
- Rendszeresen és örömmel vegyenek részt a környezeti nevelési tevékenységekben.
- Saját szintjüknek megfelelően értsék meg a környezet tisztaságának fontosságát.
- Tudatosodjon bennük, hogy a természet érték, amelyet óvni kell.
- Mutatkozzon meg viselkedésükben a környezettudatos szokások kezdete (pl. papírgyűjtés, szelektív hulladék, takarékság).

2.10.14. Fejlesztő tevékenységek az iskolába lépés előtt álló gyermekek számára

Az óvodai nevelés egyik kiemelt feladata az iskolai életmódra való felkészítés. A sikeres iskolakezdéshez szükséges képességek és készségek megalapozása csak rendszeres, tudatos és tervszerű pedagógiai munkával biztosítható. Ennek részeként az óvodában az iskolába készülő gyermekek minden nap összesen legalább **45 perces fejlesztő tevékenységben vesznek részt**. A mindennapi fejlesztő foglalkozások célja a gyermekek képességeinek sokoldalú kibontakoztatása, a meglévő hiányosságok kompenzálása és az iskolai beváláshoz szükséges készségek megerősítése. A fejlesztés komplex módon, játékos tevékenységeken keresztül történik, figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait, fejlettségi szintjét és egyéni szükségleteit.

A tevékenységek szervezése

A fejlesztések formája rugalmas: lehetnek egyéni, kiscsoportos vagy csoportos tevékenységek, a napi 45 perc időkeret összeadásával valósul meg. A tevékenységek beépülnek a napirendbe,

szoros kapcsolatban állnak az óvodai élet más területeivel (játék, mozgás, mese, ének-zene, vizuális nevelés, környezetismeret).

Célok

- A kognitív funkciók (figyelem, emlékezet, gondolkodás) tudatos fejlesztése.
- A beszéd és kommunikációs készségek gazdagítása, a kifejezőkészség bővítése.
- A grafomotoros készség és a finommotorika fejlesztése az írástanulás megalapozásához.
- A mozgáskoordináció, a nagymozgások és az egyensúlyérzék erősítése.
- A szociális és együttműködési készségek, a szabálytudat és az önfegyelem fejlesztése.
- Az önállóság, feladattudat és feladattartás erősítése.
- Az iskolai életmódhoz szükséges szokások, attitűdök és alapvető tanulási technikák kialakítása.

Tevékenységi formák

- **Beszéd- és kommunikációs gyakorlatok:** élőszavas mesehallgatás, dramatikus játék, szókincsfejlesztő feladatok, képeskönyvhasználat, történetmesélés és párbeszéd-gyakorlatok.
- **Mozgásfejlesztő és koordinációs gyakorlatok:** nagymozgások, testtudat és testséma fejlesztése, egyensúlyozó feladatok, ritmusos mozgások.
- **Matematikai és logikai játékok:** mennyiségi tapasztalatszerzés, forma- és színfelismerés, soralkotás, egyszerű számolási feladatok.
- **Finommotorikai és grafomotoros gyakorlatok:** rajzolás, színezés, kézimunka, vonalvezetési feladatok, gyöngyfüzés, puzzle, építőkockázás.
- **Kognitív és figyelemfejlesztő játékok:** memóriajáték, párosítás, szabályjátékok, problémamegoldó helyzetek.
- **Környezeti tapasztalatszerzés:** séták, természetmegfigyelések, évszakokhoz kapcsolódó tevékenységek, egyszerű kísérletek.

Elvárások az óvodáskor végén

- A gyermekek képesek legyenek 10–15 percig figyelmüket fenntartani irányított tevékenységben.
- Alapvető feladatokat önállóan és segítséggel is el tudjanak végezni.
- Szókincsük bővüljön, közléseik érthetőbbé váljanak.
- Grafomotoros készségeik és finommotorikájuk megfelelő alapot adjon az írástanuláshoz.
- Mutatkozzon meg bennük a szabálytudat, az együttműködés és a közösségi részvétel képessége.
- A mindennapi fejlesztő tevékenységek hatására erősödjön meg bennük a tanulás iránti motiváció, és alakuljon ki az iskolai életmódhoz szükséges szokásrendszer.

2.11. A gyermek fejlődési ütemének ellenőrzése, értékelése

A nevelési év elején az új gyermekek szüleivel anamnézist veszünk fel, valamint a Szakértői Bizottság szakvéleménye és a Strassmeier fejlődési skála és a Nottingham, illetve a Quill-féle szociális és kommunikációs készségeket felmérő jegyzőkönyv alapján egyéni fejlesztési tervet készítünk.

A gyermekekkel foglalkozó nevelők rendszeres esetmegbeszéléseken team-munkában keresik meg a lehető legjobb megoldást egy-egy gyermek kapcsán.

A gyermekek fejlődésének nyomon követési formái a következők:

- folyamatos megfigyelés,
- feljegyzések készítése,
- a gyermekek cselekedeteinek, viselkedésének elemzése,
- fejlődési tesztek végzése,
- felmérések.

A teljesítmények minősítése részben folyamatos, részben ciklusonként történik. Félévenként a gyermekekkel foglalkozó szakemberekkel együtt csoportos megbeszélést tartunk az elmúlt időszak történéseiről. Félévente minden gyermekről részletes pedagógiai vélemény, értékelés készül.

Az óvodában dolgozók évente több alkalommal belső hospitálásokat végeznek. Évente két alkalommal mind a szülők, mind külső és belső szakemberek számára nyílt szakmai napot tartunk.

2.12. Az óvodai nevelés végére elérendő célok, követelmények

Óvodánkban a követelmények fejlettségi szintet jelölnek. Az óvodai fejlesztés, nevelés végére a tanköteles korú gyerekeknek a következő fejlettségi szintet kell elérniük:

Nagymozgás:

- járásuk, futásuk harmonikusabbá válása,
- alapmozgások kis segítséggel történő végrehajtása,
- saját testen, térben tájékozódás.

Finommozgás:

- szem-kéz koordináció összerendezettebbé válása,
- ceruzafofogás biztosabb kialakulása.

Önkiszolgálás:

- önkiszolgálási feladatokból néhányat el tudjanak végezni,
- szobatisztaság kialakulása, szükségletek jelzése,
- önállóan, kanállal étkezés, pohárból ivás,
- egyszerű munkajellegű – napi teendők – feladatok végrehajtása.

Szociabilitás:

- kontaktuskészség kialakítása, hosszabb ideig való együttműködés,
- kiscsoportban foglalkoztathatóság, közös tevékenykedés,
- figyelem rövidebb ideig tartó leköthetősége,
- környezetük néhány eszközének adekvát használata,
- szűkebb környezetben tájékozódás.

Beszéd:

- egyszerű, gesztusokkal kísért instrukciók megértése, követése,
- egyszerű, szituációhoz kötött cselekvések utánzása,
- színek, formák, nagyság cselekvésben történő egyeztetése,
- tárgyat tárggyal, képet-tárggyal, képet képpel történő egyeztetése,
- egyszerű cselekvések felismerése képeken.

2.13. Beiskolázás

A nemzeti köznevelésről szóló törvény alapján a gyermek tankötelessé válik abban az évben, amely év augusztus 31-ig betölti a hatodik életévét. A hatodik életév betöltése után a törvényes képviselő kezdeményezésére további egy tanévet tölthet a gyermek az óvodai nevelésben. A tanköteles korú gyermek a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői és Rehabilitációs Bizottsága kontrollvizsgálatán vesz részt. A szakértői vélemény javaslata alapján a pedagógus a szülővel keresi a gyermek további fejlesztésének lehetőségeit.

Legtöbb óvodásunk tanulmányait a sajátos nevelési igényű gyermekeket oktató-nevelő általános iskolában folytatja.

Melléklet

PRIZMA ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA

EGYSÉGES GYÓGYPEDAGÓGIAI MÓDSZERTANI INTÉZMÉNY

OM-038423

1134 Budapest, Váci út 57.

06-1-3408-980

E-mail: prizmaegymi@prizmaegymi.hu

www.prizmaegymi.hu

Beiratkozási szándéknyilatkozat a 20 /20 . tanévre

Gyermek	neve	
	születési helye és ideje	
	lakcíme	
	BNO kódja	
	jelenlegi intézménye: neve, címe	
	ha a gyermek már óvodás, OM azonosítója	
Szülő	neve	

	lakcíme	
	e-mail címe	
	telefonszáma	

A szándéknyilatkozat nem azonos a Befogadó Nyilatkozattal, az intézményt a gyermek felvételére nem kötelezi.

Budapest, 20.....

.....
szülő aláírása

Nyilatkozat az adatok kezeléséről

„A gyermekek személyes adatai különös védelmet érdemelnek, mivel ők kevésbé lehetnek tisztában a személyes adatok kezelésével összefüggő kockázatokkal, következményeivel és az ahhoz kapcsolódó garanciákkal és jogosultságokkal. Ezt a különös védelmet főként a gyermekek személyes adatainak olyan felhasználására kell alkalmazni, amely marketingcélokat, illetve személyi vagy felhasználói profilok létrehozásának célját szolgálja, továbbá a gyermekek személyes adatainak a közvetlenül a részükre nyújtott szolgáltatások igénybevétele során történő gyűjtésére. A közvetlenül a gyermek részére nyújtott megelőzési és tanácsadási szolgáltatások esetében nincs szükség a szülői felügyelet gyakorlójának hozzájárulására.” (Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete 38. bekezdése <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=HU> letöltés ideje: 2018-10-24)

„(1) Ha a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontja alkalmazandó, a közvetlenül gyermekeknek kínált, információs társadalommal összefüggő szolgáltatások vonatkozásában végzett személyes adatok kezelése akkor jogszerű, ha a gyermek a 16. életévét betöltötte. A 16. életévét be nem töltött gyermek esetén, a gyermekek személyes adatainak kezelése csak akkor és olyan mértékben jogszerű, ha a hozzájárulást a gyermek feletti szülői felügyeletet gyakorló adta meg, illetve engedélyezte.” (Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete 8. cikk 1. bekezdése

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=HU> letöltés ideje: 2018-10-24)

„4. § (1)⁴² Személyes adat kizárólag egyértelműen meghatározott, jogszerű célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében kezelhető. Az adatkezelésnek minden szakaszában meg kell felelnie az adatkezelés céljának, az adatok gyűjtésének és kezelésének tisztességesnek és törvényesnek kell lennie.

(2) Csak olyan személyes adat kezelhető, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen, a cél elérésére alkalmas. A személyes adat csak a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig kezelhető.”

(2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=139257.357215 letöltés ideje: 2019-01-06)

„8. § (1) Az adattovábbítást megelőzően az adatkezelő, illetve a megbízásából vagy rendelkezése alapján eljáró adatfeldolgozó megvizsgálja a továbbítandó személyes adatok pontosságát, teljességét és naprakészségét.”

(2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=139257.357215 letöltés ideje: 2019-01-06)

A kezelt adatok forrása és köre

A gyermekek és szüleik személyes adatai.

Az adatkezelés célja és jogalapja

A gyermekek óvodai/iskolai felvételének céljából használjuk a gyermekek és szüleik személyes adatait.

Az adattovábbítás köre

Az intézmény az adatokat kizárólag az óvodai/iskolai intézményegység részére adja át.

A kezelt személyes adatok megőrzésének időtartama

A nyilatkozat az adott nevelési/ tanévre, az iskolai jelentkezés idejére vonatkozik.

Az érintett személyt megillető jogok

„14. § Az érintett jogosult arra, hogy az adatkezelő és az annak megbízásából vagy rendelkezése alapján eljáró adatfeldolgozó által kezelt személyes adatai vonatkozásában az e törvényben meghatározott feltételek szerint

a) az adatkezeléssel összefüggő tényekről az adatkezelés megkezdését megelőzően tájékoztatást kapjon (a továbbiakban: előzetes tájékozódáshoz való jog),

b) kérelmére személyes adatait és az azok kezelésével összefüggő információkat az adatkezelő a rendelkezésére bocsássa (a továbbiakban: hozzáféréshez való jog),

c) kérelmére, valamint az e fejezetben meghatározott további esetekben személyes adatait az adatkezelő helyesbítse, illetve kiegészítse (a továbbiakban: helyesbítéshez való jog),

d) kérelmére, valamint az e fejezetben meghatározott további esetekben személyes adatai kezelését az adatkezelő korlátozza (a továbbiakban: az adatkezelés korlátozásához való jog),

e) kérelmére, valamint az e fejezetben meghatározott további esetekben személyes adatait az adatkezelő törölje (a továbbiakban: törléshez való jog).” (2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=139257.357215 letöltés ideje: 2018-10-24)

Kérjük, aláírásukkal jelezzék engedélyüket arra vonatkozóan, hogy gyermekük és az Önök személyes adatait, gyermekük óvodai jelentkezése során felhasználhatjuk.

.....
gyermek neve

.....
szülő, gondviselő aláírása

.....
szülő, gondviselő aláírása

Budapest, 20...

Iskolai Nevelési Program

3. Iskolai nevelési program

3.1. Az iskolai nevelő-oktató munka alapelvei, céljai, feladatai, eszközei

3.1.1. Alapelvek, értékek

Nevelésfilozófiánk alapvetése a ránk bízott gyermekek mindenekfelett álló érdekének figyelembe vétele szellemiségben és pedagógiai gyakorlatban egyaránt.

A nevelés, oktatás és képzés egységes értelmezését követjük. Ennek értelmében a Pedagógiai Program az intézmény nevelési terve, amelyen belül a helyi tanterv ennek az oktatásra történő alkalmazása. A kettő egységével és különbözőségével a nevelés és oktatás kapcsolatrendszerét szeretnénk tükrözni.

Nevelőmunkánk középpontjában a gyermekek teljes körű elfogadása, érdekeik szem előtt tartása, és szeretetteljes kapcsolatok kialakítása áll.

Fontosnak tartjuk a pozitív légkör megteremtését, mely motiváló környezetet biztosít felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt.

Hiszünk abban, hogy a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás, a szülőkkel végzett közös munka segíti a gyermekek képességeinek kibontakoztatását.

A gyermekek formálódó személyiségének erősségeire építünk, minél több pozitív, örömteli élményben részesítjük őket saját képességeikkel kapcsolatban, mely önbizalmuk erősödését szolgálja.

A gyermekek képességeit differenciáltan alkalmazott, egyénre szabott fejlesztési terv alapján, az állapotuknak, illetve a fejlesztési célnak leginkább megfelelő eszközökkel bontakoztatjuk ki. Munkánkban nagy hangsúlyt fektetünk a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés esélyeinek növelésére.

A kulcskompetenciák közül kiemelt szerepet kap az önállóság, a szociális-kommunikációs képességek, és a rugalmas viselkedésszervezés fejlesztése.

3.1.2. Az iskolai nevelő-oktató munka céljai

Intézményünk gyógypedagógiai intézmény, ennek értelmében célja és egyben feladata is, hogy gyógypedagógiai ellátás keretében biztosítsa a sajátos nevelési igényű tanulók és családjuk minél teljesebb életét, boldogságát, valamint a szükségletekből oktatást, fejlesztést, a terápiák alkalmazását.

Célunk a társadalom állandó változásaiban – képességeikhez mértén - eligazodni tudó és akaró felnőtt létre való felkészítés, hogy az érési folyamatokat követve tapasztalati – értelmező – esetleg önértelmező személyiségekké fejlődjenek.

Célunk, hogy a nevelés-oktatás-fejlesztés 8-10 éve alatt a tanuló jusson el saját fejlődési lehetőségeinek maximumára. Korlátait is figyelembe véve legyen képes harmonikus, értékes, egészséges, kulturált, önálló életre.

A nevelés folyamatának csak oly módon van személyiségformáló, fejlesztő hatása, ha a pszichikus funkciók egészére hat. Minden tantárgy, minden nevelési ráhatás járuljon hozzá a maga tartalmaival és lehetőségeivel a sérült vagy fejletlen pszichés funkciók korrigálásához. Napjainkban felértékelődik a formális tudásközvetítés mellett az informális kultúraközvetítő rendszerek szerepe, amelynek a mi tanulóinkat is részesévé kívánjuk tenni. Ennek érdekében nem lezárt tudáshoz, hanem olyan kulcskompetenciák birtokába kívánjuk juttatni gyermekeinket, amelyek lehetővé teszik számukra az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges készségek és motívumok elsajátítását.

A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van a személyes boldoguláshoz és fejlődéshez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához.

Kiemelt célunk a kulcskompetenciák fejlesztése

Célunk a sajátos nevelési igényű tanulók különleges gondozási igényének biztosítása, rehabilitációs, fejlesztő ellátása. Arra törekszünk, hogy a fogyatékos gyermek képessé váljon a társadalmi beilleszkedésre, a fogyatékossg okozta hátrányait lehetséges csökkentésével, saját társadalmi, szociokulturális közegébe.

Célunk az ökológiai szemlélet, a természeti, társadalmi és környezeti értékek megővására irányuló magatartás, viselkedés, beállítódás kialakítása. A természettel való identitás fontosságának megértetése.

Célunk továbbá az iskolahasználók elégedettségére való törekvés az alábbi területeken:

- a tudás alkalmazása,
- a fegyelem,
- a továbbtanulásra való felkészítés,
- a tehetség gondozása,
- szociális, szociokulturális hátrányok kompenzálása,
- a szabadidő helyes eltöltését célzó gyakorlat interiorizálása,
- önállóságra való készítés, szoktatás,
- az életvitel pozitív szokásainak formálása.

A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség mellett elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése.

Ennek alapja a szociális, kommunikációs és egyéb kognitív készségek hiányának specifikus módszerekkel való kompenzálása, a fejlődésben elmaradt készségek rehabilitációs (normalizációs célú) fejlesztése, a másodlagos (pl. viselkedés-) problémák kezelése, a mindennapi gyakorlati készségek és az (adaptált) tananyag speciális módszerek segítségével való tanítása.

A fejlesztés céljai hierarchikus rendben helyezkednek el aszerint, hogy mennyire szükségesek a szociális adaptáció kialakításához. Kiemelt cél annak elérése, hogy a tanuló képessé váljon a család életébe való beilleszkedésre.

A testi egészség megővása, az erőnlét, állóképesség, ügyesség egyénre szabott fejlesztése.

Általános emberi értékek, társadalmi elvárások, szülőföldünk kultúrája, hagyományai
- képességszintnek megfelelő - ismertetésével a felnőttkori szociális adaptáció segítése.

Fontosnak tartjuk, hogy a tanuló élvezze az iskolában töltött időt, jól érezze magát az iskolában, szívesen járjon az intézménybe.

3.1.3. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatai

Intézményünk kiemelt fejlesztési feladatai Pedagógiai Programunk alapelveire és a nevelési-oktatási célokra épülnek.

Általános pedagógiai feladatok

Fontos feladatnak tekintjük a sérült gyermekek számára az alapvető erkölcsi, etikai ismeretek átadását a gyakorlás színtereinek biztosításával, ezzel elősegítve az egyéni értékrend kialakítását, megőrzését, megszilárdítását, pozitív irányú változtatását.

Szülői kérdőíves megkeresés válaszai alapján fakultatív ökumenikus hit-és vallásoktatást biztosítunk a lelkiismereti szabadság tiszteletben tartásával.

Érzelmi biztonság nyújtása

- harmonikus kapcsolatok biztosításával,
- adaptív kommunikációval, illetve aktív hallgatással,
- játékkal,
- művészet-közeliség jelenlétével,
- pozitív kiegyenlítődésre törekvő attitűddel, az „iskolai ártalmak”, felesleges stresszhelyzetek kerülésével a gyermeki idegrendszer épségének óvása, erősítése érdekében,
- a tanuló autonómiájának tiszteletben tartásával,
- a tanulói önállóság, motiváció és az interaktivitás lehetőségének minden, - főképp kooperatív - tanulásszervezési formában való megteremtésével.

Az egyén önmagához való viszonyának alakításában alapvető feladatunk az önmegismerés és önkontroll; az önmagunkért való felelősségvállalás; az önállóság; az önfejlesztés igénye és az erre irányuló tevékenységek, valamint mindezek eredményeként a személyes méltóság alakítása. Az éntudat fejlesztésekor arra törekszünk, hogy a reális önismeret és a pozitív önszorongó, önértékelő motívumok domináljanak.

A globalizálódó világ hatásaként fellazuló közösségek már nem biztosítanak hatékony és pozitív szocializációs közeget, ezért fontos feladat a harmonikus kapcsolat elősegítése a természeti és a társadalmi környezettel. Lényeges a családi élettel kapcsolatos pozitív értékek közvetítése, a nemzettudat megalapozása, a nemzeti önismeret, a hazaszeretet elmélyítése. Ezzel párhuzamosan a hazánkban és szomszédságunkban élő más népek, népcsoportok értékeinek, hagyományainak megismerése és megbecsülése, valamint az Európai Unió és az egyetemes emberi kultúra elemi szintű megismertetése is feladatunk. A multikulturális értékek megjelenítése, megismertetése gyakorlatorientált, cselekedtető formában történik.

Olyan attitűd és magatartásforma kialakítására törekszünk, amely előtérbe helyezi a társadalmi együttélés szabályainak kölcsönös betartását, az erőszakmentességet, és az emberi jogok, a demokrácia értékeinek tiszteletben tartását. Feladatunk olyan formális és informális tanulási lehetőségek biztosítása, amelyek elősegítik a tanulók – képességeikhez mérten - demokratikus, aktív állampolgárrá válását. Hangsúlyos az állampolgári jogok és kötelességek összhangja, az érdekérvényesítés lehetőségeinek megismertetése, elsajátíttatása.

Feladatunk továbbá, hogy a tanulók elemi gazdálkodási képességek birtokába jussanak, vagyis tudatos fogyasztókká váljanak, és képesek legyenek a rendelkezésükre álló erőforrásokkal való gazdálkodásra, beleértve a pénzzel való bánni tudást is.

A környezeti nevelés feladata azoknak a folyamatoknak a bemutatása, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak. Fontosnak tartjuk, hogy tanulóink kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk

megelőzése váljék meghatározóvá. Szerezzenek személyes tapasztalatokat a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén a fenntartható fejlődés érdekében.

A testi-lelki egészség megóvása, ápolása szempontjából feladatunk, megfelelő személyi és tárgyi környezetben, azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásformáknak és szokásoknak támogatása, amelyek a gyermekek, a fiatalok egészséges életvitellel kapcsolatos szemléletét és magatartását fejlesztik. Az egészséges életvitelbeli orientáció mellett kiemelt fejlesztési feladat a környezet – elsősorban a háztartás, az iskola és a közlekedés, veszélyes anyagok – egészséget, testi épséget veszélyeztető leggyakoribb tényezőinek a megismerése; és a veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzésére és kezelésére való felkészülés. Támogatást nyújtunk tanulóinknak a függőségekhez vezető szokások (pl. dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, helytelen táplálkozás) kialakulásának megelőzésében. Fontos feladatunknak érezzük, hogy foglalkozzunk a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítéssel.

A felnőtt lét szerepeire való felkészülés egyik fontos eleme a pályaorientáció. A pályaorientáció csak hosszabb folyamat során és csak akkor lehet eredményes, ha a különböző tantárgyak, órán és iskolán kívüli területek, tevékenységek összehangolásán alapul. Intézményünk - a tanulók lehetőségeihez képest – átfogó képet kíván nyújtani a pályaválasztási alternatívákról és a munka világról.

A tanulás tanítása során arra törekszünk, hogy a tanulók fokozatos önállóságra tegyenek szert a tanulás tervezésében, és magában a tanulási folyamatban. Feladatunk az alapkészségek fejlesztése, kialakítása (értő olvasás, íráskészség, számfogalom fejlesztése), az előzetes tudás és tapasztalat mozgósítása; az egyénre szabott tanulási módszerek, eljárások kiépítése; a csoportos tanulás módszereinek alkalmazása; az emlékezet erősítése; a gondolkodási műveletek fejlesztése; az önművelés igényének és szokásának kibontakoztatása; az egész életen át tartó tanulás eszközeinek megismertetése, módszereinek elsajátíttatása.

A tanulás fontos színtere, eszköze az iskola könyvtára és informatikai bázisa, de fontos szerepet játszanak az intézményen kívüli helyszínek is, mint pl. múzeum, kiállító terem, a művészeti előadások színtere, szabadtéri programok.

A tanulás fejlesztése a megismerés életkori és egyéni jellemzőinek figyelembe vételével történik, elsősorban tárgyi-cselekvéses és szemléletes-képi közvetítési szinten, de elvont-verbális utakkal kiegészítve.

Speciális gyógypedagógiai feladatok

- Korszerű általános műveltség megalapozása, a specifikus jegyek figyelembevételével.
- Azoknak a személyi és tárgyi feltételeknek a biztosítása, amelyek a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai neveléséhez szükségesek.
- Megfelelő tanulásszervezési formákkal és módokkal annak biztosítása, hogy a tanórákon és a tanórán kívüli tevékenységben érvényesüljön a differenciált és az egyéni fejlesztés.
- Feladatunk olyan tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása, amelyben a gyermek a valóságról sokoldalú, konkrét tapasztalatokat szerezhet, és a közvetlen vizsgálódásokból kiindulva juthat el az ismeretek képi, majd absztrakciós szintjéhez.
- Sokoldalú szemléltetéssel, cselekvéssel, gazdag feladattárral igyekszünk biztosítani a készség- és képesség, valamint a kulcskompetenciák fejlesztését.
- Feladatunk olyan lehetőségek megteremtése, ahol a tanulók gyakorolhatják az ön- és szűkebb környezetük ellátásához, a társadalmi együttéléshez, az önálló és eredményes életvezetéshez nélkülözhetetlen tevékenységeket.

- Az alapfokú iskolázás teljes tartalmában – szükségleteinek megfelelően – egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs ellátásban, terápiában részesítünk valamennyi tanulót. A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységek feladatai:
  - A sajátos nevelési igényből fakadóan hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása.
  - A meglévő ép, „vivő” funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében.
  - A különféle funkciók egyensúlyának kialakítása.
  - A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
  - Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- További feladatunk a tanulók, a szülők, szűkebb és tágabb környezet kívánságait figyelembe vevő nevelés és gyermekcentrikus Pedagógiai Program kialakítása, folyamatos fejlesztése.
- Feladatunk a tanulók - szülők folyamatos tájékoztatása a tanulók iskolai előmeneteléről, elért eredményeiről, lehetőségeikről.
- Az iskolai gyermekvédelmi tevékenység működtetésével igyekszünk csökkenteni a szociális hátrányból eredő különbségeket, együttműködve a különféle segítő szervezetekkel, szolgálatokkal.

3.1.4. Pedagógiai eljárások, módszerek, eszközök

A nevelés-oktatás eljárásrendszerén elsődlegesen az alkalmazott módszerek körét értjük.

Az alkalmazott módszer kiválasztásának alapelvei:

- A módszert mindenkor a pedagógiai célhoz, a tartalomhoz igazítjuk, amelyhez támpont a gyermek/tanuló szakértői véleményének fejlesztési javaslatai, a tanév eleji állapotmegismerést célzó mérések konzekvenciái és a pedagógusok megfigyelő, elemző munkájának tapasztalatai.
- A módszer megválasztása a tanuló életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez és képességeihez, illetve a sérülés fokához és irányához, a speciális nevelési szükségletekhez igazodik.
- A módszer a nevelő személyiségéhez, pedagógiai kulturáltságához, felkészültségéhez, stílusához is igazodik.
- A módszert az adott helyzethez, szituációhoz is igazítjuk, előtérbe helyezve a tanulói aktivitáson alapuló, horizontális tanulási lehetőségeket kooperatív tanulásszervezési keretek között.
- A sérült gyermek személyiségét figyelve, a választott módszerek és személyre szabottan készített eszközök elsődlegesen ösztönzőek, pozitív megerősítést szolgálóak legyenek.
- A nevelési módszerek különböző, a tantárgyi, tantárgyközi keresttanterv témáihoz igazodó formáit, változatait is eszköznek tekintjük.
- Fontos a tapasztalatszerzés, a mintaadás, a modellnyújtás, a gyakorlás, a megerősítés, a meggyőzés, a felvilágosítás, a tudatosítás, a felfedeztetés, az összefüggések keresése, az interakció.
- Lényeges a szabályok, a szokások követése, gyakorlása, az önállóság kialakítása, az egészséges életmód szokásrendszerének, és az önálló életvezetés tevékenységeinek gyakorlása, az alkotóképesség kibontakoztatása individualizált formában.
- A magatartásra ható módszerek:
  - ösztönzés,
  - korlátok felállítása,
  - humánus és beláttató attitűd,
  - helyeslés,

- biztatás,
- elismerés szóban és írásban,
- dicséret,
- motiváló eszközök és tevékenységek.
- A tanulmányi munkára, a tanulási motívumokra ható ösztönző módszerek:
  - a helyeslés kifejezése szóban és írásban,
  - az elismerés kifejezése az osztály előtt, az iskolatársak, a szülők előtt szóban és írásban,
  - dicséret az osztály, az iskolatársak előtt szóban és írásban,
  - kedvelt tevékenységek használata pozitív megerősítés gyanánt,
  - kedvelt tárgyi jutalom használata pozitív megerősítés gyanánt.
- Eszközök:
  - verbális (nyelvi),
  - nonverbális (nem nyelvi),
  - szociális technikák,
  - tárgyi eszközök,
  - modern kognitív viselkedésterápiás módszerek, pl.láncolás, általánosítás, elhalványítás, stb.,
  - vizuális támogatás, struktúra a protetikusan környezetben.
- Közvetett - szervezeti, eszmei eszközök – eljárások:
  - a helyi minőségfogalom kidolgozása,
  - a minőségbiztosítási és fejlesztési rendszer működtetése.

3.1.5. Egyéni munkarend szerinti oktatás

A tankötelezettség főszabály szerint iskolába járással teljesíthető. A köznevelési jogszabályok azonban – a törvényben meghatározott feltételek együttes teljesülése esetén – lehetőséget biztosítanak arra, hogy egy tanuló felmentést kapjon a kötelező tanórai foglalkozásokon történő részvétel alól. Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető. Az egyéni munkarenddel az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól fel kell menteni, azonban valamennyi tantárgyból osztályozó vizsgát köteles tenni, az egyéni munkarend ugyanis nem mentesíti a tanulót egyetlen tantárgy tanulmányi követelményeinek teljesítése alól sem.

A köznevelési intézményekben tanulók esetében 2019. szeptember 1. napjától a szülő/gyám kérésére az Oktatási Hivatal engedélyezi az egyéni munkarendet.

Egyéni munkarendben a tanuló magatartását és szorgalmát nem kell értékelni, de félévi és tanév végi osztályzatainak megállapításához az iskolában osztályozó vizsgát kell tennie valamennyi tantárgyból az iskola pedagógiai programjában foglaltak szerint (részletek II.5.4. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai).

A sajátos nevelési igényű (SNI) vagy a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) tanulók esetében a tanuló neveléséről és oktatásáról, felkészítéséről, osztályzatainak megállapításáról, az ehhez szükséges pedagógusokról a szakértői véleményben foglaltak szerint az iskola köteles gondoskodni. A tartós betegségben szenvedő, tartós gyógykezelés alatt álló tanuló felkészítéséről, osztályzatainak megállapításáról az iskola köteles gondoskodni.

A tanuló az iskola főigazgatójának előzetes engedélyével részt vehet a tanórai vagy egyéb foglalkozásokon, felvehető a napközibe és a tanulószobai foglalkozásokra.

Az életvitelszerűen külföldön tartózkodó tanuló félévi minősítése a főigazgató döntése alapján mellőzhető, ez esetben a tanuló csak az év végén ad számot tudásáról.

Ha az egyéni munkarend tartama alatt a tanuló neki felróható okból két alkalommal nem jelenik meg az osztályozó vizsgán, vagy két alkalommal nem teljesíti a tanulmányi követelményeket, a következő félévtől csak iskolába járással teljesítheti a tankötelezettségét.

3.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiségfejlesztés fő területei intézményünkben:

- Megfelelő önismeret és önfejlesztés formálása.
- Társismeret (emberismeret) megalapozása, kapcsolatfejlesztés.
- A lelki egészség kifejlődését, karbantartását és megőrzését segítő értékrend megalapozása, mentálhigiénés szemlélet fejlesztése, bevezetés az értékek szerinti életgyakorlat formálásába.
- Beilleszkedés és énvédelem (a személyiség védelme) alapjainak elsajátíttatása.

Mindezek fejlesztése iskolánkban a tanórákon és tanórákon kívül speciális feladatokban, programokban, tevékenységi formákban, terápiákban valósul meg.

3.2.1. Személyiségfejlesztő terápiák

A csoportfoglalkozásokon a játékot, mint fő tevékenységi formát alkalmazzuk az önismeret-fejlesztése érdekében. Több technikát egymásra építve alkalmazunk, ahol lehetőség nyílik a saját- és közös élmények átélésére és tapasztalására.

Alkalmazott technikák:

- képzőművészet,
- mozgás,
- zene,
- állatasszisztált foglalkozások (pl. kutyaterápia).

Egyéni és csoportos képzőművészeti és kézműves gyermekterápiák

Tanulóink kognitív diszfunkciókkal küzdenek, s ezért fejlesztésük korrekatív hatásrendszerrel igényel, azonban olyan kompetenciákkal is rendelkeznek, amelyekre terápiás fejlesztés is építhető. Ezért Pedagógiai Programunk korrekatív hatásrendszerrel és terápiás fejlesztő tevékenységet egyaránt tartalmaz.

Terápiás szemléletű oktató-nevelő munkánk a nevelés valamennyi területére vonatkozik. Ez a gyakorlatban egyrészt kompetencia- és képességfejlesztés-elvű tananyag-kiválasztást, másrészt egyéni megközelítésű módszerkiválasztást és tanulásszervezést jelent.

- Feszültségoldó, énerősítő (kiscsoportos) személyiségfejlesztés olyan gyermekek számára, akik családi körülményeik vagy a család hiánya miatt átélt negatív élményeikkel nem tudtak megbirkózni.
- Képzőművészeti pedagógiai terapia 10-14 éves, különféle tanulási korlátozottságban szenvedő gyermekek részére.

A csoportterápia lényege egy komplex rendszer, ami tartalmazza az előző, kisgyermek számára kidolgozott rendszer elemeit is, valamint szisztematikus, egyénre szabott képességfejlesztést, aminek fő részei a személyiség harmonizálása érdekében:

- kognitív fejlesztés,
- érzelmi fejlesztés,
- akarat-aktivitás fejlesztése,
- kreativitásfejlesztés.

Zeneterápia

A zeneterápia feszültségoldás, önkifejezés, önismeretet, a belső harmónia kialakítását célozza, és/vagy visszaállítja az egész funkciót úgy, hogy jobb intraperszonális és interperszonális integrációt érjen el. Célja, hogy a prevenció, a rehabilitáció, a kezelés következtében javuljon a gyermek életminősége.

HU's féle speciális színeskotta módszer (régi ismert nevén ULWILA)

Ezt a komplex pedagógiai módszert alkalmazva nem csak a közös zenélés élményét tapasztalhatják meg tanulóink, hanem a zene számos fejlesztő hatását, felszabadító erejét, közösségé Kovácsoló hatását. A zene egy eszköz, amely számos kognitív terület, pszichés funkció, szociális terület, motoros funkció fejlesztését lehetővé teszi. A zenélés, a színeskotta megismerése és használata pedig maga az út, amely a harmonikusabb személyiség kialakításához vezet. A zene mint fejlesztő eszköz áll a középpontban, amely megszínesíti a fejlesztés folyamatát, motiválja, lelkesíti tanulóinkat.

Állatasszisztált terápia

A sajátos nevelési igényű gyerekek szociális, kognitív, személyes kompetenciái színesebben fejleszthetők.

Terápiás kutya jelenlétével, aktivitásával - rövid-és hosszútávú célok meghatározása után - motorikus funkciók, kognitív képességek, pszichés valamint szociális funkciók fejlesztése, megerősítése történik.

Szenzoros integrációs fejlesztés és terápia

Bármilyen típusú oktatási rendszerbe beilleszthető. Felhasználható az eredeti célján (mozgásfejlesztés) kívül kapcsolat-kialakításra, motiválásra, kreativitás kibontakoztatására. Ez a tevékenység önmagában is jutalom, bármilyen kompetenciaterület oktatásának segítésére alkalmas, nem beszélve terápiás hatásairól: örömszerző, nyugtató, testkép- és énkép-építő szerepéről.

3.3. A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

3.3.1. Egészségfelfogásunk

A WHO (Egészségügyi Világszervezet) által megfogalmazott definíció az egészséget a társadalom és az egyén felől közelíti meg, és hangsúlyozza az egészség dinamikus és pozitív természetét. Az egészséget alapvető emberi jognak, „az élethez szükséges erőforrásnak” tekinti, amely egyben társadalmi befektetés is.

Ha változást kívánunk elérni, akkor még az ártalmakkal való találkozás előtt, a döntési szituációkat megelőzően kell segítséget nyújtanunk a legintenzívebb szocializációs időszakban, az általános iskolában eltöltött nyolc év során.

- Megismertetjük a rizikómentesebb életformák előnyeit.

- A szükséges egyéni képességek és készségek kialakításával, interiorizációjával igyekszünk megkönnyíteni a választást.
- E munkában el kell nyernünk a család és az iskolai környezet támogatását.
- Személyközi viszonyok karbantartásának és ápolásának interiorizációja:
  - a konfliktusok kezelésében való jártasság,
  - a megfelelő önbizalom és szükségesség érzete,
  - a közösséghez tartozás biztonsága,
  - a párkapcsolatok alakításának képessége,
  - az önirányítás képessége,
  - felelősségérzet saját sorsának alakításáért.
  - Ismerjék fel az egészség érték voltát, többet törődjenek egészségükkel, és mindehhez rendelkezzenek a szükséges információkkal és lehetőségekkel.
  - a pica jelenségében érintetteknek helyes alternatívák felajánlása, tisztaság biztosítása.

Ha az egyensúly felborul, a labilis személyiség kapaszkodót keres, és ideiglenesen talál is a „pótszerekben”, pótcselekvésekben. A megfelelő prevenció tartalmát a fenti képességek, készségek és támogató környezet adják.

Az egészség egyrészt alapvető emberi jog, másrészt meghatározó személyi és társadalmi erőforrás, így biztos befektetés is a társadalom számára.

3.3.2. Az iskola szerepe az egészségnevelésben

Az egészségnevelés egyik színtere az iskola, de a szülői ház, a közvélemény és a tömegtájékoztatás is elvárja, hogy az iskola vállaljon főszerepet ebben.

Elvi megfontolások:

- A tanköteles korú gyermekek hosszú éveken át látogatják az iskolát.
- A tanulók, főképpen az alapfokon, személyiségfejlődésük olyan periódusában vannak, mikor még érdemi hatás érhető el a későbbi ideálok, preferenciák kialakításában.
- Az iskola gyerekekre gyakorolt hatása többretegű, komplex kommunikációs üzenetként fogható fel. Egyrészt a nyíltan megfogalmazott tananyag, másrészt a „rejtett tanterv”, az iskolai mindennapok hozadéka, amelyben a tárgyi környezet és az emberi viszonylatok minősége tükröződik. Ilyen értelemben az iskola az egészségtámogató magatartásmódok kialakulásának folyamatában a szocializáció és a primer prevenció kitüntetett színtere.
- Az iskola mint társadalmi intézmény nem szociális vákuumban, hanem intézményekkel, szervekkel kölcsönhatásban létezik. Így egy programhoz – akár egészségnevelésihez – való csatlakozás hatást gyakorol a szűkebb és tágabb környezettel való viszonyra, a környezet viselkedésére.
- Az óvoda és iskola mint a másodlagos szocializáció intézményei keretet és módot adnak az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és gyakorlására.

3.3.3. Egészségfejlesztési program

Az intézményi egészségfejlesztés az intézmény egész életébe, mindennapjaiba beépülő tevékenység, amely egyaránt irányul a pedagógusok, pedagógiai munkát segítők és tanulók egészségről alkotott ismereteinek bővítésére, korszerűsítésére, a fizikai és pszichoszociális környezet egészségtámogató jellegének erősítésére, az oktató-nevelő tevékenységben a személyközpontú megközelítésre a tanulók

személyiségfejlesztése érdekében.

Az egészségnevelés kiegészül a tanulók önállóságra, önellátásra nevelésével.

Képességeikhez, állapotukhoz mérten a legnagyobb fokú önállóság elérése a cél. Ehhez elengedhetetlen, hogy a diákok tisztán, pontosan lássák és elfogadják önmagukat és lehetőségeiket, azért, hogy tanulni, megújulni képes személyiséggé váljanak.

Az egészségnevelési program megvalósulását segítik: gyermekorvos, védőnő.

Minden rendelkezésre álló módszerrel elősegítjük a tanulóink és tantestületünk egészségének védelmét, egészségfejlesztését.

- Együttműködünk a pedagógiai, egészségügyi, gyermekvédelmi szakemberekkel, a szülőkkel és a gyerekekkel annak érdekében, hogy iskolánk megfeleljen az egészséges környezet kritériumainak.
- Együttműködünk a kerület szakembereivel, részt veszünk egészségfejlesztő programokban. Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének, teret adunk a társas támogatást, a lelki egészséget és tanácsadást biztosító programoknak.
- Az évenkénti munkaegészségügyi vizsgálatokat kötelező minimális elvárásnak tekintjük a közalkalmazottak körében.
- Családi sportnapok, közös kirándulások és külsős előadók ismeretterjesztő előadásainak szervezeti keretein belül ápoljuk a szülői házzal való kapcsolataink elmélyülését, partneri viszonyunkat gyermekeink érdekében.

Az egészségnevelési program létrehozásában, működtetésében és a továbbképzések segítésében résztvevők:

- Főigazgató
- Főigazgató-helyettes
- Intézményegység-vezetők
- Intézményegység-vezető helyettes
- Munkaközösség-vezetők
- Gyermekvédelmi felelős
- Osztályfőnökök
- Iskolaorvos
- Védőnő
- DÖK segítő pedagógus

3.3.4. Az egészségnevelés színterei és kapcsolódási pontjai

Segítő kapcsolatok, partnerek feltérképezése és kiépítése iskolai viszonylatban és intézményen kívül.

- Szülői ház, család
- Intézményi Tanács
- Szülői szervezet
- Iskolaorvos, védőnő
- Gyermekpszichológus
- Gyermekpszichiáter
- Prevenció Központ

- Pedagógiai szakszolgálat
- ÁNTSZ XIII. kerületi egészségfejlesztési szakemberei
- Rendvédelmi szervek (közlekedésbiztonság; drogprevenció)
- Vöröskereszt
- Gyermekétkeztetés

Iskola-egészségügyi feladatok

Iskola-egészségügyi ellátást az iskolaorvos és a védőnő biztosítja. Tevékenységükben összefonódik az egészségügyi szűrés és a prevenciós tevékenység.

Feladataik:

- Az iskolánkba kerülő gyermek egészségügyi dokumentációinak átvétele: törzslap, oltási könyv és azok további rendszeres vezetése.
- Védőoltások beadása, esetleges járványok megelőzésére az ÁNTSZ által javasolt vakcinázás felkínálása. Valamennyi oltás előtt értesítjük a szülőket, és ha kifogást emelnek, gyermekük nem részesül iskolaorvosi vakcinázásban, akár allergia, akár házi gyermekorvosi ellátás igénye miatt.
- Nyári programok előtti egészségügyi vizsgálatok.
- Általános vizsgálat minden tanévben legalább egyszer, probléma esetén ismételve
  - testsúly,
  - testmagasság,
  - vérnyomásmérés,
  - szemészeti szűrés,
  - hallásvizsgálat,
  - fogorvosi szűrés.

Szűrésnél tapasztalt anomália és/vagy panasz esetén az iskolaorvos minden esetben szakorvosi vizsgálatot javasol. A beutalót vagy javaslatot az osztályfőnökök juttatják el a szülőkhöz külön felkérő levél kíséretében.

- A szakorvosi leletet az iskolaorvos legkésőbb két héten belül kézhez kapja, és megteszi a szükséges intézkedéseket, amennyiben a gyermek meggyógyítása az ő kompetenciakörébe tartozik. A szakorvosi vizsgálat késlekedése esetén az osztályfőnök újra felkéri a szülőt, ha ekkor sem történik meg a tanuló szakorvosi vizsgálata, akkor a gyermekvédelmi felelős kapcsolatba lép a Gyermekjóléti Szolgálattal, szükség szerint hivatalos utakat is igénybe vesz, tekintettel a gyermek mindenek felett álló érdekére.
- Élősködők és fertőzések szűrése évi két alkalommal – járvány esetén aktuálisan többször.
- Felvilágosítás előadások és személyes beszélgetések formájában az év során folyamatosan.
- Aktuális problémák orvoslása, étrendi és testmozgásra, gyógytornára javaslat és tanácsadás soron kívül, szükség szerint.
- Biztonságos környezeti feltételek megteremtése protetikusan környezetben.

3.3.4.1. Az egészségnevelési program elemei, iskolai programok

A lelki egészség megóvására nevelés

- a személyiség kibontakozásának, szocializációjának segítése
- problémamegoldó, konfliktuskezelő-képesség fejlesztése

- békés viselkedés a közösségben, a bántalmazó viselkedés felismerése, a bántalmazás megakadályozása
- pozitív én-és jövőkép kialakulásának elősegítése
- a harmonikus élet értéként való tiszteletére nevelés

(Alapvető erkölcsi, etikai normák iránti fogékonyság kialakítása.)

Függőséghez vezető szokások megelőzése

- a függőséghez vezető motívumok, veszélyhelyzetek felismertetése
- a meglévő látást, egészséget súlyosan veszélyeztető élvezeti szerek (alkohol, drog, cigaretta) elutasítására nevelés
- ismeretnyújtás a káros élvezeti szerek használatának következményeiről, ezek hatásairól az egyénre és családjára

Harmonikus kapcsolatok kialakítására nevelés

- reális önismeretre nevelés, reális énkép kialakítása
- társas kapcsolatokra való nyitottság fejlesztése
- elfogadó, toleráns, segítőkész magatartásra nevelés

Családi életre való felkészítés

- nemi szerepvállalás támogatása
- ismeretnyújtás a családtervezés, családalapítás feltételei, felelőssége, örökletes betegségek témáiban
- gyermekgondozás, gyermeknevelés témáinak érintése
- szerepek a családban, a család harmonikus életvitele témák feldolgozása
- ismeret- és tapasztalatnyújtás a szabadidő eltöltésének kellemes és hasznos módjairól

Az egészségnevelés követelményei

Egészségnevelési programunkat akkor tekintjük sikeresnek, ha a tanulók

- ismerik személyzeti diagnózisukat és a személyzeti gondozásukba életkoruknak, értelmi képességeiknek megfelelően bekapcsolódnak
- ismerik krónikus betegségeiket, állapotuk megőrzéséhez, esetleges javításához életkoruk szerint hozzájárulnak
- tisztában vannak az örökletes betegségükkel, tudják, hogy a családtervezésben szakemberek segítségét kérhetik
- önismeretüket folyamatosan növelik, reális jövőkép kialakításához felhasználják.

Az egészségnevelés és a környezeti nevelés holisztikus látásmódot, szoros kölcsönhatást feltételez, ezért csak komplexitásban valósulhat meg, mind tanórai, mind tanórán kívüli rendszerben.

Tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokba integrált programok:

- Droghasználat- és bűnmegelőzési program.
- „Iskolai ártalmak” megelőzése, stresszhelyzetek kerülése.
- Szexuális és életvezetési tanácsadások.
- Rendszeres, mindennapos testmozgásra vonatkozó törvényi előírások betartása.

- A könnyített testnevelésre vonatkozó törvényi előírások tantervünkbe integrálása.
- Úszás a fenntartó által biztosított évfolyamo(ko)n heti rendszerességgel.
- Természetjárás, rendszeres túra lehetőségek.
- Tanulóink fizikai állapotának, állóképességének fejlesztése, mérése a testnevelő és az osztályfőnökök közreműködésével.
- Egészségnap.
- Sportnap.
- Iskolai családi programok (kézművesség, sportvetélkedők, kulturális programok).

Tanulóink egészségi állapotáért az iskola teljes nevelőközössége felelős:

- életviteli mintát adó életmódjával,
- a tanulók sérüléséből adódó szükséges speciális többletismeretek nyújtásával,
- betegségek, balesetek megelőzésében,
- az iskolai környezet higiénikus, gyermekbarát környezetté alakításával.

3.4. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

3.4.1. A közösségi nevelés helye, feladatai nevelési rendszerünkben

A személyes kompetenciafejlesztés önmagán túlmutató célja, hogy a mindenkori közösségnek valódi tagja lehessen a gyermek, illetve a leendő felnőtt állampolgár.

Nem szabad azonban figyelmen kívül hagynunk a személyes példa nevelő hatását. Az iskolában dolgozók és a szülők, illetve a tanulók kapcsolatrendszerét, közösségét is folyamatosan építeni kell.

A személyiség-és közösségfejlesztés fő területei:

- erkölcsi/etikai ismeretek,
- családi és közösségi kapcsolatok elmélyítését támogató fejlesztési feladatok és ismeretek,
- az előítéletek felismerésére, tudatosítására és azok elkerülésére való képesség,
- a testi és lelki egészség megőrzésére történő felkészítés,
- bűnmegelőzés,
- drogprevenció,
- tudatos vásárlói magatartás kialakítása.

Mindez konkrét feladatokat ró az iskolára, ahol az alábbi tevékenységeken keresztül valósulnak meg a közösségépítés teendői:

- szabadidős tevékenységek,
- rendezvények,
- megbeszélések,
- diákönkormányzat,
- drámajátékok, önismereti játékok,
- háttérkapcsolatok,
- helyi kapcsolatok,
- belföldi kapcsolatok,
- külföldi kapcsolatok.

A személyiség- és a közösségfejlesztés feladatai az iskola értékközvetítő tevékenységének lényegét jelentik, amelyek minden pedagógus számára feladatot jelentenek tanórákon és tanórán kívüli tevékenységekben egyaránt.

3.4.2. Szabadidős tevékenységek

A szabadidős tevékenységek során olyan hasznos, naprakész plusz információkat kell biztosítanunk tanulóinknak, melyek képességeik szerint megfelelőek számukra, és biztosítják a megfelelő motivációt a feladat kivitelezése érdekében. Prioritást kapnak azok a tartalomfüggetlen képességek és pszichés funkciók, amelyek nem kifejezetten tudományágakhoz, tantárgyakhoz, műveltségi területekhez kötődnek - pl. problémamegoldó képesség, kreativitás, motivációs bázis -, amelyek túlmutatnak a tantárgyi követelményeken.

Az iskolán kívüli programok

- kirándulás,
- színház-, mozi-, múzeum- és kiállításlátogatás,
- sport- és tanulmányi versenyek,
- nyári táborok.

Kirándulások

A fokozott mozgásigény kielégítése, a terepen történő – érzékszervi érzékenyítő környezeti nevelés, és a közösségformálás egyaránt megvalósulhat egy pedagógiailag kellően előkészített túrán:

- közös élményszerzés,
- egymás jobb megismerése,
- közösen kitűzött cél elérése,
- egészséges életmódra nevelés,
- környezetvédelem,
- közlekedési eszközökön való viselkedés alakítása.

Táborok

Az iskolán kívüli közös időtöltés egyik legkedveltebb és pedagógiai szempontból igen hatékony formája:

- pedagógiai hatások folyamatossága,
- szokásrendszerek kialakítása,
- közösségi rituálék jelentősége,
- együttlakás előnyeinek és nehézségeinek megtapasztalása,
- kooperativitás, alkalmazkodás és tolerancia.

Valamennyi tábor/intézményen kívüli program szervezése a szülők igényei szerint, nyilatkozatuk birtokában valósul meg.

Szakkörök, klubfoglalkozások

A szakkörök sokoldalú, pozitív, korrektív hatásrendszerét emelhetjük ki. A szituációs játékok, a kommunikációs tréningek, a drámapedagógiai eljárások alkalmazására itt nyílik a legtöbb lehetőség.

Rendezvények

A közösen átélt ünnepek, illetve az ezekhez kapcsolódó rendezvények, próbák közösségteremtő jelentősége:

- együttes élmény,
- felelősségvállalás a közösségért,
- ünneplési modell,
- kultúráközvetítés,
- hagyományörzés.

Játék

A tanultak örömteli újraélése, ugyanakkor az állandó tanulás potenciális lehetősége is. Játék közben a gyermek megtanul magára, és társaira figyelni, és megteremti magában a „harmóniát”: cselekvéseiben, érzékelésében és képzeletében vagy egy másik, szigorúbb módon szabályhoz való alkalmazkodásában.

Jellemző játékformák:

- bábjáték,
- szerepjáték,
- fejlesztőjáték,
- társasjáték,
- drámajáték,
- sportjátékok,
- szenzoros játékok.

A játék a fejlődés-fejlesztés egyik legfontosabb biztosítója: tarthatjuk alapozó funkciónak és integratív, azaz összerendező funkciónak is. A játékkal fejlesztünk (nagymozgás, kismozgás, grafomotoros mozgás, alaklás, tér érzékelés, figyelem, memória, problémamegoldó gondolkodás, elemi kategorizáció, számfogalmi absztrakció, időszemlélet, kommunikáció, stb.), az összes kompetencia területet. A versenyjátékok során a gyermeknek életszerű alkalma nyílik a siker és a kudarc megélésére és azok feldolgozására – szükség szerint szaksegítséggel.

3.5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnökök feladatai

A **pedagógusok** feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:

- a foglalkozásokra, tanítási órákra való felkészülés,
- a gyermekek/tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott foglalkozások, tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- az osztályozó, köztes és javító vizsgák lebonyolítása,
- felmérők, tanulmányi versenyfeladatok összeállítása és értékelése,
- felkészítés rendezvényekre, versenyekre,
- a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet az óráközi szünetekben, az intézményi rendezvényeken,
- intézményi kulturális és sportprogramok szervezése,
- az intézményi és a pedagógus önértékelések során adódó feladatok ellátása,
- tanfelügyeleti ellenőrzésekből adódó feladatok ellátása,
- a pedagógus életpálya-modell kötelező minősítéseinek határidőre való megszerzése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,

- részvétel testületi és munkaközösségi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel az intézmény továbbképzési programja szerint szabályozott, valamint a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- tanulmányi kirándulások, intézményi ünnepek és rendezvények megszervezése,
- intézményi ünnepeken és rendezvényeken való részvétel,
- tanítás nélküli munkanapon az főigazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- az intézményi dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- az osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

Az osztályfőnököt a főigazgató bizza meg minden tanév kezdetekor.

Az **osztályfőnök** feladatai és hatásköre:

- Az intézmény Pedagógiai Programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: napló vezetése, ellenőrzése, statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi, fogorvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő gyermekvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola gyermekvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz a munkaközösségek munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályában.

3.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A köznevelési törvény meghatározása alapján kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

- a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló
  - sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló
  - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló
  - kiemelten tehetséges gyermek, tanuló
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló

Intézményünk tehát kizárólag kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket, tanulókat lát el. Minden tanulóknak sajátos nevelési igényű, de egy-egy gyermek mellett lehet egyúttal pl. kiemelten tehetséges és/vagy hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetű is.

3.6.1. A sajátos nevelési igényű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Tanulóink számára egyéni szükségleteikhez igazodó rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozásokat biztosítunk.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység céljai és feladatai:

- a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, halmozott vagy beszéd fogyatékosságból, autizmus spektrum zavarból vagy egyéb pszichés fejlődési zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kialakítása, új funkciók kialakítása,
- meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében,
- a különféle funkciók egyensúlyának kialakítása,
- a különféle speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása,
- az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

3.6.2. Sajátos nevelési igényű tanulóink beilleszkedési, tanulási, magatartási problémáival kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek:

- viselkedésproblémák feltérképezése,
- szükség esetén más szakemberek bevonása,
- együttműködés a kollégákkal, személyes kapcsolattartás szülőkkel,
- esetmegbeszélések,
- szükség esetén egyéni fejlesztés,
- kapcsolattartás hivatalos szervekkel,
- megfelelő magatartásformák jutalmazásának előtérbe helyezése, helyes viselkedéssé formálás / helyes viselkedési alternatívák felajánlása.

Az iskolai agresszió megelőzésével, kezelésével kapcsolatos feladatok:

- a pedagógusok és az intézményi dolgozók felkészítése az agresszió megelőzésére, kezelésére,
- a szülők, családok bevonása, folyamatos együttműködés,
- a tanulók felkészítése az agresszió kezelésére,
- esetmegbeszélések a kollégákkal, egymás segítése, továbbképzéseken új módszerek megismerése, az ismeretek megosztása, beépítése a nevelés folyamatába.

3.6.3. Az iskolapszichológus tevékenysége

A pszichológusi tevékenység elsődleges célja a gyermek, a tanuló személyiségfejlesztése, lelki egészségvédelme, továbbá a nevelő-oktató munka hatékonyságának segítése.

Az iskolapszichológus közvetlen segítséget nyújt a pedagógusoknak a nevelő-oktató munkához.

Egyéni vagy csoportos foglalkozások keretében közreműködik a gyermekek beilleszkedését, társas kapcsolatait javító és iskolai teljesítményét növelő intézkedésekben. Kezeli a tanulóknak a nevelési-oktató intézménnyel összefüggő személyközi kapcsolati kommunikációs és esetlegesen fellépő teljesítményszorongásos tüneteit. Megszervezi a pszichológiai jellegű szűrővizsgálatokat, a mentálhigiénés preventív feladatokat, a nevelési-oktató intézményben az egészségfejlesztéssel, a nevelő-oktató munka, a szexuális nevelés segítségével, a nevelési-oktató intézményben észlelt személyközi konfliktusok és az erőszakjelenségek megoldásával

kapcsolatos pszichológiai témájú feladatokat. Krízistanácsadást nyújt a váratlan súlyos élethelyzetekben, terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbírányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

A nevelési-oktatási intézményben alkalmazott iskolapszichológus az iskola pedagógiai programja szerint szervezett iskolai tanóra ideje alatt is végezheti a tanuló részére az egyéni tanácsadást abból a célból, hogy a tanuló személyiségfejlődését elősegítse.

Az iskolapszichológus feladatai ellátása közben ügyel a szakmai titoktartásra, ami azt jelenti, hogy az elmondott személyes információkat bizalmasan kezeli. Munkáját konzultációs-tanácsadási szakmai keretek között végzi.

Néhány kiemelt terület, amelyben az iskolapszichológus segíthet:

- tanulással kapcsolatos nehézségek, tanulási motiváció, tanulási sikeresség támogatása
- stresszkezelés, szorongás, teljesítményszorongás
- beilleszkedési nehézségek, viselkedés, társas kapcsolatok segítése
- társakkal való kapcsolati problémák, kapcsolati-, kommunikációs készségek javítása
- konfliktusok kezelése, kortárs bántalmazás kezelése, megelőzése
- érzelmi, indulatkezelési nehézségek
- az iskolai szabályokhoz való alkalmazkodás, viselkedési problémák
- váratlan, súlyos élethelyzetekben való támogatás, krízistanácsadás
- az osztályközösség, a gyerekek közötti kapcsolatok segítése
- a közösséget érintő kritikus helyzet kezelése, feldolgozás segítése
- alapvető pszichológiai/mentálhigiénés ismeretek átadása, pszichoedukáció
- tehetséggondozásban, pályaorientációban való közreműködés

Az iskolapszichológusok munkája sokrétű és igen összetett, pszichológiai szakmai ismereteikkel, módszerekkel, eszközeikkel több területen és szinten is hozzájárulnak a gyermekek oktatásával-nevelésével kapcsolatos iskolai tevékenységekhez:

Az iskolai szervezet szintjén:

- pszichológiai ismeretek megosztása, átadása
- szakmai-módszertani támogatás, az oktató-nevelő munkát segítő szakmai ismeretek megosztása
- hozzájárul az oktató-nevelő munkához szükséges megfelelő, pozitív pszichológiai környezet kialakításához
- esetmegbeszélés biztosítása a pedagógusok számára
- kapcsolattartás az együttműködő intézményekkel (Pedagógiai Szakszolgálat, gyermekvédelem)
- szükség szerint szűrővizsgálatok, preventív feladatok megszervezése (tanulás, beilleszkedés, mentálhigiéné területén)
- mentálhigiénés, prevenciós programok szervezésében való részvétel
- koordinációs tevékenység (egy-egy program vagy probléma megoldása során)

A tanulócsoporthoz/közösségek szintjén:

- az osztályfőnökökkel való együttműködés

- bekapcsolódás az osztályfőnöki órák tematikájába
- osztályfoglalkozások különböző témákban (ismeretterjesztő, közösségfejlesztő, érzékenyítő, anti-bullying programok, stb.)
- nevelőtestület munkájának támogatása (szakmai, módszertani)
- szülői értekezletekbe való bekapcsolódás, pszichoedukáció

Egyéni szinten:

- segítő beszélgetés, foglalkozások a gyermekekkel
- a pedagógus munkájának segítése, együttműködés és konzultációs lehetőség biztosítása a pedagógus számára
- konzultáció és tanácsadás a szülők részére

Bármilyen más problémával is megkereshető azonban az iskolapszichológus, (például családi probléma, súlyosabb pszichés probléma), ekkor is segítséget nyújt a helyzet kezelésében, a megoldások keresésében, és szükség szerint továbbírányítja a jelentkezőt a megfelelő ellátás megtalálásához (szakértői vizsgálat, nevelési tanácsadás, diagnosztikai vizsgálat, hosszabb távú terápiás ellátás, egészségügyi ellátás, családgondozás, gyermekvédelem, stb.).

3.6.4. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése

A tanulási kudarcok elkerülése, valamint a felzárkóztatás és az esélyegyenlőség megteremtésének segítéséhez, a tehetség és készségek kibontakoztatásában a nevelő-oktató munka szervezése a következő elvek figyelembevételével történik:

- Pedagógiai gyakorlatunkban a motívumrendszer, a készség- és képességrendszer, a személyiség fejlődésének segítésén, valamint a kulcskompetenciák fejlesztésén van a hangsúly.
- Pedagógiai munkánk kiemelten fókuszál az iskolai tanítási-tanulási folyamatok hatékonyságára és az elsajátított tudás és kompetenciák használhatóságára, hasznosságára. Hiszen a felnőtt élet sikeressége szempontjából kiemelt fontosságú kulcskompetenciák fejlesztését, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítést, a hatékonyság egyik feltételeként pedig a modern személyközpontú, interaktív, tapasztalati tanulásra alapozó, korszerű tanulásszervezési eljárások, módszerek, pedagógiai kultúra általánossá válását támogatjuk.
- A tanuló terhelésekor „teljes személyiségét” figyelembe vesszük: egyedi elbírálás a haladási tempóban, módszerválasztásban, a tehetség és készségek kibontakoztatásában.
- Az intézménybe járó gyermekek lehetőségeihez, korlátaikhoz és speciális igényeihez igazodva a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, kereteket jelölünk meg ott, ahol erre szükség van.
- A tanulók személyiségének megismerése, a tanév eleji állapotmegismerést célzó mérések után határozzuk meg a gyermekhez és csoporthoz igazodó adaptív tanulásszervezési eljárásokat, pedagógiai módszereket.
- Pedagógiai munkánkban a differenciálás kulcsszerepet kap. Differenciáláson a minden gyermek esetében a saját komplex személyiség struktúrájának leginkább megfelelő, számára optimális fejlesztés biztosítását értjük. A követelmény, a tartalomszelekció alapja a súlyponteltolódásban van, ugyanis a preferált követelmények megfogalmazásánál a súlypont nem a tananyagra, hanem a sérült gyermekekre kerül.

- Az alapfokú iskoláztatás teljes időszakában biztosítjuk a kiegészítő pedagógiai szolgáltatásokat: fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs és terápiás célú gyógypedagógiai ellátás körét. A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet olyan szakmaközi együttműködésben és szervezett tanítási-tanulási folyamatban valósítjuk meg, melyben kiemelten ügyelünk az egyes tanulók/tanulócsoportok igényeitől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazására.
- Mivel a személyiség elsősorban az aktív tevékenység folyamatában alakul, primer szerepet kap tanulóink cselekvésének, aktivizálásának biztosítása a tervezésben és a kivitelezésben egyaránt. Kiváltképp érvényes ez az enyhe fokú értelmi fogyatékoság mellett megjelenő súlyos beilleszkedési és magatartási zavarral küzdő gyermekeink, tanulóink esetében.
- A tanulási nehézségek feltárása mellett törekszünk a tanulói kiemelkedő teljesítmények feltárására és fejlesztésére a tanórákon és tanórán kívüli foglalkozásokon is.
- A személyiségfejlesztés során fokozottan gondolkodunk a társadalmi élet azon dimenzióiban, amelyek a gyerekek életét érintő szerepek ellátásához és a felnőtt létre való felkészüléshez szükségesek:
  - önkiszolgálás, önellátás,
  - a család ellátása,
  - a környezet kiszolgálása,
  - a gyermek- és idősgondozás,
  - a termelői, fogyasztói szerep,
  - a dolgozói szerep,
  - a környezettudatos és egészséges életmódra való felkészítés.

A környezetközpontú szemlélettel az iskolai nevelés színterei mellett a társadalmi és természeti környezet különféle hatásaival is számolunk. A gyermekközpontúságra épülő szervezeti beállítódásunkból adódóan a nevelés nem csupán a pedagógusok privilégiuma, hanem az iskola összes dolgozójának kötelessége, amely az egymást kiegészítő- informáló rendszerben különböző súllyal és dominanciával realizálódik.

A nevelés hatékonyságának fokozása céljából az egyedi, helyi minőségfogalom közös kialakítása alapelve, amely a nevelési program karbantartását, folyamatos javítását, fejlesztését és megvalósítását szolgálja.

Differenciált fejlesztés

A tanulási nehézségekkel küzdőknek sokoldalú egyéni fejlesztést nyújtunk a személyiség harmonikusabb fejlődésének érdekében. Az egyénre szabott fejlesztés kooperatív technikák keretében az élethosszig tartó tanulást megalapozó kulcskompetencia-területek figyelembevételén alapul:

- tanulás kompetenciái
- kommunikációs kompetenciák
- digitális kompetenciák
- matematikai, gondolkodási kompetenciák
- személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Négy fő pillére

- mozgásfejlesztés,
- testséma, téri orientáció fejlesztése,
- percepciófejlesztés
- és verbális fejlesztés.

E négy területet átszövi az értelmi, érzelmi, akarat szféra, azaz a teljes személyiség fejlesztése. A differenciált fejlesztés nem csak hátránykompenzáció, az esélyegyenlőség lehetőségeinek bővítése, hanem a tehetséggondozás színteréül is szolgál

3.6.5. A kiemelten tehetséges tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Tanulóink értelmi sérülésének foka, meglévő ép funkcióik változatossága, családi, környezeti háttérük különbözősége indokolja az egyéni fejlesztési programok kidolgozását. A gyermekek egyéni fejlesztése során már az alapozó szakaszban felfedezhetjük azokat az ép funkciókat, melyeket folyamatosan fejlesztve az egyén harmonikusabb személyiségfejlesztését optimálisan biztosíthatjuk.

A gyermeki tehetség erősítendő megnyilvánulási formái, területei:

- harmonikus személyiség, jó esélyekkel a társadalmi mobilitás terén,
- humán képességek területe (vers, prózamondás, ének-zene, színjátás stb.),
- készségtárgyak területe (kézügyesség, alkotómunkára való hajlam),
- mozgás - sportolás (versenysport),
- kooperativitás, kapcsolatteremtő készség, szabálykövetés és feladattudat, az aktív állampolgári és sikeres munkavállalói lét alapjaként.

A tehetséggondozás színterei:

- differenciált fejlesztő foglalkozások,
- változatos szakkörök,
- vonzó szabadidős tevékenységek,
- integrált jellegű tantárgystruktúra és módszertani szemlélet, valamint integrációs kapcsolatok az általános iskolákkal,
- optimális kapcsolat a szülőkkel,
- tanulóval foglalkozó szakemberek együttműködése,
- tanórai kompetenciafejlesztések az egyéni fejlesztési tervnek megfelelően a differenciálás és a kooperatív tanulásszervezési technikák adta lehetőségekkel.

A tehetséggondozás csak tervszerű, folyamatos, céltudatos munkával valósítható meg.

3.6.6. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Gyermek- és ifjúságvédelem

Pedagógiai Programunkban különös hangsúlyt kap a tanulók családi és lakókörnyezete, szociokulturális háttérük vizsgálata és szükség szerint ezek – lehetőségeink szerinti kompenzációi. Ez képezi hatékony, prevenciós munkánk alapját.

A hátrányos helyzet önmagában nem személyiségkárosító tényező, ha ezt kompenzálja az érzelmi – értelmi - akarat szféra fejlődése a segítő társkapcsolatok biztosítása mellett.

Veszélyeztető lehet maga az iskola is, ha a gyermeket nem önmaga fejleszthetőségéhez méri, s a személyiségfejlődést, az életkori sajátosságokat, a sajátos szociokulturális miliójét figyelmen kívül hagyja.

A gyermek és ifjúságvédelem kulcsszereplői az osztályfőnökök, valamint a gyermekvédelmi felelős.

Gyermekvédelmi feladatainkat a következőkben határozzuk meg:

- a gyermek körülményeinek alapos megismerése,
- prevenciós stratégia tervezése, folyamatos nyomon követés,
- együttműködés a gyermekvédelmi, gyermekjóléti intézményekkel, kapcsolódási pontok feltárása, igénybevétele,
- a veszélyeztetettségi tünetek, tünetegyüttesek feltérképezése, általános és specifikus jegyek elkülönítése, tervezés, szervezés, folyamatos ellenőrzés, értékelés,
- a gyermekvédelmi felelős összehangolja a pedagógusok, a család, a segítő munkatársak (pszichológus, pszichiáter, szociális munkás, orvos, védőnő, gyámügyi szervek) munkáját, szükség szerint esetkonferenciát hív össze,
- veszélyeztetettséget kezelő iskolai teammunka,
- védő-óvó intézkedések külső szervek bevonásával, folyamatos visszacsatolás,
- a gyermek életútjának nyomon követése, utógondozás,
- naprakész, pontos adminisztráció.

Különösen neuralkikus pontja a gyermek- és ifjúságvédelemnek a tankötelezettségi törvény betartása és deviáns életutak korai körvonalazódása, nem ritkán családi mintakövetéssel. Munkánk hatékonyságát segítik a kollégák megfelelő mentálhigiénés, szociológiai és alapvető jogi ismeretei.

A veszélyeztetettség csökkentését célozza iskolánk nevelési programja, különös tekintettel a vonzó szabadidős tevékenységekre, a differenciált fejlesztő, valamint rehabilitációs foglalkozásokra.

Az általános iskolát befejezett tanulók nyomon követése

Tanulóink az iskola befejezését követően gyakran járnak vissza különböző nehézségeikkel segítséget, tanácsot kérve, a „régibiztonságra” vágyva.

Formális és informális keretek között igyekszünk segítségükre lenni:

- az önellátás, önkiszolgálás további segítésében,
- baráti, társas kapcsolatok esélyének megteremtésében, valamint
- a társadalom és szűkebb környezetükbe való beilleszkedésük kialakításában és szabadidejük tartalmasabbá tételében.

Pályaválasztás, pályaorientáció

Alapvető feladatunknak tartjuk, hogy az ún. életpálya-építés folyamatában a pályaorientáció témája ne szűküljön le a hagyományos 8. osztályos időszakra. E helyett minden pedagógiai szakasz minden kapcsolható ismeretköréhez és nevelési helyzeteihez - az adott szinten - tudatos, átgondolt tervezésre van szükség. Ilyen áttételeken keresztül juttatjuk el gyermekeinket a munka:

- tervezésének, szervezésének,
- a megosztásának,
- a munka örömeinek,
- a kudarc- és sikerélmény, a kooperativitás, a hierarchiatűrés, valamint minden munkához kapcsolódó attitűd helyes feldolgozásához.

Iskolánk terápiás, differenciált és egyéni fejlesztő foglalkozáson is a fenti célokat támogatja.

Nevelési rendszerünkkel közelítenünk kell a gyerekek vágyait a lehetőségekhez, csökkentve ezzel a kettő közötti diszkrpanciát, elősegítve a reális pályaorientációt és életpálya-építést:

- intézménylátogatások reálisan elérhető középiskolákban (speciális szakiskolák, integráló többségi szakiskolák),
- pályaválasztási szülői értekezletek.

3.7. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

A tanulók és tanulóközösségek érdekeinek képviselőre az intézményben diákönkormányzat működik, mely felelős a tanórán kívüli szabadidős tevékenységek megszervezéséért, hasznos eltöltéséért. Tevékenységét pedagógus segíti.

A diákönkormányzat éves munkaterv alapján dolgozik, mely törekszik a színvonalas kulturális élet és sporttevékenység megszervezésére. Célja, hogy a tanulók fokozott aktivitással és kreativitással vegyenek részt diákéletük megszervezésében.

A diákönkormányzat tagjai:

- tanulói képviselők: 3. osztálytól 2-2 képviselő osztályonként (létszámtól függően),
- diákönkormányzat felnőtt segítője.

A diákönkormányzat meghatározott időszakonként tart megbeszélést a feladatokról, az elkövetkező programokról.

A diákönkormányzat vezetője beszámolási kötelezettséggel tartozik a végzett munkáról az iskolai vezetés és a diákönkormányzat elé.

3.8. Kapcsolattartás a szülőkkel, a tanulókkal és az intézmény partnereivel

3.8.1. Kapcsolattartás a családokkal

A pedagógus és a szülő közötti egyenrangúságon alapuló partneri kapcsolat a pedagógiai munka alapvető eleme, amelynek alapja a közös cél: a tanulók érdekeit képviselni. Hogy ez a közös nevelés azonos elveken alapuljon, fontos a szülők és a pedagógusok összehangolt nevelői együttműködése.

A család és az iskola, óvoda együttműködése, a jó kapcsolat kialakítása fokozott igényként jelentkezik. A gyermek fejlődése érdekében fontos, hogy a család és az iskola, óvoda egységes nevelési elveket képviseljen, ez elősegíti a szoros partneri kapcsolat kialakulását.

A szülők jogai:

- A szülőt megilleti a nevelési-oktatási intézmény megválasztásának joga.
- A szülő joga, hogy megismerje az intézmény Pedagógiai Programját, Háziarendjét, és tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról.
- Tájékozódjon a következő tanévre szükséges tankönyvek, taneszközök felől.
- Gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről, tanulmányi előmeneteléről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást kapjon, a neveléshez tanácsokat és segítséget kérjen.
- Kezdeményezze a szülői szervezet létrehozását, közreműködjön annak tevékenységében.
- Részt vegyen a szülői szervezet tagjainak megválasztásában.

A szülők kötelességei:

- Meg kell tennie minden tőle elvárható gyermeke fejlődése érdekében.
- Gondoskodnia kell gyermeke testi-lelki, értelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről.
- Kísérje figyelemmel gyermeke fejlődését.
- Biztosítsa gyermeke óvodai nevelésének, tankötelezettségének teljesítését.
- Rendszeresen kapcsolatot kell tartani a gyermekével foglalkozó pedagógusokkal.
- Kötelessége elősegíteni gyermekének a közösségbe való beilleszkedését, az iskola rendjének, a közösségi élet magatartási szabályainak elsajátítását.
- Tartsa tiszteletben az iskola tanárai, alkalmazottai és tanulói közösségének emberi méltóságát és jogait.

A kapcsolattartást determináló tényezők:

- a családi szociokulturális háttér minősége,
- az erre vonatkozó jogszabályok előírásai,

-	182/2025.	(VI.30.)	Korm.	rendelet
-	419/2024.	(XII.23.)	Korm.	rendelet
-	77/2025. (IV.15.)	Korm. rendelet		

- a tantestület szakértelme és segítőkészsége a tanulók személyiségformálása érdekében.

Mindkét fél érdeke, hogy a találkozások minél hatékonyabbak legyenek és a tanulók problémáira közösen találják meg a legjobb megoldást.

3.8.2. Szervezett, munkatervben meghatározott kapcsolattartási formák

Szülői értekezletek

Célja a szülők informálása:

- gyermekük előmeneteléről,
- az osztály aktuális problémáiról,
- az osztályban és iskolában jelentkező feladatokról,
- kibővített Intézményi tanácsi ülésekről,
- Szülői szervezeti team munkájáról
- a szülők és az iskola együttműködések lehetőségeiről és szükségességéről.

Iskolánk évente négy alkalommal tart szülői értekezletet: augusztus végén, az intézménybe újonnan bekerülő gyermekek szüleinek, valamint szeptember, február és május hónapokban.

A leendő első osztályosok, illetve az új tanulók szüleinek a szorgalmi időszak megkezdése előtt tájékoztatót tartunk iskolánk rendjéről, és rendezzük az adminisztratív teendőket.

Iskolánk 7-8. osztályos tanulói és szülei számára az őszi időszakban pályaválasztási szülői értekezletet tart a szakképző, és tanulóink számára reális pályaaorientációt kínáló középfokú intézmények vezetőinek közreműködésével. A középfokú intézmények együttes meglátogatásának, nyílt napjainkon való részvételének lehetőségét is felkínáljuk számukra.

Fogadóóra

Az intézményi munkatervben meghatározott napokon fogadóórát tart az intézmény vezetője, helyettese, intézményegység-vezetői, gyermekvédelmi felelőse és valamennyi pedagógusa.

A fogadóórák időpontjáról az üzenőfüzetek segítségével minden alkalommal külön értesítést kapnak a szülők.

Lehetőséget jelent a szülők számára, hogy egyénileg információt kapjanak gyermekük előmenetelének, magatartásának alakulásáról, teljesítményéről.

Lehetőséget kínál a tanárok számára, hogy párbeszédet, pedagógiai konzultációt folytassanak a szülőkkel, közösen találjanak megoldást pedagógiai, családi, egyéb problémákra.

Nyílt órák, nyílt napok

Partnerközpontú tevékenységünk érdekében nyílt napokat szervezünk évente két alkalommal, - ősszel és tavasszal - hogy a szülők beleláthassanak az iskola nevelő-oktató munkájába, ők is meg tapasztalhassák gyermekük teherbírását, reális képet alkotva ezáltal iskolai tevékenységükről. Különösen fontos, hogy az otthoni segítségnyújtásban – pedagógusi instrukciók segítségével – a tapasztaltakat alkalmazni tudják.

Nyitott iskola - a személyes kapcsolattartás folyamata

- „Nulladik”, rendhagyó szülői értekezlet a tanév megkezdése előtt, az osztályfőnök, a társtanítók, a pedagógiai munkát segítők, a gyermekek és a szülők részvételével.
Cél: ismerkedés és a kölcsönös elvárások és szokásrendszerek tisztázása, megbeszélése.
- A gyógypedagógus(ok) állapotmegismerést célzó mérései alapján a gyermek egyéni fejlesztési tervének ismertetése a szülővel. Szerződés-kötés az együttműködésről.
- Az egyéni fejlesztési tervben foglaltak megvalósulásáról és a tanuló haladásáról konzultáció a szülővel.
- Minden év decemberében a „Fogyatékosok világnapja” alkalmából, osztályfőnöki döntés alapján, maximum három szülő „Szülői partnerség”- díjban részesül.

Üzenetek

Az e-ellenőrző és az üzenőfüzet a szülőkkel való napi kapcsolattartást biztosítja, mely tartalmazza:

- a tanuló személyi adatait,
- az iskola értesítéseit,
- a szülő kérésait,
- a tanulók érdemjegyeit.

Meghívók, programismertetések, mindenkit érintő információk továbbítása az iskolavezetés által írt és sokszorosított levélben történik, amelyet az osztályfőnökök juttatnak el a szülői házhoz.

Rendkívüli esetekben telefonon vagy levél útján értesítjük a szülőt.

3.8.3. Együttműködés a külső partnerekkel

Az intézmény jól működő, egymást elismerő és segítő kapcsolatra törekszik valamennyi külső partnere tekintetében is.

Partnereink:

- Közép-Pesti Tankerületi Központ,
- József Attila Színház
- Magyar Imitációs Egyesület

- Azúr Segítőkutya Egyesület
- szakértői bizottságok,
- pedagógiai oktatási központok,
- felsőoktatási intézmények,
- középfokú oktatási intézmények, speciális szakiskolák,
- XIII. Kerületi Önkormányzat,
- XIII. Ker. Önkormányzat Szociális Szolgáltató Központ Frim Jakab Napköziotthon,
- XIII. Ker. Önkormányzat Prevenációs Központ HÍD Családsegítő Központ,
- XIII. Ker. Önkormányzat Prevenációs Központ Gyermekjóléti Szolgálat,
- XIII. kerületi Vöröskereszt,
- Országos EGYMI Egyesület,
- Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete,
- Angyalföldi Gyermek és Ifjúsági Ház,
- József Attila Általános Művelődési Központ,
- hivatali szervek (Rendőrség, Gyámhatóság, Kormányhivatal),
- Allianz Biztosító
- egészségügyi intézmények,
- civil szervezetek.

3.9. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

Iskolánkban az alábbi tanulmányok alatti vizsgákat szervezzük:

- osztályozó vizsga,
- pótló vizsga,
- javítóvizsga.

A tanulmányok alatti vizsgák célja:

- azon tanulók osztályzatainak megállapítása, akiknek félévi vagy év végi osztályzatait évközi teljesítményük és érdemjegyeik alapján a jogszabályok és az intézmény Pedagógiai Programja szerint nem lehetett meghatározni,
- a Pedagógiai Programban meghatározottaknál rövidebb idő alatt (tanévösszevonással) szeretné a követelményeket teljesíteni.

Osztályozó vizsgát kell tennie teljesítményének értékelése céljából a tanulónak, ha

- a tanítási év során az igazolt és igazolatlan hiányzásai együttesen meghaladták a 250 órát, s emiatt félévi vagy év végi osztályzatát nem tudta a pedagógus megállapítani, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- a tanítási év során az igazolt és igazolatlan hiányzásai egy adott tantárgyból a tanítási órák 30 százalékát meghaladja, s emiatt félévi vagy év végi osztályzatát nem tudta a pedagógus megállapítani, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- kérelmére a kötelező tanórai foglalkozások látogatása alól felmentést kapott (egyéni munkarendben tanuló diák)
- engedélyt kapott arra, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget.

Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha valamely vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel távozik, mielőtt a válaszadást befejezné.

Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha

- a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozó vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad vagy a vizsgáról engedély nélkül távozik.

Javítóvizsgát augusztus 15. és augusztus 31. között szervezünk.

A tanulót a vizsga eredményéről azonnal tájékoztatjuk.

Az iskola magasabb évfolyamára lépésének feltételei:

- a tanuló az iskola magasabb évfolyamába léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette,
- a tanuló az iskola igazgatójának engedélyével két évfolyamra megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti,
- szülő kérésére az iskola igazgatója legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette,
- az osztályozó- és javítóvizsgák követelményei azonosak az adott évfolyam adott tantárgyának az intézményi Pedagógiai Program helyi tantervében meghatározott követelményrendszerével.

Vizsgatantárgyak:

Értelmileg akadályozott tanulók tagozatán:

Kommunikáció
 Olvasás-írás
 Számolás-mérés
 Életvitel és gyakorlat
 Ének-zene
 Ábrázolás-alkakítás
 Állampolgári ismeretek 5-8. évfolyamon
 Hon- és népismeret 7. évfolyamon
 Etika 8. évfolyamon
 Környezetismeret 3-8. évfolyamon
 Digitális kultúra 7-8. évfolyamon
 Mozgásnevelés 1-6. évfolyamon
 Testnevelés 7-8. évfolyamon
 Önkiszolgálás 1-2. évfolyamon
 Játékra nevelés 1-4. évfolyamon

Tanulásban akadályozott tanulók tagozatán:

1-4. évfolyam:
 Magyar nyelv és irodalom
 Matematika
 Etika
 Környezetismeret
 Ének-zene
 Vizuális kultúra
 Digitális kultúra

Technika és tervezés
Testnevelés

5-8. évfolyam:
Magyar nyelv és irodalom
Matematika
Etika
Történelem
Hon- és népismeret 5. évfolyamon
Természettudomány
Állampolgári ismeretek 8. évfolyamon
Ének-zene
Vizuális kultúra
Digitális kultúra
Technika és tervezés
Testnevelés

Az autizmus spektrum zavarban érintett tanulók tagozatán a vizsgatárgyak megegyeznek az értelmileg akadályozott tanulók tagozatának vagy a tanulásban akadályozott tanulók tagozatának vizsgatárgyaival, attól függően, hogy a vizsgázó tanuló melyik tanterv adaptációja szerint halad.

3.10. A felvételi és átvételi eljárás szabályai

Intézményünkben kizárólag a szakértői bizottságok szakértői véleménye alapján

- enyhe értelmi fogyatékos,
- középsúlyos értelmi fogyatékos,
- autizmus spektrum-zavarban érintett,
- érzékszervi-, beszéd- és mozgásfogyatékos,
- egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő,
- halmozottan fogyatékos

tanulók oktatása-nevelése folyik.

A sajátos nevelési igény megállapítása és intézményünk kijelölése után lehetséges a tanulók felvétele vagy átvétele.

3.11. Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátítása

Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátítása természetismeret és testnevelés órákon, illetve délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg.

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja az elsősegélynyújtás alapvető ismereteinek elméleti és gyakorlati elsajátíttatása. Ezen belül tartalmilag az elsősegélynyújtás szükségességének felismerése, a helyes segélykérés, az életveszély tüneteinek megszüntetése, a megfelelő viselkedés elsajátítása sebek, törések, gyakoribb rosszulletek, mérgezések esetében.

Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításának legjellemzőbb formái a helyzetgyakorlatok, mely a megfelelő magatartásminta kialakítására törekszik az egyéni képességek figyelembevételével.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében az intézmény kapcsolatot tart:

- az Országos Mentőszolgálattal
- a védőnői hálózaton, valamint az intézményi betegszobán keresztül a tanulók megismerkednek az alapvető elsősegély-nyújtási ismeretekkel
- a Magyar Imitációs Egyesülettel szimulációs gyakorlatok keretében megtanítjuk a gyermekek számára a balesetkor szükséges protokoll alkalmazását. baleset esetén kit hívunk, kinek szólunk, mi a teendők?

Az intézményünkbe járó tanulók az élménypedagógiai módszerekkel tudnak a leghatékonyabban fejlődni, így számukra a dramatikus környezet kialakítása segítséget nyújt az ismeretszerzésben.

3.12. Mentor-gyakornok együttműködés

Jogszámbeli háttér: 401/2023. (VIII.30) Kormányrendelet

86. § (1) **A mentorálás célja, hogy a gyakornokot felkészítse a pedagógus életpálya feladataira.**

(2) **A mentort a főigazgató, főigazgató-helyettes, intézményegység-vezető vagy intézményegységvezető-helyettes jelöli ki a gyakornokkal azonos munkakörben, tanár esetén – ha lehetséges – azonos tantárgy tanítására foglalkoztatott pedagógusok közül. [...]**

15/B. § (1) **A mentor segíti a gyakornokot a köznevelési intézményi szervezetbe történő beilleszkedésben és a pedagógiai-módszertani feladatok gyakorlati megvalósításában.**

(2) **A mentor támogatja a gyakornokot az általa ellátott pedagógus munkakörrel kapcsolatos tevékenységében, e körben segíti**

- a) az iskola helyi tantervében és pedagógiai programjában, az óvoda, a kollégium pedagógiai programjában, a Gyvt. hatálya alá tartozó intézmény szakmai programjában a munkaköri feladataira vonatkozó előírások értelmezésében és szakszerű alkalmazásában,
- b) a tanítási (foglalkozási) órák felépítésének, az alkalmazott pedagógiai módszereknek, tanításhoz alkalmazott segédleteknek, tankönyveknek, taneszközöknek (foglalkozási eszközöknek) a célszerű megválasztásában, a Gyvt. hatálya alá tartozó intézményben az adott pedagógus munkakörhöz tartozó feladatok módszertanilag összetartozó egysége (a továbbiakban: foglalkozási egység) felépítésének, az alkalmazott pedagógiai módszereknek, a felhasználható szakmai segédleteknek a megválasztásában,
- c) a tanítási (foglalkozási) órák, a foglalkozási egységek előkészítésével, megtervezésével és eredményes megtartásával, megvalósításával kapcsolatos írásbeli teendők ellátásában, valamint
- d) a minősítő vizsgára való felkészülésében.

(3) **A mentor szükség szerint, de negyedévenként legalább egy, legfeljebb négy alkalommal látogatja a gyakornok tanítási (foglalkozási) óráját, illetve foglalkozási egységét, és ezt követően óramegbeszélést tart, továbbá, ha a gyakornok igényli, hetente konzultációs lehetőséget biztosít számára.**

(4) A mentor legalább félévente írásban értékeli a gyakornok tevékenységét, pedagóguskompetenciáinak fejlődését, és az értékelést átadja az intézmény vezetőjének és a gyakornoknak. A mentor a gyakornoki idő lezárulta előtt összefoglaló értékelést készít a gyakornoki időszak tapasztalatairól. Ekkor külön féléves értékelést nem kell készíteni. Ha a foglalkoztatási jogviszony a gyakornoki idő lejárta előtt megszűnik, a jogviszony megszűnésekor a mentor soron kívül értékelést készít.

A mentor feladatai:

- Személyes kapcsolat kialakítása
- Bevezetés a szakmai közösségbe (bemutatás kollégáknak, intézményi dokumentumok bemutatása, e-napló használata, munkaközösség szakmai tevékenysége...)
- Tanórán kívüli tevékenységekbe bevonás, segítség,
- A nevelési-oktatási intézményi szereplőkkel való hatékony és tiszta kommunikáció segítése
- Tájékoztatás a nevelési-oktatási intézmény hagyományairól, a szokásokról, valamint a tipikus konfliktushelyzetekről
- Kétéves közös munkaterv összeállítása, az együttműködés rendjének meghatározása
- Gyakornoki egyéni fejlődési terv elkészítésének támogatása
- Az oktató-nevelő munkára való felkészülés támogatása
- Rendszeres konzultációk
- Kölcsönös hospitálások (negyedévente legalább egyszer)
- A folyamatos segítő-fejlesztő értékelés a gyakornok munkájáról
- Fél évente írásos értékelés a gyakornok munkájáról
- Teljesítménycélok meghatározása és teljesülésük nyomon követése
- Minősítő vizsgára történő felkészülés segítése
- Megfelelő színvonalú példamutatás

A gyakornoki időszak lezárásának fő feladatai

- lehetőség biztosítása a gyakornok „szereplésére” szakmai közönség előtt,
- a portfólió tartalmi áttekintése, a hiányos pontokra való rámutatás,
- szükség esetén új feladatokkal való megbízás,
- reális írásos értékelés a gyakornok kompetenciáinak fejlettségéről, az erősségek megállapítása,
- ajánlások megfogalmazása a még meglévő gyengeségek javítására.

További feladatok ellátásában irányadó az Oktatási Hivatal *Mentorok tevékenységének támogatása* című segédanyaga

http://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/mentori_segedlet.pdf

Ajánlás a mentorálással összefüggő feladatok időbeli tervezéséhez (nem kötelező, csak ajánlott, a kötelező elemek aláhúzásra kerültek)

1. *A gyakornoki program indítása*

- A program kezdetén diagnosztikus értékelés készítése a gyakornok szakmai felkészültségéről.
- A gyakornok fejlődési tevének elkészítésében, teljesítménycélok meghatározásában való közreműködés.
- Mentori munkaterv készítése.

2. *Heti tevékenységek*

- Gyakornok részére hetente konzultációs lehetőség biztosítása (az időpont rögzítése a közös munkatervben).

3. *Havi rendszerességgel megvalósuló tevékenységek*

- Saját óráin hospitálási lehetőség biztosítása a gyakornok számára, (időpont rögzítése a közös munkatervben).
- Minden gyakornoki hospitálást és mentori óralátogatást megbeszélés követ a gyakornokkal. A megbeszéléseken a mentor különös figyelmet fordít a gyakornok reflektivitásának fejlesztésére.
- A fejlődési terv közös megbeszélése, az addig elért fejlődés értékelése, a további feladatok meghatározása. (Az értékelés az indikátorok mentén történik, a megbeszélés eredményeit a mentori naplóban és a fejlődési tervben rögzítik.)
- Folyamatos feladatok elvégzése és dokumentálása.
- A mentor felelősséget vállal azért, hogy a mentorált kellő részletességgel megismerje a minősítő vizsga követelményeit, és tisztában legyen a vizsgán alkalmazott értékelési módokkal. A minősítővizsgáról történő tájékoztatást rögzítik a mentorálási naplóban.
- Segíti a gyakornokot, hogy portfólióját a portfólió értékelés szempontjainak figyelembe vételével, a megadott határidőre elkészítse. Megismeri a portfólió tartalmát és alkalmat teremt a beadást megelőző megbeszélésre.

4. *Igény szerinti tevékenységek*

- Szükség esetén javaslatot tesz nevelési-oktatási intézményi események (pl. versenyek, kulturális rendezvények, szülői értekezlet, fogadóóra) tanulmányozására, melyekről a gyakornok feljegyzéseket készít.

A mentor-gyakornok együttműködés kötelezően vezetett dokumentumai:

Mentor-gyakornoki munkaterv (a munkaterv a kétéves gyakornoki időszakra szól) **leadási határideje:** október 15.

1. **Gyakornok óratervei** (az intézményegység által használt óratervek alapján)
2. **Gyakornok órájának/foglalkozásának látogatási jegyzőkönyve** (negyedévente készül, a munkatervben rögzített időpontokban) **leadási határideje:** a látogatást követő 2. hét vége
3. **Féléves összegző mentori értékelés** (fél évente készül, a munkatervben rögzített időpontokban, a minősítés során értékelt kompetenciaterületek mentén) **leadási határideje:** a tanév rendjében meghatározott félév és év végi záró időpontok. A minősítés félévében abban az esetben kötelező elkészíteni, amennyiben a félév vége és a minősítés között 2 hónapnál több idő telt el

Választhatóan elkészített dokumentumok listája

(a Mentorok tevékenységének támogatása című segédanyag alapján

http://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/mntori_segedlet.pdf)

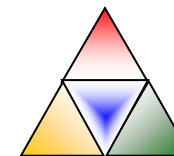
1. A diagnosztikus értékelés értékelőlapja
2. Összegző diagnosztikus értékelőlap
3. Egyéni fejlődési terv
4. Konzultációk emlékeztetője
5. A mentor órájának/foglalkozásának látogatási jegyzőkönyve
6. A mentor órájának/foglalkozásának óraterve

Mellékletek

KÖTELEZŐ DOKUMENTUMOK SABLONJAI

PRIZMA ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
EGYSÉGES GYÓGYPEDAGÓGIAI MÓDSZERTANI INTÉZMÉNY
OM-038423

✉ **1134 Budapest, Váci út 57.**
☎: **06-1-3408-980**
Fax: **06-13408-980/37**
E-mail: prizmaegymi@prizmaegymi.hu
www.prizmaegymi.hu

MENTOR-GYAKORNOK MUNKATERV

Mentor neve:

Gyakornok neve:

Időszak:

oktatási azonosítója:

oktatási azonosítója:

Időpont	Tevékenység ¹	Tevékenység tartalma	Érintettek	Produktum

¹ Választható tevékenységek: bevezetés az intézmény életébe, hospitálás, konzultáció, értékelés, szakmai program, stb.

Kelt: Budapest,

---

mentor

---

gyakornok

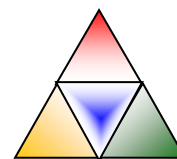
✉ 1134 Budapest, Váci út 57.

☎: 06-1-3408-980

Fax: 06-13408-980/37

E-mail: utazo@prizmaegymi.hu

www.prizmaegymi.hu

A gyakornok órájának/foglalkozásának látogatási jegyzőkönyve

A gyakornok neve:

A látogatás helye:

A látogatás ideje:

Tantárgy:

Az óra/foglalkozás témája:

Az osztály/csoport/korcsoport:

Résztevő gyermekek száma:

A foglalkozáson/órán résztvevő gyermekek diagnózisai:

A látogató mentor neve:

Idő	Az óra/foglalkozás menete	Megjegyzések

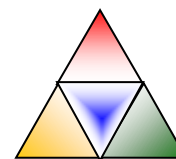
Az óra megbeszélésének leírása:

- Milyen szakmai kérdés került a megbeszélés fókuszába?
- Milyen további kérdések merültek fel?
- Milyen területen segítette a megbeszélés a gyakornok fejlődését?

Reflexiók: .....

.....

.....

I./II./III./IV. félévi összegző értékelő lap

A gyakoronok neve:

Az értékelés időpontja:

Az értékelés megállapításai kompetenciaterületenként

1. Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás
2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók
3. A tanulás támogatása
4. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló több gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség
5. A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység
6. Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése
7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás
8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

Fejlesztendő területek:

.....

.....

.....

Javasolt célok, feladatok:

.....

.....

.....

Az értékelés során az alábbi kollégák nyilvánítottak véleményt:

.....
.....
.....

A gyakor nok észrevételei:

.....
.....
.....
.....

Budapest, dátum

.....
mentor

.....
gyakor nok

Helyi tanterv

4. Helyi tanterv iskolánk tanulói számára

4.1. A választott kerettanterv; tantárgyi struktúra és óraszámok – a választott kerettanterv által meghatározott óraszám és a meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások

Az alábbiakban tagozatonként részletezett kötelező tanórai foglalkozásokon túl, tanulóink számára kötelező az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs-rehabilitációs foglalkozásokon való részvétel a CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 6. sz. mellékletében szereplő óraszámoknak, illetve sajátos nevelési igényükből adódó speciális szükségleteiknek megfelelően.

4.1.1. Tanulásban akadályozott tanulók tagozata

Választott kerettanterv a tagozaton a 2020-as NAT-hoz illeszkedő Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 1-4. évfolyam:

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok/SNI_1_4evf,

valamint a Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 5-8. évfolyam:

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok/enyh_e_sni_5_8

A fenti kerettantervek alapján készült Helyi Tanterv a 2020/2021. tanévtől került bevezetésre az 1. és az 5. évfolyamon, felmenő rendszerben:

A 2020/2021. tanévben az 1. és az 5. évfolyamon, a 2021/2022. tanévben az 1., 2., 5., 6. évfolyamon, a 2022/2023. tanévben az 1., 2., 3., 5., 6., 7., évfolyamon van érvényben, a 2023/2024. tanévtől pedig valamennyi évfolyamon bevezetésre került.

A tagozaton tanulók egyéni képességei függvényében a Helyi Tantervben foglaltakon kívül a tanórai differenciálás és az egyéni vagy kiscsoportos fejlesztő foglalkozások, tehetséggondozó foglalkozások keretében egyéni elbírálás alapján egyes tantárgyi tartalmak beépíthetők a tanmenetekbe az általános iskolák kerettanterveiből vagy a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók kerettantervéből is.

Kötelező tantárgyak és óraszámok az 1-4. évfolyamon a 2020-as NAT alapján:

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	7
Matematika	4	4	3	4
Etika	1	1	1	1
Környezetismeret	-	-	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Digitális kultúra	-	-	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25

Tantárgyak és óraszámok az 1-4. évfolyamon a 2020-as NAT kötelező óraszámai és a szabadon tervezhető órakeret felhasználásával:

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	7
Matematika	4	4	4	4
Etika	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Digitális kultúra	1	1	2	2
Technika és tervezés	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Heti órakeret	24	24	24	25

Kötelező tantárgyak és óraszámok az 5-8. évfolyamon a 2020-as NAT alapján:

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
Idegen nyelv	-	-	2	2
Matematika	4	4	4	4
Etika	1	1	1	1
Történelem	2	2	2	1
Hon- és népismeret	1	-	-	-
Természettudomány	2	3	5	5
Állampolgári ismeretek	-	-	-	1
Ének-zene	2	2	1	1
Vizuális kultúra	2	2	1	1
Digitális kultúra	1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	30	30

Tantárgyak és óraszámok az 5–8. évfolyamon a 2020-as NAT kötelező óraszámait és a szabadon tervezhető órakeret felhasználásával:

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
Angol nyelv	-	-	2	2
Matematika	4	4	4	4
Etika	1	1	1	1
Történelem	2	2	2	1
Hon- és népismeret	1	-	-	-
Természettudomány	2	3	5	5
Állampolgári ismeretek	-	-	-	1
Ének-zene	2	2	1	1
Vizuális kultúra	2	2	1	1
Digitális kultúra	2	2	2	2
Technika és tervezés	2	2	2	2
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1
Heti órakeret	28	28	30	30

4.1.2. Értelmileg akadályozott tanulók tagozata

Választott kerettanterv a tagozaton a 2020-as NAT-hoz illeszkedő Kerettanterv a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók számára 1-8. évfolyam:

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok/koze_psulyos_sni_1_8

A fenti kerettanterv alapján készült Helyi Tanterv a 2020/2021. tanévtől került bevezetésre az 1. és az 5. évfolyamon, felmenő rendszerben:

A 2020/2021. tanévben az 1. és az 5. évfolyamon, a 2021/2022. tanévben az 1., 2., 5., 6. évfolyamon, a 2022/2023. tanévben az 1., 2., 3., 5., 6., 7., évfolyamon van érvényben, a 2023/2024. tanévtől pedig valamennyi évfolyamon bevezetésre került.

Kötelező tantárgyak és óraszámok az 1-8. évfolyamon a 2020-as NAT alapján:

Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Kommunikáció	4	4	4	4	4	4	5	5
Olvasás-írás	2	2	3	3	4	4	2	2
Számolás-mérés	2	2	2	2	3	3	3	3
Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	1	1	1
Hon- és népismeret	-	-	-	-	-	-	1	-
Etika	-	-	-	-	-	-	-	1
Környezetismeret	-	-	-	-	1	1	2	2
Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
Ábrázolás-alakítás	3	3	2	2	2	2	2	2
Digitális kultúra	-	-	-	-	-	-	1	1
Mozgásnevelés	5	5	5	5	5	5	-	-
Testnevelés	-	-	-	-	-	-	5	5
Osztályfőnöki	-	-	-	-	1	1	1	1
Önkiszolgálás	2	2	-	-	-	-	-	-
Életvitel és gyakorlat	-	-	2	2	2	2	3	3
Játékra nevelés	2	2	2	2	-	-	-	-
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	3	3	3	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25	28	28	30	30

Tantárgyak és óraszámok az 1–8. évfolyamon a 2020-as NAT kötelező óraszámait és a szabadon tervezhető órakeret felhasználásával:

Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Kommunikáció	4	4	4	4	4	4	5	5
Olvasás-írás	2	2	3	3	4	4	2	2
Számolás-mérés	2	2	2	2	3	3	3	3
Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	1	1	1
Hon- és népismeret	-	-	-	-	-	-	1	-
Etika	-	-	-	-	-	-	-	1
Környezetismeret	-	-	1	2	2	2	2	2
Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
Ábrázolás-alakítás	3	3	2	2	2	2	2	2
Digitális kultúra	-	-	-	-	-	-	1	1
Mozgásnevelés	5	5	5	5	5	5	-	-
Testnevelés	-	-	-	-	-	-	5	5
Osztályfőnöki	-	-	-	-	1	1	1	1
Önkiszolgálás	2	2	-	-	-	-	-	-
Életvitel és gyakorlat	2	2	3	3	4	4	5	5
Játékra nevelés	2	2	2	2	-	-	-	-
Heti órakeret	24	24	24	25	28	28	30	30

4.1.3. Autizmusban érintett tanulók tagozata

Választott kerettanterv a tagozaton a tanulók szakértői véleménye szerint a 2020-as NAT-hoz illeszkedő Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 1-4. évfolyam:

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok/SNI_1_4evf,

a Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 5-8. évfolyam:

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok/enyh_e_sni_5_8,

valamint a Kerettanterv a közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók számára 1-8. évfolyam:

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok/koze_psulyos_sni_1_8

autizmus-specifikus adaptációja.

A fenti kerettantervek alapján készült Helyi Tanterv a 2020/2021. tanévtől került bevezetésre az 1. és az 5. évfolyamon, felmenő rendszerben:

A 2020/2021. tanévben az 1. és az 5. évfolyamon, a 2021/2022. tanévben az 1., 2., 5., 6. évfolyamon, a 2022/2023. tanévben az 1., 2., 3., 5., 6., 7., évfolyamon van érvényben, a 2023/2024. tanévtől pedig valamennyi évfolyamon bevezetésre került.

A tagozaton tanulók egyéni képességei függvényében a tanulásban akadályozott tanulók, valamint az értelmileg akadályozott tanulók számára kidolgozott Helyi Tantervben foglaltakon felül a tanórai differenciálás és az egyéni vagy kiscsoportos fejlesztő foglalkozások, tehetséggondozó foglalkozások keretében egyéni elbírálás alapján egyes tantárgyi tartalmak beépíthetők az egyéni tanmenetekbe az általános iskolák kerettanterveiből is.

4.1.4. Ép intellektusú autizmusban érintett tanulók oktatása

Az intézményi profil bővülése lehetővé teszi, hogy csoportjainkba ép intellektusú autizmus spektrum zavarral élő gyermek is felvételt nyerjen. Ezért került kidolgozásra számukra a Helyi tanterv, ép intellektusú autizmussal élő gyermekek számára.

Helyi tanterv óraterve, ép intellektusú autizmussal élő tanulók - alsó tagozat

Alsó tagozat	1. évfolyam		2. évfolyam		3. évfolyam		4. évfolyam		Összesen 1-4. évf.
	heti	évi	heti	évi	heti	évi	heti	évi	
Magyar nyelv és irodalom	7	252	7	252	5+1	216	5	252	972
Idegen nyelv	0	0	0	0	0	0	2	72	72
Matematika	4	144	4	144	4	144	4	144	576
Etika	1	36	1	36	1	36	1	36	144
Környezetismeret	1	36	1	36	1	36	1	36	144
Digitális kultúra	1	36	1	36	1+1	72	1+1	72	216
Ének-zene	2	72	2	72	2	72	2	72	288
Vizuális kultúra	2	72	2	72	2	72	1+1	72	288

Technika és tervezés	1	36	1	36	1	36	1	36	144
Testnevelés és sport	5	180	5	180	5	180	5	180	720
Tanórák összesen	24	864	24	864	24	864	25	972	3564

Szabadon tervezhető órakeret felhasználása:

1. évfolyam: +1 óra Környezetismeret, +1 óra Digitális kultúra
2. évfolyam: +1 óra Környezetismeret, +1 óra Digitális kultúra
3. évfolyam: +1 óra Magyar, +1 óra Digitális kultúra
4. évfolyam: +1 óra Digitális kultúra, +1 óra Vizuális kultúra

Helyi tanterv óraterve, ép intellektusú autizmussal élő tanulók felső tagozat

Felső tagozat	5. évfolyam		6. évfolyam		7. évfolyam		8. évfolyam		Összesen 5-8. évf.
	heti	évi	heti	évi	heti	évi	heti	évi	
Magyar nyelv és irodalom	4	144	4	144	3	108	3	108	504
Idegen nyelv	3	108	3	108	3	108	3	108	432
Matematika	4	144	4	144	3	108	3	108	504
Történelem	2	72	2	72	2	72	2	72	288
Állampolgári ismeretek	0	0	0	0	0	0	1	36	36
Etika	1	36	1	36	1	36	1	36	144
Természettudomány	2	72	2	72	0	0	0	0	144
Biológia	0	0	0	0	2	72	1	36	108
Fizika	0	0	0	0	1	36	2	72	108
Kémia	0	0	0	0	1	36	2	72	108
Földrajz	0	0	0	0	2	72	1	36	108
Digitális kultúra	1+1	72	1+1	72	1+1	72	1+1	72	288
Hon- és népismeret	0	0	1	36	0	0	0	0	36
Ének-zene	2	72	1	36	1	36	1	36	180
Vizuális kultúra	1	36	1	36	1	36	1	36	144
Technika és tervezés	1	36	1	36	1	36	0	36	252
Testnevelés és sport	5	180	5	180	5	180	5	180	720
Osztályfőnöki	1	36	1	36	1	36	1	36	144
Tanórák összesen	28	1044	28	1044	30	1080	30	1080	4248

Szabadon tervezhető órakeret felhasználása:

5. évfolyam: +1 óra Digitális kultúra,

6. évfolyam: +1 óra Digitális kultúra,

7. évfolyam: +1 óra Digitális kultúra,

8. évfolyam: +1 óra Digitális kultúra

4.2. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

A nevelőtestület, a szülők és a diákok véleményének kikérésével, munkaközösségi konszenzus alapján választja meg a pedagógiai programhoz, helyi tantervekhez kapcsolódó tankönyveket és taneszközöket. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 96. § (6) alapján, a tanulók tankönyvellátását szolgáló központi költségvetési támogatás terhére, sajátos nevelési igényű tanulóink neveléséhez-oktatásához a szakmai munkaközösség és az iskolai szülői szervezet egyetértésével a pedagógiai program megvalósulását szolgáló, a tankönyvjegyzékben nem szereplő könyvek, munkafüzetek, feladatlapok, digitális ismerethordozók és eszközök is beszerezhetők.

Tanulóink a tankönyveket alanyi jogon térítésmentesen kapják.

A tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei:

- Az eszközök feleljenek meg egészségügyi és egyéb szabványoknak,
- Céljukat, használatukat tekintve feleljenek meg a tanulók sajátosságainak,
- A tananyaghoz szükséges eszközök kivitelükben és tartalmukban is igazodjanak tevékenységünkhöz,
- Eszközeink beszerzésénél a praktikusság és a tartósság dominál,
- Csak az az eszköz szerezhető be, melynek elhelyezése, karbantartása, anyagbeszerzése folyamatosan biztosított,
- A taneszközök lehetőleg legyenek egymásra épülő tantárgyi rendszerek, tankönyvcsaládok, sorozatok tagjai, amelyekhez megfelelő nyomtatott kiegészítő taneszközök állnak rendelkezésre (pl. munkafüzet, tudásszintmérő feladatlapok),
- A szülőkre nem hárítunk váratlan és aránytalan anyagi terhet (váltócipő, testnevelés felszerelés megválasztásában csak a praktikum szempont),
- Az iskolai tankönyveket úgy kell megválasztani, hogy törvény szerint az ingyenes tankönyvellátásra jogosultak számára állami normatívából ingyenesen, illetve könyvtári kölcsönzéssel biztosítható legyen.
- A felmérő eszközöknek illeszkedniük kell a felmériendő tanuló sajátosságaihoz, azaz: korához, beszéd- és kommunikációértéséhez és -használatához, szimbólumszint-értéséhez, intellektuális képességeihez, esetlegesen társuló állapotaihoz (pl. hallássérülés), illetve figyelembe kell venni motivációit, a környezet rá gyakorolt hatását, személyiségét, aktuális állapotát.

A tankönyvek, tanítási eszközök és segédletek kiválasztásának szempontjai

A tanulók számára a speciális szükségleteknek megfelelően egyénre szabottan kell megválasztani a tankönyveket és a taneszközöket. A tankönyvlistán szereplő tankönyvek közül az ép és a fogyatékos tanulók számára készültek egyaránt felhasználhatóak. A tankönyvek, munkafüzetek, egyéb segédletek legyenek konkrét tartalmúak, jól variálhatóak, áttekinthetőek, tartalmazzanak minél több valóságképet.

Szükségessé válhat, hogy a pedagógusok saját kezűleg készítsék el a taneszközöket. Az egyes tantárgyak tanítása során a mindennapi életben előforduló valóságos tárgyakat kell használni. Fontos szempont, hogy az alkalmazott eszközök biztonságosak legyenek.

A kiválasztás szempontjai:

- Feleljenek meg a gyermek/tanuló egyéni szükségleteinek, tanulási stílusának és szimbólumszintjének.
- A taneszközök minősége, megjelenése legyen alkalmas a tanulók esztétikai érzékének fejlesztésére.
- A tanulnivalót az eredményes elsajátításhoz szükséges részletességgel tárgyalják.
- Változatos, többféle munkaformát (egyéni, páros, kiscsoportos) alkalmazó feladataik tegyék lehetővé a képességfejlesztést és a differenciált oktatást.
- A tantárgyi integráció megvalósításával fektessenek hangsúlyt több kompetenciaterület fejlesztésére is.

4.3. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása:

- az első két évben a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek tapasztalhatóak,
- fokozatosan átvezetjük a tanulókat az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe,
- szokásrend kialakítása,
- tanulási módszerek kialakítása,
- iskolai fegyelem, kötelességérzet kialakítása,
- minták adása az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz; megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit, szokásait,
- mozgásigény kielégítésén keresztül a mozgáskultúra, mozgáskoordináció fejlesztése,
- ritmusérzék- és hallásfejlesztés,
- önismeret alakítása,
- kreativitás fejlesztése,
- helyes magatartásformák megismertetése, gyakoroltatása.

A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása:

- az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok,
- változatos tanulásszervezési formák alkalmazása,
- a kreativitás fejlesztése,
- a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése,
- személyre szóló fejlesztő értékelés,
- önismeret alakítása, az önértékelés képességének fejlesztése,
- az együttműködés értékének tudatosítása a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban,
- helyes magatartásformák megismertetése, gyakoroltatása.

Az 5-6. évfolyam pedagógiai folyamatainak megvalósítása:

- elsősorban a tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása,
- együttműködési készség fejlesztése,
- önismeret alakítása,
- kreativitás fejlesztése,
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával a mentális képességek célirányos fejlesztése, az önálló tanulás és az önművelés alapozása,
- az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikák és tanulásszervezési módok kialakítása, bővítése.

7-8. évfolyam pedagógiai folyamatainak megvalósítása:

- a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése,
- pályaválasztás, pályaaorientáció hangsúlyozása,
- a tanulók egyéni tanulási módszereinek és szokásainak megalapozása,
- az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikák és tanulásszervezési módok kialakítása, bővítése.

4.4. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósulásának módja

- Az 1-8. évfolyamon a testnevelés órák száma heti 5 óra.
- A nem kötelező foglalkozásokból még heti több óra áll a sport, mozgás, testedzés szolgáltatásban, sport jellegű és játékos mozgást szolgáló szakkörök formájában.
- Délelőtt két 90 perces blokkban zajlik az első négy óra. Természetesen nem várható el, hogy ezt az időt ülve, passzív befogadóként töltsék a gyermekek, ezért frissítő mozgásos játékok, gyakorlatok szakítják meg a tanítási órákat.
- Az első két óra után 20 percet az udvaron levegőzéssel töltenek a gyermekek, szabad, vagy irányított mozgásos játékokat játszva.
- Ebéd után ugyanez történik, 45 percen, illetve irányított szabadidős tevékenység keretében ez még 45 perccel bővíthet.

4.5. A választható tantárgyak, foglalkozások szabályai

Az általános iskolában a szülőknek választási lehetősége van, hogy felekezeti hit- és erkölcsstan, vagy etika órán vegyen részt gyermekük. A választás írásbeli nyilatkozattal történik és egy teljes tanévre szól, tanév közben nem módosítható. Egyéb esetben nincs választható tantárgy.

Minden tanév elején meghirdetünk szakköröket, sportfoglalkozásokat, énekkart, tanfolyamokat, melyek közül a tanulók szabadon választhatnak. A választás két egyéb foglalkozást érinthet és arra a tanévre kötelező.

4.6. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

„Ha valakit olyannak látsz, amilyen éppen most, ezzel visszatartod őt a fejlődésben. De ha olyannak látod, amilyenné lehetne, ezzel előresegíted őt életútján.”
(Goethe)

4.6.1. A beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének elvei

A gyerekek mindenképp felett álló érdekét figyelembe vevő alapvetésünk: olyan elfogadó, harmonikus és odaforduló légkör megteremtése minden korosztály számára adekvát módon, amelyben akkor is érzelmi biztonságban érzi magát a tanuló, ha az általa megítélt felkészülési szintje nem megfelelő vagy nem végzett el valami rábízott feladatot. Erre a nevelői attitűdre épül minden, a beszámoltatási és értékelési helyzethez fűződő elgondolásunk és gyakorlatunk is.

Az ismeretek számonkérését és az értékelést egységben kezeljük, mivel a mindennapi gyakorlatban szorosan összekapcsolódnak, bár a két tevékenység tartalma és funkciója nem azonos. A számonkérés - értékelés tárgyát illetően alapelveinkkel és céljainkkal összhangban a hagyományos tantárgyi tartalmak mellett a kompetenciáké (képessegek, attitűdök, tevékenységek) a vezető szerep.

A helyzetfeltáró (diagnosztikus) értékelési módot alkalmazzuk minden bemenetnél, tehát minden tanév elején, gyermekek áthelyezésénél, az iskolán belüli átcsoportosításnál és más hasonló iskolából való érkezésnél. Új tanuló esetében kiindulásként a szakértői bizottság differenciált diagnózisában rögzített megállapításokat, a fejlesztés irányára vonatkozó ajánlásokat vesszük alapul és egészítjük ki saját méréseinkkel. A nevelő tájékozódásának érdekében az előzetes tudás feltárása céljából is a diagnosztikus értékelés lehetőségével élünk, amikor egy újabb, nagyobb tartalmi egység tanításába kezdünk. Így a pedagógiai diagnózis egyben a tanulás hatékonyságának javítására is irányul.

A tanulási-tanítási folyamat során a fejlesztő értékelés dominál. Így a tanítás-tanulás menetében a tanuló oldott, tárgyyszerű légkörben, ugyanakkor szisztematikusan szembesül saját produkcióival. Az ismeretek számonkérését is a gyermek fokozatosan fejlődő rendszerébe ágyazzuk be. A spontaneitástól a tudatos beszámolásig oly módon építkezünk, hogy a folyamat közepén (már az alapozó szakaszra) kialakuljon a gyermekben az ismeretekről való számadás és az önértékelés igénye. A beszámoltatás tevékenységét a hozzá kapcsolódó értékeléssel együtt a helyes önismeret és reális énkép kialakításának szolgálatába állítjuk.

A beszámoltatás minden formájánál fontos megkülönböztetnünk a fejlődés aktuális – és a legközelebbi fejlődési zóna szintjét. Ez utóbbinál ugyanis a nevelői vagy osztálytársi segítség számos módjának alkalmazásával fény derül arra, hogy az adott tanuló (csoport) mely ismeretei, tevékenységei, akciói találhatók az érlelődési szférában, s így a legközelebbi fejlődési zónából milyen erőfeszítések (lépések beiktatásával) árán érik el fejlődés aktuális szintjét.

Az ismeretekről való beszámoltatás és az értékelési mód megfeleltetésének elvei:

- Csak azt kérjük számon, amit megtanítottunk.
- Csak azon a szinten, ahogy megtanítottuk és gyakoroltuk.
- Mindezt a tanulók egyéni képességeire tekintettel differenciáltan tesszük.

A fenti elvek betartása a neveltségi szintre vonatkozó mindennapi reakcióinkra, attitűdjeinkre még inkább érvényes.

A neveltségi szint megítélésével kapcsolatos elveink:

- A fogyatékos tanulók társadalmi boldogulását legtöbbször – az értelmi képességeken túl – az ún. extraintellektuális funkciók is befolyásolják, amelyekkel az egyén kompenzálja az intellektuális deficitet. E funkción a közösségbe illeszkedést elősegítő vivőfunkciókat értjük:
  - a feladatokhoz,

- szabályokhoz való alkalmazkodás,
- az egyszerű helyzetek felismerésének és verbális síkon való megoldásának képességét.

4.6.2. A számonkérés formái, a beszámoltatások rendje és korlátai

A hagyományos beszámoltatási formák:

- Szóbeli:
  - Kérdésekre adott válaszok (egyénenként és frontálisan egyaránt).
  - Beszélgetés (vita).
  - A gyerekek egymás számára megfogalmazott kérdései és válaszai.
  - Felelet, különböző segítséggel (vázlathasználattal, hívóképek, tárgyak és egy-két érzékszervre való egyidejű hatásával).
  - Önálló felet.
- Írásbeli
  - Röpdolgozat (kérdésre adott válaszokkal, feladatlapos megoldásokkal, önálló esszéyszerű előadásmódban, rajz segítségével).
  - Feleletválasztó teszt.
  - Tematikus felmérés egy adott téma rendszerezése után feladatlappal vagy az írásbeli beszámoltatási módok kombinációjával.
  - Naplóvezetés (nem csak az olvasónaplóról van szó).
  - Félévi, év végi „nagydolgozat”.
- Technikai tevékenységhez kötött
  - A vizuális ábrázolás különböző technikái.
  - Dekorációs technikák.
  - Számítástechnikai feladatok.
  - Testneveléssel kapcsolatos gyakorlatok.
  - Különböző munkatevékenységek.
  - A fentiekhez kapcsolódó írásbeli és szóbeli magyarázatok.

A hagyományostól eltérő tanulásszervezéshez kapcsolódó beszámoltatási formák:

- Drámapedagógiai akciókban részvétel aktivitása, módja.
- A kooperatív technikák alkalmazásakor a párban, csoportban elfoglalt hely megfigyelése, az egyénileg, vagy ráhatásra vállalt feladat milyensége, kivitelezése, kapcsolódása a többihez.
- A projektekben, témahéten, problémalátás, tervezés, kivitelezés, kommunikáció, a tevékenység minősége stb.
- A projekt végeredményeként megjelenő produkció elemzése.

Mindezt az adott személyiség, csoport relációjában vizsgáljuk: az együttműködő és kommunikációkészség, a konfliktustűrés, a konszenzusra való késztetés és hajlandóság, kitartás, azaz minden a szociális kompetencia fogalomkörébe tartozó tényező szem előtt tartásával.

Az írásbeli beszámoltatás korlátai, rendje, s a tanulók tudásában betöltött szerepe

Fő funkciója nem a lexikális tudás mérése, hanem

- az életben jelentkező űrlapok kitöltésének előkészítése,
- a helyesírási készség fejlesztése,
- a többszempontúság érvényesítése az írásbeliség gyakorlásával,
- az írásbeli feladatértelmezés képességének fejlesztése,

- a reprodukzív emlékezet működtetése,
- diagnosztikus tájékozódás,
- a fogalmazási készség fejlesztése stb.

Az írásbeli beszámoltatás elvei:

- A klasszikus értelemben vett dolgozat írását értékelés szempontjából egyik pedagógiai szakaszban sem tartjuk célravezetőnek, ám egyéb funkcióira való tekintettel a felső tagozat bármely évfolyamán, szabadon dönthet a nevelő.
- Egy tanítási napon csak egy felmérő íratható.
- Értékelés alapjául az írásbeli beszámoltatás bármilyen formájának alkalmazása csak a gyerekek által ismert, jól bevált, és gyakorolt módon történhet. Különösen vonatkozik ez a feladatlapos megoldások egyes feladattípusainak szerkezetére és formájára.
- Írásbeli beszámoltatásnál az egyéni képességeket minden esetben figyelembe vesszük.
- A hagyományostól eltérő, innovatív töltetű tanulásszervezési keretekben szerzett és gyakorolt ismeretek, tevékenységek, készségek értékelésekor elengedhetetlen a
  - tévedés szabadságának jelenléte és tudatosítása,
  - a játék biztosítása (rendszerint keretben),
  - a döntések indoklásának értékelése.

4.6.3. A tanulók előmenetelének értékelési rendszere

A teljesítmények minősítéséhez fűződő elveink

- A félévi és év végi értékelés szummatív jellegű, de elsősorban fejlődési állapotról számol be.
- Dominál a differenciálás szemlélete. Fontos, hogy a gyerek számba tudja venni, hogy előző szintjéhez, önmagához mérten mennyit fejlődött. Ez énképét és önismeretét is fejleszti.
- Az értékelésben jelenjen meg az is, hogy a gyerek saját lehetőségét mennyire használta ki.
- A tanítási-tanulási folyamat állandó kísérőjeként ezek a szóbeli (írásbeli) információk, instrukciók konkrét, egyénre szabott javaslataival jelöljék meg a továbblépés útját és módját. Nyelvi megformálásában alkalmazkodjon gyerekeink beszűkült nyelvi kódjához és mind a tanuló, mind a szülő számára legyen közérthető. Tudatosan törekedjen ezzel is az értékelés elidegenítő hatásának csökkentésére.
- Pedagógiai értékelésünk elsősorban fejlesztő jellegű, nem korlátozódik az osztályozásra. Az osztályozást csupán az értékelés egy módjának tekintjük.
- A pedagógiai értékelés lényege a követelményekhez, teljesítményekhez, társakhoz és önmaga előző állapotához való viszonyítás.
- Az értékelés informál a célok megvalósulásának mértékéről és szintjéről, de egyben folyamatnak is tekintjük, amelyben összefüggéseket keresünk a célokban megfogalmazott feladatok és az aktuális állapot között.

Az értékelés sokfélesége számos kifejezési módra ad lehetőséget:

- Pedagógusi értékelés
  - metakommunikációs jelzésekkel,
  - szóbeli vagy írásbeli véleménnyel,
  - pontozással,
  - szimbólumokkal,
  - tárgyakkal,

- osztályzattal,
- szociális technikákkal,
- a felsoroltak kombinációival.
- Tanulói önértékelés
- Társak általi értékelés

Az értékelés eszközrendszerének bővítése érdekében feladatunk:

- Az értékelési tevékenységünk eszköztárának tudatos feltárása, oly módon, hogy az megfeleljen a gyerekek sokféleségének és egyéni adottságainak (egyéni érési ütem).
- A motiváló célú és erejű értékelés.
- Az évközi, órai minősítéskor olyan módszerek használata, melyek segítségével több tanuló nyerhet egyszerre megerősítést.
- A pozitív töltetű értékelés ösztönző hatása érdekében a differenciált, pedagógiaileg és pszichológiailag helyesen adagolt, az elismerő-buzdító értékelés használata, amelynek legfontosabb következménye a gyerek önértékelő képességének kialakulása.
- Tanári, nevelői hitelesség és az értékelés validitása: csak az alaposan feldolgozott művelődési anyag kerül értékelésre, az értékelés mélysége és minősége megegyezik a tanítási tanulási folyamat elsajátítási szakaszával.

4.6.4. A tanulói teljesítmények, magatartásának és szorgalmának minősítésének formái és rendje

Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szóveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített vagy felzárkóztatásra szorul.

A második évfolyam végén és a magasabb évfolyamokon félévkor és év végén a tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél alkalmazandó érdemjegyek és osztályzatok a következők: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

A második évfolyam végén és a magasabb évfolyamokon félévkor és év végén a tanuló értékelésére – a köznevelésért felelős miniszter engedélyével – az iskola pedagógiai programja a meghatározottaktól eltérő jelölés, szóveges értékelés alkalmazását is előírhatja. Ha az iskola nem alkalmazza a jogszabályban meghatározottakat, de arra iskolaváltás vagy továbbtanulás miatt szükség van, vagy a szülő vagy a tanuló kérésére köteles a félévi és az év végi minősítést osztályzattal is elvégezni.

A tanulói teljesítmények minősítését az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szóveges minősítéssel kell kifejezni:

- kiválóan megfelelt,
- jól megfelelt,
- megfelelt,
- felzárkóztatásra szorul.

Ez utóbbi minősítés esetében a szülő bevonásával az osztályfőnök részletesen értékeli a tanuló teljesítményét, amelyben feltárja a fejlődés jellegét, rámutat a haladást akadályozó tényezőkre, majd javaslatot tesz az azok megszüntetéséhez szükséges intézkedésekre, fejlesztési eljárásokra, és fejlesztő-felzárkóztató intézkedési tervet készít a tanuló számára.

A második évfolyam félévétől nyolcadik évfolyam végéig a tanulók teljesítményét, előmenetelét év közben érdemjegyekkel, év végén osztályzattal minősítjük.

A magatartás értékelése

- Példás (5)
- Jó (4)
- Változó (3)
- Rossz (2)

A szorgalom értékelése

- Példás (5)
- Jó (4)
- Változó (3)
- Hanyag (2)

Tantárgyi értékelések

- Jeles (5) Tantárgyi dicséret esetén a tanuló minősítése Kitűnő (5)
- Jó (4)
- Közepes (3)
- Elégséges (2)
- Elégtelen (1)

Valamennyi tanulónk félévi és tanév végi minősítését vagy osztályzatait részletes szöveges pedagógiai jellemzéssel támasztjuk alá, mert úgy véljük, hogy ezzel

- a gyakorlatban érvényesíthető a gyerek érdeklődésének, adottságainak, tulajdonságainak, életkori sajátosságainak, saját fejlődési ütemének, otthoni körülményeinek, pillanatnyi állapotának stb. figyelembe vétele,
- a gyermek önmagához képest mért fejlődése kerül a középpontba, miközben a követelményekhez viszonyított előmenetele és a fejlődési akadályok is világossá válnak,
- a gyermek és a szülő megtapasztalhatja a tanítónak a tanuló személyére irányuló figyelmét, pozitív, biztató hozzáállását,
- a gyermek nem kifejezetten a tanulási teljesítményre vonatkozó értékei, tevékenységei, megnyilvánulásai is felszínre kerülnek,
- osztály, illetve iskolaváltás esetén segítség a tanuló megismerésében,
- a tanulók félévente történő pedagógiai jellemzése a tanulói portfóliók egyik leglényegesebb részét képezik.

Jutalmazási rendszerünk:

Tanév közben:

- szaktanári dicséret, osztályfőnöki, nevelőtanári dicséret, diákönkormányzati dicséret,
- intézményegység-vezetői dicséret, igazgatói dicséret, nevelőtestületi dicséret,
- tárgyi jutalom.

Év végén:

- tantárgyi dicséret, nevelőtestületi dicséret – a bizonyítvány megjegyzés rovatába kerül a kiemelkedő magatartás és szorgalom elismerése,
- oklevél,
- könyv- vagy tárgyjutalom,
- "élen a tanulásban, élen a sportolásban" tárgyi jutalom (1 fiú, 1 lány),
- sportolói kiránduláson való részvétel.

Az ismeretek számonkérésének rendje: szóbeli, írásbeli feleltetést a pedagógusnak nem kell előre bejelentenie. Témazáró, év eleji, félévi, év végi felmérés időpontját legalább egy héttel korábban közölni kell. Egy tanítási napon nagy témazárót vagy felmérést csak egy tantárgyból lehet íratni.

Az egységes iskolai követelményrendszert minden pedagógus köteles betartani. A szaktanárok minden tanév első tantárgyi óráján ismertetik a tanulókkal (és az első szülői értekezleten, illetve a fogadóórákon a szülőkkel) a tantárgy követelmény- és értékelési rendszerét, a pótlási és javítási lehetőségeket.

A pedagógus alapvető feladata a folyamatos tájékoztatás a tanuló előmeneteléről az e-naplóban. Szóbeli számonkérés érdemjegyét a heti naplózárásig a tanulmányi rendszerbe rögzíteni kell a pedagógusnak.

A tanulónak joga van a megírt, és két héten belül kijavított dolgozatát megtekinteni, továbbá az iskola pedagógusai lehetőséget adnak arra, hogy az adott érdemjegyről szóbeli tájékoztatást kapjon a tanuló. Az érdemjegyet a heti naplózárásig (hétfő 23.59) a tanulmányi rendszerbe rögzíteni kell a pedagógusnak.

KÖ

4.7. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezési elvei

Iskolánkban jelenleg a tanulók többsége összevont osztályokban tanul. Az évfolyam-összevonások bizonyos tantárgyak (pl. történelem) esetén szükségessé teszik az osztályfok szerinti csoportbontást. Ezen kívül a tanulók eltérő haladási üteme, töredezett képességprofilja és egyenetlen struktúrája is indokoltá teszi a csoportbontás alkalmazását. A csoportbontás célja az utóbbi esetben a gyermekek egyéni fejlettségi szintjének, haladási ütemének, érdeklődésének figyelembevételével történő differenciált fejlesztés.

Az intézményi munka szerves része a tanórán kívüli foglalkozások: napközis foglalkozás, fejlesztő foglalkozások, szakkörök, tehetséggondozási foglalkozások és sportfoglalkozások biztosítása a tanulók számára.

Ennek célja, hogy a tanulók iskolai keretek között fel tudjanak készülni a másnapi tanórákra, szabadidejüket hasznosan töltsék el.

Az indítandó szakkörökről tanév elején döntenek a munkaközösségek, a tanulói és szülői igények figyelembevételével. A tanév elején meghirdetett szakkörökre való jelentkezés egész tanévre szól.

4.8. Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Napközis felkészülésnél a délutáni játék- és szabadidős tevékenységek mellett az órarendben meghatározott tantárgyakhoz kapcsolódó gyakorló írásbeli és szóbeli feladat adható, mely megerősítésre szolgál és kapcsolódik a már elsajátított ismeretekhez.

Hétfőtől péntekig jellemzően nincs otthon elkészítendő házi feladat. Hétfőig kis mennyiségű, gyakorló jellegű feladatot kaphatnak a tanulók. Az iskolai szünetekre szintén adhatóak gyakorló feladatok. Felső tagozaton hétfőig magyar irodalomból irodalmi szöveg feldolgozása, szövegértés, verstanulás; egyéb közismereti tárgyakból gyakorló jellegű feladatok adhatóak.

Mind az alsó, mind a felső tagozatra vonatkozó elv, hogy írásbeli és szóbeli feladat csak olyan tananyagra vonatkozhat, mellyel a tanulók a tanórákon már foglalkoztak. Ismeretlen anyag feldolgozása és elsajátítása otthoni, tanulószobai, napközis felkészülés feladata nem lehet.

4.9. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

Intézményünkben osztályfőnöki órák és projektfoglalkozások keretében ismerkedhetnek tanulóink a területben élő nemzetiségek kultúrájával. Felkeressük nevezetes emlékhelyeiket, megemlékezünk a különböző nemzetiséghez tartozó történelmi, forradalmi hősekről.

4.10. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

4.10.1. Egészségnevelési elvek

Az iskolánk feladata korszerű ismereteket nyújtani a tanulóknak egészségük megőrzése, a betegségek megelőzése érdekében. Feladatunk, hogy segítsük az egészséges személyiség kialakulását és fejlődését, felelős magatartás kialakítását. Az egészségnevelés minden tantárgy, foglalkozás idejére kiterjedő rendszeres tevékenység, mely magába foglalja a testi, szellemi, lelki és szociális nevelést is. A prevencióra kiemelt hangsúlyt fordítunk. Meghatározónak tartjuk, hogy az egészséggel kapcsolatos valamennyi ismeret, tapasztalat beépüljön tanulóink hétköznapijaiba is, képessé váljanak az állandóan változó környezetükhöz való alkalmazkodásra. Az egészséges életmódra nevelés keretében az alábbi képességeket és készségeket kívánjuk fejleszteni: - önismeret, önbecsülés erősítése; - konfliktuskezelési képesség; - problémamegoldás, döntéshozatal; - stressz-kezelés.

4.10.2. Környezeti nevelési elvek

Iskolánk feladata a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése, környezettisztelő szokások megalapozása. A tanulóinknak nemcsak meg kell ismerniük a környezet megóvásához, alakításához szükséges készségeket, hanem gyakorolniuk, a mindennapokban alkalmazniuk is kell ismereteiket. Életkoruknak megfelelő szinten foglalkoznak a környezet fogalmával, a földi rendszer egységével, a környezetszennyezés formáival, hatásaival, a környezetvédelem lehetőségeivel, kiemelten lakóhelyünk környezetvédelmi feladataival. Célunk, hogy aktív szereplőivé váljanak saját környezetüknek, kialakítsuk bennük a természet, valamint lakó- és élőhelyük iránt érzett felelős gondolkodás és döntéshozás képességét.

4.11. Az esélyegyenlőség megteremtésének támogatása

4.11.1. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az esélyegyenlőség biztosításához a következő alapelveket vesszük figyelembe:

- világnézeti semlegesség,
- demokratizmus,
- humanizmus a mindennapok gyakorlatában,
- szolidaritás,
- minden gyermek emberi méltóságának biztosítása és partnerként való kezelése,
- tolerancia az alsó határon teljesítőkkel szemben és ezen elv érvényesítése befogadásuknál, integrálásuknál, fejlesztésüknél,

- hátrányos megkülönböztetés tilalmának tiszteletben tartása, elfogadó, támogató attitűd a másság mindenfajta megjelenésével kapcsolatban.

Kiemelt feladatunk az esélyteremtés, a hátrányos helyzetű gyermekek hátrányainak kompenzálása, az esélyegyenlőség biztosítása a nevelő-oktató munka minden területén.

Ez a következő tevékenységeken keresztül valósul meg:

- Felzárkóztató, illetve tehetséggondozó programok szervezése – egyéni és heterogén kiscsoportos kooperatív, fejlesztőpedagógiai eljárások alkalmazása.
- Mentálhigiénés programok – (pl. drogprevenció és bűnmegelőzési program) szervezése.
- Önismereti játékok alkalmazása osztályfőnöki órákon és tanórán kívüli foglalkozások keretében.
- Pályaorientációs tevékenység.
- Táborozások, kirándulások, országjárás.
- Helyi, regionális, országos támogatások megszerzésének ösztönzése.
- Pályázatok figyelése, részvétel a pályázatokon.
- Gyermekek motiválása speciális foglalkozásokon, illetve szakköri, napközi, tanulószobai ellátásban való részvételre.
- Kapcsolattartás a szolgáltató intézményekkel, a szakértői bizottságokkal.
- Egyéni tanulói munkarend létesítése szülői kérésre az aktuális jogszabályoknak megfelelően.

4.11.2. Könyvtár pedagógiai program

A könyvtár szerepe az iskola pedagógiai programjában

A könyvtár -pedagógiai program NAT könyvtári követelményrendszerére épül, de nem azonos vele, figyelembe veszi az intézmény, illetve az iskolahasználók sajátosságait és adottságait.

A könyvtár mint tanulási környezet

A könyv- és könyvtárhasználati ismeretek, illetve az ezekhez kapcsolódó gyakorlati ismeretek tanítása során a könyvtár jelenti a megfelelő környezetet. Emiatt fontos, hogy a pedagógusok, gyógypedagógusok, szaktanárok egyeztetése a könyvtárostannal megtörténjen. Az egyeztetés, konzultáció során ki kell térni a megfelelő eszközök előkészítésére is:

- minden tanulónak álljon rendelkezésére elegendő hely (a segédeszköznek is)

- minden tanuló tudjon jegyzetelni

megfelelő mennyiségű és minőségű dokumentum álljon rendelkezésre

- a dokumentumok kiválasztásakor figyelembe kell venni az életkori sajátosságokat, illetve a tanulók osztályfokát.

Könyvtáros/könyvtárostannár

- a pedagógusokkal való együttműködés annak érdekében, hogy a különböző foglalkozások (tanórák, tanórán kívüli foglalkozások, tehetséggondozó foglalkozások stb.) a könyvtár használatával sikeresen valósulhassanak meg;

- a könyvtárban megvalósuló foglalkozások előkészítésében, lebonyolításában való közreműködés;

- könyvtári eszköztárra épülő pedagógiai fejlesztő tevékenység koordinálása;
- a könyvtár használatának biztosítása a használók számára.

Pedagógusok (gyógypedagógusok, szaktanárok)

- a könyvtárhasználati ismeretek elsajátíttatása a tanulókkal – figyelembe véve a tanulók életkorát, érdeklődési körét;
- a könyvtár-pedagógiai program kidolgozásában való közreműködés;
- együttműködés a pedagógusok között, illetve a pedagógusok és a könyvtáros között.

Könyvtárhasználat, önművelés ismeretanyaga

- az iskolai, vagy más közművelődési, vagy szakkönyvtár állományának, szolgáltatásainak megismerése, használata
- a médiatárak, információs központok gyűjteményében való eligazodás
- könyvtári eszköztárra épített önálló ismeretszerzés, önművelés/önfejlesztés kialakítása, gyakorlása
- beszédkultúra, tanulás tanulásának fejlesztése rendszeres olvasással, könyvtárhasználattal

Dokumentumismeret és –használat

- adott műveltségterület alapidokumentumainak (lexikonok, enciklopédiák, kézikönyvek, szótárak, gyűjtemények stb.), illetve digitális adathordozóinak (számítógépes programok, CD-k, DVD-k stb.) használata
- a sajtófigyelés alapjainak kialakítása (életkorhoz igazodó magazinok, folyóiratok megismerése, tanulmányozása, feldolgozása)
- dokumentumok tájékoztató apparátusának használata (tartalom, előszó, útmutatók stb.)
- közhasznú információs eszközök és források használata (statisztikák, menetredek, telefonkönyv stb.)

Önművelés, a szellemi munka technikája

- az iskolai feladatok megoldása, valamint a problémamegoldás során a könyvtár eszközszerének használata
- hagyományos és elektronikus ismerethordozók információinak felhasználása, források megjelölése
- kiselőadások, önálló kreatív munkák elkészítése a könyvtári eszköztár igénybevételével szellemi munka etikai normáinak megismerése, betartása (idézetek, hivatkozások, utalások)

A könyvtári tájékozódás segédeszközeinek ismerete és használata

- kutató-gyűjtő munkához szükséges kézikönyvtári források – lexikonok, szótárak, adattárak, forrásgyűjtemények, összefoglalók) ismerete, használata
- önálló információszerzés gyakorlása a könyvtári eszköztárra építve (jegyzetelés, lényegkiemelés)
- önálló alkotói munka során a könyvtár állományának használata

4.12. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez tartozó elvek

4.12.1. A magatartás értékelésének és minősítésének követelményei

Példás a magatartása annak a tanulónak, aki:

- a házirendet betartja,
- a tanórán és a tanórán kívül példamutatóan viselkedik,
- kötelességtudó, feladatait teljesíti,
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti,
- felnőttekkel udvarias, tisztelettudó, társaival segítőkész,
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz,
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet,
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása.
- dühkezelési stratégiái, melyeket a közösség helyesnek ítél meg, kialakultak

Jó a magatartása annak a tanulónak, aki:

- a házirendet betartja,
- tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon többnyire rendesen viselkedik,
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti,
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti,
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt,
- nincs írásbeli intője.
- dühkezelési stratégiái, melyeket a közösség helyesnek ítél meg, még nem kialakultak, de erősen kialakulóban vannak

Változó a magatartása annak a tanulónak, aki:

- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be,
- a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik,
- feladatait nem minden esetben teljesíti,
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan,
- a közösségi tevékenysége ingadozó,
- osztályfőnöki intője van.
- dühkezelési stratégiái, melyeket a közösség helyesnek ítél meg, kialakulóban vannak

Rossz a magatartása annak a tanulónak, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti,
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti,
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen,
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik,
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza,
- felső tagozatos tanulók esetében rendszeres a szándékos igazolatlan mulasztás,
- van igazgatói intője, vagy ennél súlyosabb fokozatú büntetése van.

4.12.2. A szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei

Példás a szorgalma annak a tanulónak, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi,
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többletfeladatokat is, és azokat elvégzi,
- munkavégzése pontos, megbízható,
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz,
- környezete rendezett, felszerelésére vigyáz.

Jó a szorgalma annak a tanulónak, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik,
- a tanórákon többnyire aktív,
- többletfeladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti,
- taneszközeire általában ügyel.

Változó a szorgalma annak a tanulónak, akinek:

- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti,
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik,
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

Hanyag a szorgalma annak a tanulónak, aki:

- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen,
- feladatait többnyire nem végzi el,
- felszerelése hiányos, rendetlen, környezetére igénytelen,
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

4.12.3. A tanulók jutalmazásának elvei és formái

Az iskola jutalomban részesítheti azt a tanulót, aki:

- példamutató közösségi magatartást tanúsít,
- tanulmányait kiemelkedően végzi,
- kitartóan szorgalmas,
- az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez,
- iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt,
- vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez.

Az iskolában tanév közben és év végén elismerésként a következő dicsérek adhatók:

- szaktanári dicséret,
- osztályfőnöki dicséret,
- igazgatói dicséret,
- nevelőtestületi dicséret.

Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén

- szaktárgyi teljesítményért,
- példamutató magatartásért,

- kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.

Az iskolai szintű versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók osztályfőnöki dicséretben részesülnek.

Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek.

A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő, gondviselő tudomására kell hozni.

4.12.4. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai, a magasabb évfolyamra lépés feltételei

Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai megegyeznek a beiskolázás menetével.

A magasabb évfolyamba lépéssel kapcsolatos iskolai rend:

- A második -nyolcadik évfolyamon a tanuló az általános iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha az érvényben lévő kerettantervekben „A továbbhaladás feltételei” c. fejezetekben meghatározott követelményeket az adott évfolyamon minden tantárgyból teljesítette.

- A követelmények teljesítését a pedagógusok a tanulók év közbeni tanulmányi munkája és érdemjegyei/szöveges értékelései alapján bírálják el. A második- nyolcadik évfolyamon minden tantárgyból minimum az „elégséges” év végi osztályzatot kell megszerezni a továbbhaladáshoz.

- Amennyiben a tanuló egy, vagy két tantárgyból „elégtelen” érdemjegyet szerzett, javítóvizsgát tehet, kivéve, ha az osztályozó értekezleten az őt tanító tanárok egyöntetűen évfolyamismétlésre javasolják. Három, vagy annál több tantárgy esetén az osztályt ismételni köteles a tanuló.

- Az első évfolyam végén osztályismétlés csak szülői kérésre, vagy 250 órát meghaladó mulasztás esetén lehetséges.

- A második- nyolcadik évfolyamon a magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak minden tantárgyból osztályozó vizsgát kell tennie, ha:

- az intézmény vezetője felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól;

- az intézmény vezetője engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírt időnél rövidebb idő alatt teljesítse;

- egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott (az osztályozó értekezleten az őt tanító tanárok egyöntetűen megállapítják, hogy nem tudják értékelni),

- vagy az egyes tantárgyak esetében a tantárgy éves óraszámának több mint 30%-ban hiányzott

- egyéni munkarenddel tanuló volt.

4.12.5. A tanulók fegyelmezésének elvei és formái

A fegyelmezés sok esetben olyan szabályok alapján történik, melyet előzetesen a tanulóval megismertettek, betartásának jutalmát kijelölték, vizuálisan elérhetővé tették, és az egész közösség következetesen használja a szabályt és jutalmazását. Ha a megfelelőnek vélt motiváció, pozitív megerősítés ellenére a tanuló nem tartja a szabályt, más motiváló eszközöket, majd viselkedéseket keresünk, melyek kiválthatják a nem megfelelő magatartást. A viselkedéses megoldásokon túl kognitív elemekkel és a környezet átalakításával tudunk viselkedésformálást elérni.

Büntetésben lehet részesíteni azt a tanulót, aki:

- a házirend előírásait megszegi,
- bármely módon árt az iskola jó hírnevének.

Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől azonban indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni. A tanuló súlyos köteleességszegése esetén a büntetési fokozatok betartásától el kell tekinteni, s a tanulót azonnal legalább az „osztályfőnöki megrovás” büntetésben kell részesíteni.

Az iskolai büntetések formái, fokozatai:

- szóbeli figyelmeztetés,
- szaktanári figyelmeztetés,
- osztályfőnöki figyelmeztetés,
- osztályfőnöki intés,
- osztályfőnöki megrovás,
- igazgatói figyelmeztetés,
- igazgatói intés,
- igazgatói megrovás,
- tantestületi figyelmeztetés,
- tantestületi intés,
- tantestületi megrovás.

Súlyos köteleességszegésnek minősülnek az alábbi esetek:

- az agresszió, a másik tanuló megverése, bántalmazása,
- az egészségre ártalmas szerek (dohány, szeszesital, drog) iskolába hozatala, fogyasztása,
- a szándékos károkozás,
- az iskola nevelői és alkalmazottai emberi méltóságának megsértése,
- ezeken túl mindazon cselekmények, melyek a büntető törvénykönyv alapján bűncselekménynek minősülnek.

A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő, gondviselő tudomására kell hozni.

Ha a tanuló a köteleességeit vétkezen és súlyosan megszegi, ellene a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény rendelkezései alapján fegyelmi eljárás indítható. A tanuló a fegyelmi eljárás alapján írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető. Azon tanulókkal szemben, akik tanulmányi kötelezettségüket folyamatosan nem teljesítik, igazolatlanul mulasztanak, az iskola a jogszabályban meghatározottak szerint jár el.

**A fejlesztő nevelés-
oktatásban részt vevő
súlyosan/halmozottan sérült
tanulók ellátása**

5. A fejlesztő nevelés-oktatásban részt vevő súlyosan/halmozottan sérült tanulók ellátása

5.1. Törvényi és jogszabályi háttér

A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 15.§ (2) (3) (4) (5) bekezdés
20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet, 52. A fejlesztő nevelés-oktatás 140. § (1), (2), (3), (4).

5.2. A fogyatékoság fogalma

„A súlyos és halmozott fogyatékoság olyan, az egész élet során fennálló állapot, amelyre jellemző, hogy a testi struktúrák károsodása következtében a speciálisan humán funkciók – mint a kommunikáció, a beszéd, a mozgás, az értelem és az érzékelés - észlelés – minimálisan két területén súlyos, vagy legsúlyosabb mértékű zavar mutatható ki. Ennek következtében az érintett személy pszichofizikai teljesítményei extrém mértékben eltérnek az átlagtól, így tevékenységeiben erősen akadályozottá válik, és társadalmi részvételében jelentősen korlátozott lehet.”(3. számú melléklet a)

„A komplex károsodás következményeként rendkívül változatos formában megjelenő, összetett tünetegyüttes alakul ki, ami a személyiség fejlődésében jelentős eltéréseket, a tevékenységben (aktivitásban) súlyos akadályozottságot, és a társadalmi életben való részvételben (participáció) súlyos hátrányokat okoz.

A fejlődés eltérése és a tevékenység akadályozottsága a motoros, a kommunikációs funkciók és e kettővel szoros kapcsolatban álló értelmi funkciók területén a legszembetűnőbb.

Mindezekhez az eltérésekhez társulhatnak még különböző krónikus betegségek, fokozott görccskészség (epilepszia) tartós gyógyszeres kezelés és egészségügyi terápiás szükséglet, megnövekedett balesetveszély és halálozási rizikó. Ezek további súlyosbító, személyiségfejlődést nehezítő feltételeket teremtenek.” (Dr. Márkus Eszter)

„A súlyos fogyatékoság a tanulás és a szociális beilleszkedés nehezítettségének legsúlyosabb formájára utal, valamint a pedagógiai szükségszerűsége, hogy a „hagyományos” eszközöktől eltérő egészen speciális nevelési, képzési eljárásokat találjunk” /Hartmann-Passon, in: Márkus 1996/

A leggyakoribb kórforma a súlyos agyi eredetű mozgáskorlátozottság és a motoros beszédzavar kombinálódása, de súlyos értelmi fogyatékoság is gyakori velejárója. /Lányiné 2001/.

5.2.1. Gyermekkép

A fejlesztő nevelés és oktatás keretein belül súlyosan halmozottan sérült, tankötelezett korú gyermekek és fiatalok holisztikus szemléletű foglalkozásokon vesznek részt. A gyermekek többségének vezető kórképe tetraparesis spastica vagy congenitalis, generalizált hypotónia, melyhez majdnem minden esetben súlyos, ritkábban közép-súlyos értelmi fogyatékoság járul. További társ tünetként jelenhet meg hydrocephalus (vízfejfűség), epilepszia, inkontinencia, rágási-és nyelési, hangképzési és artikulációs problémák, a vizuális és/vagy auditív érzékelés és a kognitív funkciók zavarai, illetve egyéb veleszületett fejlődési rendellenességek (például Cornelia de Lange-szindróma, MPS). A foglalkoztatottak életkora 6-21 éves korig terjed. Mindannyian bentlakók, a kiskorúakért gyámok, a nagykorúakért –adott helyzetben – gondnokok felelnek. Egy-egy esetben a szülő tartja a kapcsolatot a gyermekkel, időszakosan látogatja vagy hazaviszi.

5.2.2. Interdiszciplináris team

A PRIZMA EGYMI fejlesztő neveléssel és oktatással foglalkozó munkatársai a konduktorok és gyógypedagógusok. A pedagógiai munka a Fővárosi Sztéhló Gábor Gyermekotthon és Foglyatékosokot Befogadó Otthonok munkatársáival történik. A főként egészségügyben tevékenykedő team tagjai az ápoló-és gondozónők, fejlesztő nevelők és egy fő gyógytornász. Az eredményes közös munka során aktív támogatásban részesítik egymást az egyes területekről érkező szakemberek.

5.2.3. A fejlesztő nevelés-oktatás módszerei, eljárásai

Munkánk során az optimális fejlődés elérése érdekében teljes körű fejlesztést biztosítunk a tankötelezett korú gyermekeknek. Ennek egyik, általunk használt módja a konduktív pedagógia. A konduktív pedagógia dr. Pető András orvosprofesszor által létrehozott módszer, mely a központi idegrendszeri sérültek holisztikus – mozgásos, intellektuális, szociális, önellátási- és személyiségbeli – fejlesztése által a minél önállóbb életvezetés elérését tűzi ki célul, a foglalkozásban részt vevő egyén, vagy csoport aktív közreműködésével. A mozgásfejlesztésen túl így lehetőség nyílik a halmozottan sérült emberek önellátási-és szociális funkcióinak fejlesztésére is, empirikus módon, a mozgásos és kognitív úton történő tanulási folyamat által. A módszert optimálisan egészíti ki a gyógypedagógia eszköz- és módszertára, alternatív terápiák, például bazális stimuláció, Snoezelen terápia. A gyermekek fejlesztésének alapját a konduktív pedagógia és a gyógypedagógia alapelvei biztosítják.

A súlyosan és halmozottan fogyatékos emberek gyógypedagógiai fejlesztésének alapja a bazális stimuláció, mely a gyerekek számára érzékelhető és érthető ingereket nyújt. E terápia területei közé tartozik az általunk gyógypedagógiai foglalkozásokon előtérbe kerülő szaglási-ízlelési, vizuális, auditív és taktilis ingerlés, de ezeken kívül minden fejlesztő órán a másik fő célunk az élményszerzés is.

A kézműves foglalkozások alkalmával lakóink megismerkednek s tapasztalatot szereznek a különböző körülöttük található anyagokról. Célunk nem feltétlenül a produktum létrehozása, inkább a közösségi és egyéb élmények megélése.

A főző foglalkozásokon a lakóink egyes nagyon egyszerű ételek elkészítésének a folyamatát, illetve az alapanyagait ismerik meg. Ezeken foglalkozásainkon az élménynyújtást tesszük lehetővé, melyek anyaga mindig az adott évszakhoz és ünnephez kapcsolódik.

A zene-, mese- és beszélgetésfoglalkozásaink elsősorban a befogadásra építenek. Ezeken foglalkozásokon a tanulók zeneművekkel, mesékkel, versekkel és mondókákkal ismerkednek. Ekkor történik a különböző külső programokon készült fényképek nézegetése, ahol visszaemlékezünk a számunkra élvezetes közös programokra.

A természetbe és a városba történő kisebb séták alkalmával lehetőséget teremtünk a változó természet, az emberek s tágabb környezetünk megismerésére. Sétáink alkalmával egyik alapvető célunk a folyamatos beszélgetés és ismeretátadás, melyekkel az egyéni képességeiknek megfelelően újabb és újabb ismeretekhez próbáljuk juttatni a gyermekeket.

5.2.4. A fejlesztés területei

- Kommunikáció
- Mozgásnevelés
- A dologi, az emberi és a természeti világ jelenségeinek megértése. Az érzékelés-észlelés és az értelem fejlesztése, a valóság kognitív birtokba vétele

- A konkrét műveletek és a formális műveletek konstrukciójának elősegítése, a cselekvések logikai struktúrájának kialakítása, a tér, az idő és a tartam, a sorozatok, halmazok elemi fogalmainak elsajátítása
- Kreativitásra, játékra, szabadidős tevékenységre nevelés
- Az emberi lét esztétikai dimenziójának megnyitása, az elemi művészeti tapasztalatok hozzáférhetővé tétele, ezek örömforrásként való megtapasztalásának segítése
- Érzelmi és szociális nevelés, az én pozitív megtapasztalása, megnyílás a közösség felé, a kommunikáció kulturált formáinak elsajátítása
- Önkiszolgálás, egészséges életmódra nevelés, az önállóság és önellátás képességének elsajátítása, az emberi szükséglet kielégítés kultúrájának megismerése

A gyermekeink állapotáról a kötelező felülvizsgálatokat a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat 2. sz. Szakértői Bizottsági Tagintézményének szakemberei végzik el.

5.2.5. A fejlesztés céljai (hosszú és rövidtávú célok)

- A figyelem és koncentráció fejlesztése
- A megfigyelés fejlesztése
- A rövid- és hosszú távú memória fejlesztése
- Az aktivitás elérése és fenntartása
- A szociális képességek fejlesztése
- Az érzékelés és észlelés fejlesztése
- Az aktív és passzív szókincs bővítése
- A nagymozgások kivitelezésének tanulása
- A finommotorika fejlesztése
- A meglévő aktív mozgások megőrzése, fejlesztése
- Látásfejlesztés
- A lehető legaktívabb önkiszolgálásra nevelés
- A szerialitás fejlesztése
- Egyszerű utasítások megértésének és követésének tanulása
- A feladatok megoldásában minél aktívabb részvételre nevelés
- Új ismeretek átadása
- A kommunikáció iránti igény kialakítása
- Bizalmas, nyitott, elfogadó légkör kialakítása
- Alternatív és augmentatív kommunikációs lehetőségek feltérképezése

5.2.6. A fejlesztés feladatai

- A szűkebb és tágabb környezet megismertetése, felfedeztetése
- Elemi fogalmak tudatosítása
- Színek, formák, anyagok megtapasztaltatása, megismerése
- Mesék, versek, gyermekdalok feldolgozása
- Változás megfigyeltetése, érzékeltetése
- Hangulatok és érzelmek felismertetése
- A különböző érzékelési területek ingerei minőségének megismertetése
- A világ érzékszervekkel megragadható területeinek felfedeztetése
- A fejlettségi szintet figyelembe vevő, megfelelő mennyiségű ingerek biztosítása
- Különböző érzékelési területek összekapcsolódásának, együttműködésének elősegítése
- Az érzéklek és észleletek integrálódásának elősegítése

- Passzív átmozgatás
- Aktív mozgásokra ösztönzés
- Feladatsorokon keresztül aktív mozgás beépítése a mindennapokba
- A másodlagos deformitások megelőzése
- Testi kontaktuson keresztül a megfelelő szomatikus ingerek biztosítása
- Különböző testhelyzeteken keresztül a vestibuláris ingerlés biztosítása
- Kóros együttmozgások leépítése
- Kóros elváltozások megelőzése, amennyiben már fenn áll a kóros elváltozás súlyosbodásának megelőzése
- Mozgás örömének megismertetése
- A foglalkozásokon jó hangulat és örömteli együttműködés elérése
- A kommunikációs eszköztár egyénre szabott kiválasztása

5.2.7. Elvárások

A gyermekek egyéni érzékelési – észlelési, kognitív, mozgásos lehetőségeihez mérten aktív részvétel, interakció a környezettel. A súlyos, halmozott fogyatékoság miatt az általános elvárásokat a gyermekek egyéni képességeihez igazítjuk. A kötelező heti óraszám 20 óra, mely egyéni és csoportos foglalkozásokból tevődik össze.

5.2.8. A gyermekek fejlődési ütemének ellenőrzése, értékelése

A gyermekek fejlődési ütemének ellenőrzése meglehetősen nehéz, hiszen a változatos kórképek és a velük járó tanulást akadályozó zavarok miatt a kialakított elvárásrendszer sokszor nagyon apró, nehezen észrevehető célok teljesítésében merül ki, melyeket diagnosztikus fejlődési- és mérősorok gyakran túl apró lépcsőfoknak tartanak ahhoz, hogy azt szignifikáns, pozitív változásnak lehessen elkönyvelni. Munkánk alapját képezi a gyermekek állapotának teljes körű megfigyelése, melynek fő területei:

- szomatikus,
- kognitív,
- pszichés,
- mozgás.

Minden tanév elején felmérést végzünk az előbb felsorolt területek alapján. Állapot- és képességfelmérés céljából használjuk Andreas Fröhlich és Ursula Haupt Fejlődésdiagnosztika tesztjét, mely a bazális stimuláció elveit követi. A vizsgált funkcióterületei ennek a diagnosztikus mérésnek a gondo- és a gyermek közötti kapcsolat, a gyermek reakciója a beszédre, nyelvi közlése, külső ingerekre adott válaszreakciója, kis- és nagymozgásai, így alaposan fel tudjuk térképezni általa a gyermek jelen állapotát. A Strassmeier (1996) tesztet a fejlesztés irányvonalának megállapítására használjuk.

5.2.9. Hagyományos programok

- Szüreti mulatság (szeptember)
- Tökfesztivál (október)
- Természetbúcsúztató (november)
- Mikulásvárás (december)
- Adventi koszorúkészítés (november-december)
- Karácsonyi ünnepség (december)
- Farsangi mulatság (február)
- Nemzeti ünnepünk (március)
- Pünkösödölés
- Húsvét
- Majális (május)
- Gyermeknap (május)
- Nyárköszöntő piknik (június-július)
- Születésnapok, névnapok ünneplése

6. Utazó gyógypedagógiai ellátás szakmai protokollja

6. Utazó gyógypedagógiai ellátás szakmai protokollja

6.1. Bevezető

A Prizma Általános Iskola és Óvoda, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény utazó gyógypedagógusi szolgáltatás gyógypedagógusai 1997 óta biztosítanak rehabilitációs-rehabilitációs fejlesztést a területben élő sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók számára.

A Prizma Általános Iskola és Óvoda, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény (továbbiakban: Prizma EGYMI) szakemberei (utazó gyógypedagógusai és konduktorai) a terület valamennyi nevelési-oktatási intézményében jelen vannak. Feladataikat munkaköri leírás határozza meg.

Az utazó gyógypedagógusok és a befogadó pedagógusok szakmai együttműködésének eredményeként számos jó gyakorlat született. A sokéves tapasztalatokra alapozva készült el a szolgáltatást leíró protokoll, amely az igényeknek és a jogszabályi változásoknak megfelelően, folyamatosan és rugalmasan változik.

6. 2. Az utazó gyógypedagógiai tevékenység

6.2.1. Célja

A XIII. kerület óvodáiban, általános iskoláiban és középfokú intézményeiben integráltan nevelt/oktatott sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók sérülésspecifikus ellátását biztosítják lehetőség szerint a különböző szakirányú végzettséggel rendelkező (tanulásban és értelmileg akadályozott, autizmus spektrum pedagógiája, pszichopedagógia, szomatopedagógia, logopédia szakos) gyógypedagógusok és konduktorok.

6.2.2. Feladatok, kötelezettségek

Az utazó gyógypedagógus feladatai

A sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló megismerésével kapcsolatos tanév eleji feladatok:

- Szakértői vélemény értelmezése, megbeszélése a befogadó pedagógusokkal.
- Aktív hospitálás, közreműködés és megfigyelés a tanév első heteiben, a sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló jobb megismerése érdekében.
- A sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló nevelési év/tanév eleji vagy tanév során történő állapotmegismerésének elkészítése. Igény szerint együttműködés a befogadó pedagógusokkal az intézmény belső méréseinek összeállításában.
- A sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló egyéni fejlesztési tervének elkészítése, igény szerint a befogadó pedagógussal együttműködve.

- A sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló beilleszkedésének segítése (beszélgetés, egyéni foglalkozás, megfigyelés).
- Igény szerint közösségek, gyermek/tanuló csoportok és/vagy nevelő/tantestület érzékenyítése.

A tanév során a sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók együttnevelését segítő utazó gyógypedagógiai feladatok:

Sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló közvetlen fejlesztésével kapcsolatos feladatok:

- Habilitációs, rehabilitációs tevékenység biztosítása.
- Előrehaladás és fejlődés folyamatos figyelése, a gyermek/tanuló értékelése, az eredmények megbeszélése a befogadó pedagógusokkal és a szülőkkel.
- Aktív hospitálás a jobb megismerés és fejlődés figyelemmel kísérése érdekében.
- Segítségnyújtás és javaslattevés az eszközök, módszerek, segédanyagok kiválasztásában, alkalmazásában – széles kínálati lehetőség megteremtése.
- A fejlesztési folyamat koordinálása az egyéni fejlesztési tervek alapján.
- Foglalkozás-látogatások eljárásrendje a szülők számára: kizárólag megbeszélés alapján, előre egyeztetett időpontban biztosítunk lehetőséget a foglalkozásokon való részvételre.

A befogadó intézmény pedagógusaival történő kapcsolattartás feladatai – konzultációs lehetőségek

- Javaslattevés a fogyatékosság típusához, a gyermek/tanuló egyéni igényeihez igazodó tanulási környezet kialakítására.
- Segítségnyújtás a tanuláshoz szükséges eszközök kiválasztásában (tankönyv, speciális segédeszköz, stb.).
- Segítségnyújtás a gyermek/tanuló szükségleteihez igazodó óvodai nevelési program/egyéni tanmenet készítésében, illetve a harmonizált tanmenetek összeállításában.
- Javaslattevés a gyógypedagógiai specifikus módszerek alkalmazására.
- A befogadó intézmények pedagógusaival, segítő szakembereivel szakmai team munkában való igény és lehetőség szerinti aktív részvétel (értekezletek, megbeszélések, belső képzések, esetmegbeszélés, tájékoztatás, fogadóóra, stb.).
- A befogadó intézmény pedagógusainak igény szerinti szemlélet- és attitűdformálásának segítése (előadások, bemutató órák, beszélgetések, konfliktuskezelés, esetmegbeszélések, értekezletek, fogadóórák, stb.).
- Konzultációs lehetőségek biztosítása.
- Igény szerinti segítség a differenciált tartalom elkészítésében.
- A sérülésspecifikus ellátás feladataival és az integrációval kapcsolatos szakirodalom gyűjtése, ajánlása.

Utazó gyógypedagógiai ellátás igénybevételének eljárásrendje

Ellátás biztosítása

- a befogadó intézmény szolgáltatás igénylése alapján történik
- a befogadó intézmény által megküldött dokumentumok: szolgáltatás igénylés, gyermek/tanuló teljes KIR export adatai/fájlja, érvényes szakértői vélemény
- az ellátást jogszerűen nem biztosítható:
  - érvényes szakértői vélemény hiányában
  - sajátos nevelési igény megállapítása nélkül
  - beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézség jogosultság esetén
  - KIR-export adatok megküldése vagy tanulói KIR-KRÉTA adatok hiányában
  - szolgáltatás igény táblázat hiányában
  - tanulói jogviszony megszűnése esetén

A befogadó intézmény kötelezettségei:

- átadja a gyermek/tanuló szüleinek/gondviselőinek elérhetőségét (nevét, e-mail-címét és/vagy telefonszámát), mellyel biztosítja az ellátás szervezéséhez szükséges kapcsolatfelvételt.
- írásban jelezni az utazo@prizmaegymi.hu e-mail-címre
  - a gyermek és a tanuló jogviszonyának megszűnését vagy szüneteltetését
  - SNI státusz változását (pl. ha BTMN-re módosul és fordítva)
  - tartós hiányzást (pl. betegség)
  - eltűnést
  - szolgáltatás lemondását

Szolgáltatás lemondásának lehetséges esetei

- ha az esedékes felülvizsgálatra egy félév/6 hónap alatt sem kerül sor és/vagy nincs vizsgálati időpontja
- szülő nem szeretne élni a fejlesztés lehetőségével, mert
  - magán keretek között oldja meg
  - a tanuló 16. életévét betöltötte és nem kíván járni a fejlesztésekre
  - a fejlesztés lehetséges időszakában nem megoldott a tanuló jelenléte az intézményben (pl. külső helyszínen, gyakorlaton tartózkodik)
- a tanuló nem jelenik meg, nem összeegyeztethető az órarend, amely folyamatosan változik

A lemondást a befogadó intézmény jelzi írásban az utazo@prizmaegymi.hu e-mail-címre a szolgáltatás lemondás megküldésével, amelyhez lehetőség szerint csatolja

- a szülő írásbeli lemondását és annak indoklását
- az intézmény indoklását (folyamatos vagy órarend miatti hiányzást)

Magántanuló ellátása

- az utazó gyógypedagógus által biztosított pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozást biztosítjuk, amennyiben a tanuló a befogadó intézménybe heti rendszerességgel bejár egyéni oktatásra vagy a gyógypedagógiai fejlesztésre.
- amennyiben a tanuló heti rendszerességgel nem jár be az intézménybe, fejlesztését nem tudjuk biztosítani

Szülőkkel történő kapcsolattartás feladatai:

- Tanácsadás (igény szerint)
  - Egyéni fejlesztési célok megbeszélése az Egyéni fejlesztési Terv alapján
  - Tanulási problémákkal
  - Nevelési problémákkal
  - Pályaválasztással kapcsolatban

A szülők érzékenyítését célzó programok szervezése, lebonyolítása (előadás, bemutató órák, beszélgetések, konfliktuskezelés, stb.), illetve segítségnyújtás a szervező intézményeknek.

A sajátos nevelési igényű gyermekkel/tanulóval kapcsolatos adminisztrációs feladatok ellátása:

- Egyéni fejlesztési terv készítése a Szakértői Bizottság véleménye és az utazó gyógypedagógus/konduktor megfigyelései alapján, igény szerint a befogadó pedagógusokkal együttműködve.
- Egyéni fejlődési lapok betétíveinek vezetése és a tanév/nevelési év végén történő átadása a befogadó intézményeknek.
- Év elejei és adott esetben a tanév során állapotmegismerés (képesség, kompetencia, tantárgyi tudás stb.) készítése, az intézményegység mérési dokumentumai vagy elvégzett akkreditált pedagógus továbbképzésen elsajátított vizsgálóeljárás alkalmazásával.
- Tanulói portfólió készítése, tanévenkénti/nevelési évenkénti rendszerezése digitálisan, drive felületen:
  - Szakértői és kontrollvélemények
  - Év eleji állapotmegismerés (képesség, kompetencia stb.)
  - Szülői levél (év elején, év közben ellátásba vétel esetén)
  - Egyéni fejlesztési terv
  - Év végi szöveges értékelés

Szükség szerint:

- Gyógypedagógiai vélemény
- Igazolatlan hiányzások bejelentő lapja
- Hivatalos iratok, feljegyzések
- A gyermek/tanuló egy-egy jellemző munkája (rajz, fogalmazás, teszt, stb.)
- Egyéb dokumentáció (pl. konzultációs lap)

Munkavégzéssel kapcsolatos adminisztráció vezetése

- E-KRÉTA vezetése
- Betétívek vezetése
- Egyéni fejlesztési terv word formátumban történő elkészítése – páros oldalakkal, lábjegyzettel
- E-PORTFÓLIÓ vezetése
- Gyógypedagógiai vélemény készítése
- Munkaidő-nyilvántartás aláírása
- Órarend
- Gyermekellátás

A befogadó intézmény és pedagógusainak feladatai az együttnevelésben

- Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció, Egyéni fejlődési lap, külívének megnyitása és vezetése (20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 99.§), az Egyéni Fejlesztési Tervek és betétívek átvétele és megőrzése a helyi irattározási szabályzatnak megfelelően,
  - Megfelelő méretű és felszereltségű helyiség biztosítása az egyéni, vagy kiscsoportos rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységhez,
  - Tájékoztatja az utazó gyógypedagógust a szülői értekezletekről, illetve biztosítja számára, hogy szülői értekezletet tarthasson,
  - Tanév/nevelési év végén - a Szolgáltatásigénylő űrlapon jelzi – június 30-ig a szolgáltatásra vonatkozó igényét a Prizma EGYMI felé,
  - A tanév elején és a tanév során történő változások esetén, a gyermek aktuális, érvényes Szakértői véleményét (annak másolati példányát) és KIR/SZIR adatait eljuttatja a Prizma EGYMI utazó gyógypedagógiai intézményegység-vezetőjének,
  - A rehabilitációs-rehabilitációs foglalkozások a sajátos nevelési igényű gyermekek kötelező heti óraszámának része, amelyről sem a szülő, sem a gyermek nem mondhat le,
  - 16 éves kor feletti sajátos nevelési igényű tanuló esetén a befogadó intézmény vezetője, az intézményegység-vezető felé írásos formában visszamondhatja a szolgáltatásigénylést.
  - A befogadó intézmény, a gyermek szakértői véleményének scannelt változatának és KIR/SZIR adatainak megküldésével, írásban jelzi az utazó intézményegység-vezetőjének, ha a tanév során SNI-s gyermek érkezik vagy távozik, illetve SNI státuszt vagy más BNO kódot kap. Erről a változásról, az intézményben ellátást biztosító utazó gyógypedagógust is tájékoztatja szóban vagy írásban.
  - A szülővel való kapcsolattartáshoz az intézményi telefon (vezetékes/mobil) használatának biztosítása.
  - Szülők elérhetőségének, legalább e-mail-címének és telefonszámának megadása az utazó gyógypedagógus számára.
  - Biztosítja a gyógypedagógus számára az intézményi számítógép és az internet használatát,
  - A befogadó intézményben a fénymásoló, nyomtató használatának biztosítása.

- A gyermekek fejlesztéséhez szükséges papír-írószer biztosítása.
- Befogadó pedagógusok részéről konzultációs alkalmak biztosítása a felkészülési órákból-
- Az intézmény vezetője és a befogadó pedagógus tájékoztatja az utazó gyógypedagógust az integrációs munkával kapcsolatos aktuális és időszakos intézményi programokról.
- A gyermek hiányzásáról időben - betegség esetén a hiányzás napjának reggelén - telefonon, írásban vagy személyesen értesíti a gyógypedagógust.
- A kontrollvizsgálathoz szükséges gyógypedagógiai vélemény elkészítésének lehetővé tételéhez, a befogadó intézmény lehetőség szerint legkésőbb, a vizsgálatot megelőzően 14 nappal tájékoztatja az utazó gyógypedagógust.
- A telephely kapcsolattartója folyamatosan jelzi az utazó kollégák munkáját érintő telephelyi programban történő változásokat, illetve a Prizma EGYMI munkarendjének változásait az utazó kollégák is jelentik a telephelyeknek.

A befogadó intézmény vezetője támogatja:

- A gyógypedagógiai gyakorlaton/terepgyakorlaton lévő hallgatók fogadását,
- A befogadó pedagógus és a gyógypedagógus team munkáját,
- A tanórai megsegítés lehetőségét,
- Az utazó gyógypedagógus minősítés keretében tartott óralátogatásának/belső hospitálásának helyszínének biztosítását, lebonyolítását és az intézményvezetők/mentorok/szakértők fogadását,
- Szülői engedély megléte esetén az oktatási célú fényképek/videofelvételek készítését, a helyi pedagógiai dokumentumoknak és a Prizma EGYMI beleegyező nyilatkozatában foglaltaknak megfelelően.

A két intézmény közösen vállalja:

- Segíti és támogatja az utazó és a befogadó pedagógusok
  - együttműködését,
  - konzultációját,
  - továbbképzését,
  - belső tudásátadását,
  - érzékenyítő tréningek szervezését és lebonyolítását,
  - esetmegbeszélésen, szupervízióval való részvételét,
  - problémás ügyeinek megoldását,
  - az intézmények vezetőinek rendszeres konzultációját, szakmai esetmegbeszélést. Fél évente hirdetünk közös konzultációs alkalmakat, de felmerülő probléma esetén 3 munkanapon belül felvesszük egymással a kapcsolatot a kérdéses témák tisztázására a hatékony együttműködés reményében.

6.3. Humánerőforrás

A XIII. kerület óvodáiban, általános iskoláiban és középfokú intézményeiben integráltan nevelt/oktatott sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók sérülésspecifikus ellátását tanulásban akadályozottak pedagógiája, autizmus spektrum pedagógiája, értelmileg akadályozottak pedagógiája, pszichopedagógia, logopédia és szomatopedagógia szakirányon és óvodapedagógia vagy tanító specializáción végzett, alap- vagy mesterfokú pedagógus végzettséggel, szakvizsgával rendelkező gyógypedagógusok és/vagy konduktorok biztosítják.

6.4. Tárgyi eszközrendszer

6.4.1. A Prizma EGYMI által biztosítandó eszközrendszert.

Intézményünkben eszközkölcsonzó rendszer működik, amelyből a sérülés típusának megfelelően kölcsönözhetőek eszközök az utazó gyógypedagógusok, a befogadó pedagógusok és a sajátos nevelési igényű gyermekek szülei számára.

Ambuláns keretek között történő speciális terápiákhoz a Prizma EGYMI biztosítja a fejlesztő helyiségeket és a mozgásterápiás szakembereket.

6.4.2. A befogadó intézmények által biztosítandó eszközrendszer

A 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet alapján biztosítja a gyermek/tanuló fogyatékoságának típusához és egyéni igényeihez igazodó rehabilitációs-rehabilitációs ellátáshoz szükséges környezet kialakítását és az ehhez szükséges eszközök beszerzését és használatának biztosítását.

A rehabilitációs-rehabilitációs ellátáshoz szükséges alapfeltétel a fejlesztő terem biztosítása. A terem felszerelésének része (15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet):

- felnőtt asztal, felnőtt szék
- gyermekasztal (kisasztal/íróasztal), gyermekszékek (a gyermeklétszám figyelembevételével)
- tükör
- szőnyeg
- tábla
- A tárgyi feltételek,
- Konzultációs lehetőségek biztosítása,
- Intézményi telefon (vezetékes/mobil) használatának biztosítása szülőkkel való kapcsolattartáshoz,
- Internet használat biztosítása, WIFI kód megadása,
- Fénymásoló, nyomtató használatát,

- Zárható polcos szekrény,
- A gyermekekkel történő foglalkozásokhoz a szükséges papíráru,
- A gyermekekkel történő foglalkozáshoz szükséges kreatív (festék, gyurma, báb, ceruza, filctoll, olló, társasjáték) és mozgásfejlesztő eszközök

6.4.3 Az utazó gyógypedagógusi szolgáltatást igénylők köre

A XIII. kerület óvodáiban, általános iskoláiban és középfokú intézményeiben integráltan nevelt/oktatott sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók, a velük foglalkozó befogadó pedagógusok és egyéb szakemberek.

6.5. Az utazó gyógypedagógusi szolgáltatás ellátási folyamata

Lásd: 1.sz. melléklet: Utazó gyógypedagógiai szolgáltatás általános munkaterve

7. Az utazó gyógypedagógusi szolgáltatás dokumentumainak melléklete

1. sz. melléklet: Utazó gyógypedagógiai szolgáltatás általános munkaterve
2. sz. melléklet: Szolgáltatásigénylő űrlap
3. sz. melléklet: Kísérő, tájékoztató levél a szolgáltatásigénylő űrlaphoz
4. sz. melléklet: Tájékoztató levél az utazó gyógypedagógus tevékenységének megkezdéséről
5. sz. melléklet: Szülők tájékoztató levele a gyermek/tanuló habilitációs- rehabilitációs ellátásáról
6. sz. melléklet: Heti órarend
7. sz. melléklet: Gyermekellátás
8. sz. melléklet: Konzultációs lap
9. sz. melléklet: Egyéni fejlesztési terv minta
10. sz. melléklet: Képességhálo az egyéni fejlesztési tervek készítéséhez
(lehetséges adaptáció sérülés típusa szerint)
11. sz. melléklet: Félévi/év végi statisztika táblázata (excel tábla alapján)
12. sz. melléklet: Gyógypedagógiai vélemény
13. sz. melléklet: Szöveges értékelés szempontja, és vázlata – együttnevelés
14. sz. melléklet: Tanév végi intézményi tájékoztató
15. sz. melléklet: Intézményi átadó-átvevő
16. sz. melléklet: Igazolatlan hiányzások dokumentuma
17. sz. melléklet: Utazó intézményegység óravázlata
18. sz. melléklet: Portfólió részei
19. sz. melléklet: Év közbeni szülői levél

6.1. Mellékletek az utazó gyógypedagógiai szolgáltatás szakmai protokolljához

1. sz. melléklet: Utazó gyógypedagógusi szolgáltatás általános munkaterve

Tevékenység	Időszak	Határidő	Érintettek köre	Felelős	Produktum
Következő tanév előkészítése					
Utazó gyógypedagógiai szolgáltatásigénylő online űrlapok kiküldése e-mailben	május 1-2. hete	május 15.	befogadó intézmények vezetői/kapcsolattartói	intézményegység-vezető	kitöltési útmutató e-mailek az intézmények vezetőinek
Utazó gyógypedagógiai szolgáltatásigénylő űrlapok visszaküldése e-mailben	május 15.-június 15.	június 15.	XIII. ker. köznevelési intézményeinek vezetői	XIII. ker. köznevelési intézményeinek vezetői	visszaküldött elektronikus szolgáltatásigénylő űrlapok
Év végi vezetői beszámoló	június 3. hete	tanévzáró értekezlet	intézményegység-vezető	intézményegység-vezető	tanév végi beszámoló
Beérkezett utazó gyógypedagógiai szolgáltatást igénylő űrlapok rendszerezése online, drive felületen	május 15.-június 15.	június 30.	intézményegység-vezető és helyettese	intézményegység-vezető és helyettese	rendszerezett, átvezetett szolgáltatásigénylés
SNI-s gyermekek és tantárgyfelosztás rögzítése az E-kréta rendszerben	június	június 30.	utazó gyógypedagógusok és XIII. ker. köznevelési intézményeinek vezetői	intézményegység-vezető és helyettese	csoportbontások

Nyári szünet					
Tanév előkészítése					
E-mail küldése szolgáltatásigénylés frissítéséhez és gyermekek KIR/SZIR adatainak megkéréséhez	augusztus 20-a után	augusztus 27.	XIII. ker. köznevelési intézményeinek vezetői	intézményegység-vezető	rendszerezett, átvezetett szolgáltatás igénylés javítása
Telephelyosztás a szolgáltatásigénylés alapján	augusztus utolsó hete	szeptember 1.	utazó gyógypedagógusok	intézményegység-vezető	telephelyosztás
Tájékoztató levél küldése a befogadó intézményeknek az ellátás szervezésének megkezdéséről	augusztus utolsó hete	szeptember 1.	XIII. ker. köznevelési intézményeinek vezetői	intézményegység-vezető	kiküldött tájékoztató levelek
Ellátásból kikerült gyermekek portfólióinak archiválása	szeptember első két hete	szeptember 15.	utazó gyógypedagógusok	intézményegység-vezető és helyettese	lezárt portfóliók
SNI-s gyermekek és tantárgyfelosztás frissítése rögzítése az E-kréta rendszerben	szeptember	tanév során folyamatosan	utazó gyógypedagógusok és XIII. ker. köznevelési intézményeinek vezetői	intézményegység-vezető és helyettese	csoportbontások
Év eleji vezetői beszámoló	augusztus utolsó hete	tanévnyitó értekezlet	intézményegység-vezető	intézményegység-vezető	tanév eleji beszámoló

Utazó gyógypedagógiai tevékenység					
Kapcsolatfelvétel a befogadó intézménnyel, első találkozás, szakvélemények tanulmányozása	augusztus utolsó hete	szeptember 15.	utazó gyógypedagógusok	intézményegység-vezető	szakértői vélemények, frissített szolgáltatásigénylés
Szükség szerint hospitálás és állapotmegismerés	szeptember első két hete	szeptember 15.	utazó gyógypedagógusok, befogadó pedagógusok	intézményegység-vezető	állapotmegismerési űrlapok

Szülői levél az ellátásról	szeptember 3. hete	október 1.	utazó gyógypedagógusok	intézményegység-vezető és helyettese	szülői levelek
Órarend kialakítása és gyermekellátás megküldése	szeptember 3-4. hete, valamint a tanév során folyamatosan	október 1.	utazó gyógypedagógusok	intézményegység-vezető és helyettese	órarendek
Órarendek rögzítése az E-kréta rendszerbe	szeptember	szeptember 30.	utazó gyógypedagógusok	intézményegység-vezető és helyettese	rögzített órarendek
Egyéni fejlesztési tervek elkészítése és feltöltése	szeptember	október 30.	utazó gyógypedagógusok, igény szerint befogadó pedagógusok	munkaközösség- és intézményegység-vezető	egyéni fejlesztési tervek

Egyéni fejlesztési tervek megküldése PDF formátumban a befogadó intézményeknek	november	november 15.	intézményegység vezetése	intézményegység-vezető és helyettese	egyéni fejlesztési tervek
Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció – egyéni fejlődési lap betétív lezárása és ellenőrzése	folyamatosan	hónap 15-ig	utazó gyógypedagógusok	intézményegység-vezető és helyettese	egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció – egyéni fejlődési lap betétívek
Habilitációs-rehabilitációs foglalkozások elektronikus dokumentálása és ellenőrzése az E-kréta rendszerben	folyamatosan	havonta	utazó gyógypedagógusok	intézményegység-vezető és helyettese	rögzített habilitációs-rehabilitációs órák
E-portfóliók ellenőrzése	folyamatos	november 30.	utazó gyógypedagógusok	intézményegység-vezető és helyettese, utazó gyógypedagógusok	ellenőrzött portfóliók
Habilitációs-rehabilitációs foglalkozások tartása a fejlesztési tervek szerint	október 1-június 15-ig	tanév során folyamatos	utazó gyógypedagógusok, befogadó pedagógusok	intézményegység-vezető befogadó intézmények vezetői	gyermek/tanuló produktumai
Félévi statisztika készítése gyermekeként és intézményenként	január közepe	félév vége	utazó gyógypedagógusok, telephelyfelelősök	utazó gyógypedagógusok, intézményegység-vezető és helyettese	félévi statisztika

Félévi vezetői beszámoló	január közepe	félévi értekezlet	intézményegység-vezető	intézményegység-vezető	félévi beszámoló
Intézményt váltó gyermekek/tanulók személyi adatainak átadása, átvétele	tanév közben folyamatosan	tanév közben folyamatosan	utazó gyógypedagógusok	intézményegység-vezető és helyettese	feljegyzés a portfólió előlapján
Gyógypedagógiai vélemények írása	igény szerint a tanév közben folyamatosan	szükség szerint a tanév közben folyamatosan	utazó gyógypedagógusok	intézményegység-vezető és helyettese	gyógypedagógiai vélemények
Igazolatlan hiányzások vezetése	igény szerint a tanév közben folyamatosan	szükség szerint a tanév közben folyamatosan	utazó gyógypedagógusok	intézményegység-vezető és helyettese	igazolatlan hiányzások jelzése
Megbeszélés általános iskolák és középfokú intézmények vezetőivel/kapcsolattartóival	tavaszi félévben	szükség szerint őszi félévben is	intézményegység-vezetői, befogadó intézmények vezetői/kapcsolattartói	intézményegység-vezetése	PPT, protokoll

Tanév végi feladatok					
Év végi szöveges értékelés készítése	május	óvoda: május utolsó hete iskola: június első hete	utazó gyógypedagógusok	intézményegység- vezető és helyettese	év végi szöveges értékelések
Év végi statisztika készítése gyermekenként és intézményenként	június közepe	június 25.	utazó gyógypedagógusok	intézményegység- vezető és helyettese	év végi statisztika
Tanév végi intézményi értékelés készítése	június 3. hete	június 3. hetének szerdája	utazó gyógypedagógusok	intézményegység- vezető és helyettese	intézményi tájékoztatók
Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció – egyéni fejlődési lap betétív lezárása és ellenőrzése	adott tanév	június 25.	utazó gyógypedagógusok	befogadó intézmény vezetője, betétívet átadó gyógypedagógus, betétívet átvevő pedagógus	egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció – egyéni fejlődési lap betétívek
Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció – egyéni fejlődési lap betétív átadó-átvevője	június 3 hete	június 3. hetének szerdája	utazó gyógypedagógusok	befogadó intézmény vezetője, betétívet átadó gyógypedagógus, betétívet átvevő pedagógus	egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció – egyéni fejlődési lap betétívek

				intézményegység- vezető	
E-portfóliók ellenőrzése	június 3 hete	június 25.	utazó gyógypedagógusok	intézményegység- vezető és helyettese, utazó gyógypedagógusok	ellenőrzött portfóliók
E-kréta ellenőrzése	június 3. hete	június 25.	utazó gyógypedagógusok	intézményegység- vezető és helyettese,	ellenőrzött e-kréta
Év végi vezetői beszámoló	június 3. hete	év végi értekezlet	intézményegység- vezető	intézményegység- vezető	év végi beszámoló
Utazó gyógypedagógiai protokoll módosítása	augusztus utolsó hete	szeptember 1.	utazó gyógypedagógusok	intézményegység- vezető és helyettese	módosított utazós protokoll
Intézményi programok					
Szülői délután	augusztustól – június vége	igény szerint a tanév folyamán 1 vagy 2 alkalommal	munkaközösség- vezető és utazó gyógypedagógusok	szervezést vállaló utazó gyógypedagógusok	beszámoló, oklevél
Szakmai támogató programok (érzékenyítés, workshop) befogadó pedagógusoknak	augusztustól – június vége	igény szerint a tanév folyamán 1 vagy 2 alkalommal	munkaközösség- vezető és utazó gyógypedagógusok	szervezést vállaló utazó gyógypedagógusok	jó gyakorlatok, minőségértékelés

Szülői partnerségi díj	1. félév	Prizma nap	munkaközösség- vezető és utazó gyógypedagógusok	jelölő gyógypedagógus	oklevél, köszöntés
Integrációs díj	tavaszi félév	EO Konferencia	utazó gyógypedagógusok	intézményegység- vezető/vagy helyettese és jelölő gyógypedagógus	oklevél, köszöntés
Fordított integrációs díj	június	Pedagógus nap	Egyesített Óvoda vezetősége, intézményegység vezetősége, utazó gyógypedagógusok	Egyesített Óvoda vezetősége	oklevél, köszöntés
Prizma Plakett díj	június	Pedagógus nap	utazó gyógypedagógusok	intézményegység- vezető/vagy helyettese és jelölő gyógypedagógus	Plakett, oklevél, köszöntés
Kiemelkedő munka elismerése	június	Pedagógus nap	utazó gyógypedagógusok	intézményegység- vezető/vagy helyettese és jelölő gyógypedagógus	oklevél, köszöntés

1. sz. melléklet: Utazó gyógypedagógusi szolgáltatás általános munkaterve

Tevékenység	Időszak	Határidő	Érintettek köre	Felelős	Produktum
Következő tanév előkészítése					
Utazó gyógypedagógiai szolgáltatásigénylő űrlapok kiküldése e-mailben	május 1-2. hete	május 15.	befogadó intézmények vezetői/kapcsolattartói	intézményegység-vezető	kitöltési útmutató e-mailek az intézmények vezetőinek
Utazó gyógypedagógiai szolgáltatásigénylő űrlapok visszaküldése e-mailben	május 15.-június 15.	június 15.	XIII. ker. közoktatási intézményeinek vezetői	XIII. ker. köznevelési intézményeinek vezetői	visszaküldött elektronikus szolgáltatásigénylő űrlapok
Beérkezett utazó gyógypedagógiai szolgáltatást igénylő űrlapok rendszerezése	május 15.-június 15.	június 22.	intézményegység-vezető és helyettese	intézményegység-vezető és helyettese	rendszerezett, átvezetett szolgáltatásigénylés
Nyári szünet					
Tanév előkészítése					
E-mail küldése szolgáltatásigénylés frissítéséhez és gyermekek KIR adatainak megkérése	augusztus 20-a után	augusztus 27.	XIII. ker. köznevelési intézményeinek vezetői	intézményegység-vezető	rendszerezett, átvezetett szolgáltatásigénylés javítása
Telephelyosztás a szolgáltatásigénylés alapján	augusztus utolsó hete	szeptember 1.	utazó gyógypedagógusok	intézményegység-vezető	telephelyelosztás

Tájékoztató levél küldése a befogadó intézményeknek az ellátás szervezésének megkezdéséről	augusztus utolsó hete	szeptember 1.	XIII. ker. köznevelési intézményeinek vezetői	intézményegység-vezető	kiküldött tájékoztató levelek
Ellátásból kikerült gyermekek portfólióinak lezárása	szeptember első két hete	szeptember 15.	utazó gyógypedagógusok	intézményegység-vezető és helyettese	lezárt portfóliók
SNI-s gyermekek rögzítése és tantárgyfelosztás rögzítése az E-kréta rendszerben	szeptember	tanév során folyamatosan	utazó gyógypedagógusok és XIII. ker. köznevelési intézményeinek vezetői	intézményegység-vezető és helyettese	csoportbontások
Év eleji vezetői beszámoló	augusztus utolsó hete	tanévnyitó értekezlet	intézményegység-vezető	intézményegység-vezető	tanév eleji beszámoló

Utazó gyógypedagógiai tevékenység

Kapcsolatfelvétel a befogadó intézménnyel, első találkozás, szakvélemény tanulmányozása	augusztus utolsó hete	szeptember 15.	utazó gyógypedagógusok	intézményegység-vezető	szakértői vélemények, frissített szolgáltatásigénylet
Szükség szerint hospitálás és állapotmegismerés	szeptember első két hete	szeptember 15.	utazó gyógypedagógusok, befogadó pedagógusok	intézményegység-vezető	állapotmegismerési űrlapok
Szülői levél az ellátásról	szeptember 3. hete	október 1.	utazó gyógypedagógusok	intézményegység-vezető és helyettese	szülői levelek

Órarend kialakítása és gyermekellátás megküldése	szeptember 3-4. hete, valamint a tanév során folyamatosan	október 1.	utazó gyógypedagógusok	intézményegység-vezető és helyettese	órarendek
Órarendek rögzítése az E-kréta rendszerbe	szeptember	október 15.	utazó gyógypedagógusok	intézményegység-vezető és helyettese	rögzített órarendek
Egyéni fejlesztési tervek elkészítése	szeptember	október 15.	utazó gyógypedagógusok, igény szerint befogadó pedagógusok	munkaközösség és intézményegység-vezető	egyéni fejlesztési tervek
Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció – egyéni fejlődési lap betétív lezárása és ellenőrzése	december március június	hónap 15-ig	utazó gyógypedagógusok	intézményegység-vezető és helyettese	egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció – egyéni fejlődési lap betétívek
Habilitációs-rehabilitációs foglalkozások elektronikus dokumentálása és ellenőrzése az E-kréta rendszerben	folyamatosan	havonta	utazó gyógypedagógusok	intézményegység-vezető és helyettese	rögzített rehabilitációs órák
Habilitációs-rehabilitációs foglalkozások tartása a fejlesztési tervek szerint	október 1 - június 15-ig	tanév során folyamatosan	utazó gyógypedagógusok, befogadó pedagógusok	intézményegység-vezető befogadó intézmények vezetői	gyermek/tanuló produktumai

Félévi statisztika készítése gyermekenként és intézményenként	január közepe	félév vége	utazó gyógypedagógusok	utazó gyógypedagógusok, intézményegység- vezető és helyettese	félévi statisztika
Félévi vezetői beszámoló	január közepe	félévi értekezlet	intézményegység- vezető	intézményegység- vezető	félévi beszámoló
Intézményt váltó gyermek/tanulók személyi anyagának átadása, átvétele	tanév közben folyamatosan	tanév közben folyamatosan	utazó gyógypedagógusok	intézményegység- vezető és helyettese	feljegyzés a portfólió előlapján
Gyógypedagógiai vélemények írása	igény szerint a tanév közben folyamatosan	szükség szerint a tanév közben folyamatosan	utazó gyógypedagógusok	intézményegység- vezető és helyettese	gyógypedagógiai vélemények
Igazolatlan hiányzások vezetése	igény szerint a tanév közben folyamatosan	szükség szerint a tanév közben folyamatosan	utazó gyógypedagógusok	intézményegység- vezető és helyettese	igazolatlan hiányzások jelzése

Tanév végi feladatok					
Év végi szöveges értékelés készítése	május	óvoda: május utolsó hete iskola: június első hete	utazó gyógypedagógusok	intézményegység- vezető és helyettese	év végi szöveges értékelések
Év végi statisztika készítése gyermekenként és intézményenként	június közepe	június 15.	utazó gyógypedagógusok	intézményegység- vezető és helyettese	év végi statisztika
Tanév végi intézményi tájékoztató készítése	június 3. hete	június 3. hetének szerdája	utazó gyógypedagógusok	intézményegység- vezető és helyettese	intézményi tájékoztatók
Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, – egyéni fejlődési lap betétív lezárása és ellenőrzése	adott tanév	június 20.	utazó gyógypedagógusok	befogadó intézmény vezetője, betétívet átadó gyógypedagógus, betétívet átvevő pedagógus	. egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció – egyéni fejlődési lap betétívek
Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, – egyéni fejlődési lap betétív átadó- átvevője	június 3. hete	június 3. hetének szerdája	utazó gyógypedagógusok	befogadó intézmény vezetője, betétívet átadó gyógypedagógus, betétívet átvevő pedagógus intézményegység- vezető	egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció – egyéni fejlődési lap betétívek

Portfóliók ellenőrzése	június 3. hete	június 25.	utazó gyógypedagógusok	intézményegység- vezető és helyettese, utazó gyógypedagógusok	ellenőrzött portfóliók
E-kréta ellenőrzése	június 3. hete	június 25.	utazó gyógypedagógusok	intézményegység- vezető és helyettese,	ellenőrzött e-kréta
Év végi vezetői beszámoló	június 3. hete	év végi értekezlet	intézményegység- vezető	intézményegység- vezető	év végi beszámoló
Utazó gyógypedagógiai protokoll módosítása	augusztus utolsó hete	szeptember 1.	utazó gyógypedagógusok	intézményegység- vezető és helyettese	módosított utazós protokoll
Intézményi programok					
Országos SNI Szépíró verseny kerületi fordulójának szervezése	igény szerint szeptember - április	április 31.	utazó gyógypedagógu- sok, befogadó pedagógusok,	szervezést vállaló utazó gyógypedagógusok	feladatlapok, jelentkezési listák, SNI és BTM igazolások, oklevelek
Szülői délután	augusztustól – június vége	igény szerint a tanév folyamán 1 vagy 2 alkalommal	munkaközösség-vezető és utazó gyógypedagógusok	szervezést vállaló utazó gyógypedagógusok	beszámoló, oklevél

Szakmai támogató programok (érzékenyítés, workshop) befogadó pedagógusoknak	augusztustól – június vége	igény szerint a tanév folyamán 1 vagy 2 alkalommal	munkaközösség-vezető és utazó gyógypedagógusok	szervezést vállaló utazó gyógypedagógusok	jó gyakorlatok, minőségértékelés
Szülői partnerségi díj	1. félév	Prizma nap	munkaközösség-vezető és utazó gyógypedagógusok	jelölő gyógypedagógus	oklevél, köszöntés
Integrációs díj	június	pedagógusnap és tanévzáró	utazó gyógypedagógusok	intézményegység-vezető/vagy helyettese és jelölő gyógypedagógus	oklevél, köszöntés
Aranybambusz díj	június harmadik hete	június 3. hetének vége	utazó gyógypedagógusok	munkaközösség-vezető	oklevél, köszöntés

6.2. Az utazó gyógypedagógusi szolgáltatás dokumentumainak melléklete

1. sz. melléklet: Utazó gyógypedagógiai szolgáltatás általános munkaterve
2. sz. melléklet: Szolgáltatásigénylő űrlap
3. sz. melléklet: Kísérő, tájékoztató levél a szolgáltatásigénylő űrlaphoz
4. sz. melléklet: Tájékoztató levél az utazó gyógypedagógus tevékenységének megkezdéséről
5. sz. melléklet: Szülők tájékoztató levele a gyermek/tanuló habilitációs- rehabilitációs ellátásáról
6. sz. melléklet: Heti órarend
7. sz. melléklet: Gyermekellátás
8. sz. melléklet: Konzultációs lap
9. sz. melléklet: Egyéni fejlesztési terv minta
10. sz. melléklet: Képességháló az egyéni fejlesztési tervek készítéséhez
(lehetséges adaptáció sérülés típusa szerint)
11. sz. melléklet: Félévi/év végi statisztika táblázata (excel tábla alapján)
12. sz. melléklet: Gyógypedagógiai vélemény
13. sz. melléklet: Szöveges értékelés szempontja, és vázlata – együttnevelés
14. sz. melléklet: Tanév végi intézményi tájékoztató
15. sz. melléklet: Intézményi átadó-átvevő
16. sz. melléklet: Igazolatlan hiányzások dokumentuma
17. sz. melléklet: Utazó intézményegység óravázlata
18. sz. melléklet: Portfólió részei
19. sz. melléklet: Együttműködési megállapodás

7. Gyermekvédelem

7.1. A közoktatási intézmény gyermek- és ifjúságvédelmi feladatai

A közoktatási intézménynek kötelezően el kell látnia gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat, felderíteni a gyermekek és tanulók fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekedni a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek, tanuló érdekében intézkedést kell kezdeményeznie.

Az intézményen belül általános (tankötelezettség biztosítása, egészségnevelés, drog-megelőzés, bűnmegelőzés, szabadidős programok, hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek-tanulók szűrése) és speciális gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megvalósítását segítő (feltárás: hátrányos helyzet, veszélyeztetettség és sajátos nevelési igényű gyermekek, családlátogatás, igény szerinti foglalkozások megszervezése: felzárkóztatás, fejlesztő felkészítés, korrepetálás) tevékenységek működtetésére van szükség. Ennek a feladatnak az ellátása szükség szerint szakszolgálati ellátás bevonásával történhet. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását a gyermekjóléti szolgálat segíti.

Az óvoda és az iskola a gyermek számára a legfontosabb társadalmi intézmény, ahol a nap jelentős részét tölti, és ahol elérhető, befolyásolható, segíthető. Itt a családjával, környezetével folyamatos kapcsolatot lehet tartani, így az észlelő-jelzőrendszer legfontosabb tagja lehet, hiszen a gyermek minden problémája – szorongása, agresszivitása, esetleges alultápláltsága vagy bántalmazásának jelei – a gyermek teljesítmény-, viselkedés- és/vagy kapcsolati zavarainak formájában itt észlelhető.

Az intézményi gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenységért az intézmény vezetője felel. A feladatai a következők: megfelelő gyermek- és ifjúságvédelmi szemlélet kialakítása az intézményben, rátermelt, megfelelő személy megbízása a szakmai feladatok ellátására, a gyermek- és ifjúságvédelmi munka folyamatos ellenőrzése és értékelése.

7.2. Prevenció az intézményben

A gyermekvédelmi gondoskodásban élő gyermekek ellátását a Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény szabályozza. Ez intézményünk munkáját is befolyásolja. A gyermekvédelmi gondoskodásban élő tanulóink harmonikus személyiségfejlődése érdekében fokozottan szorgalmazzuk azt, hogy minél hamarabb családi gondoskodást kapjanak. Törekszünk arra, hogy a gyermekek kapcsolatát hozzátartozóikkal kiépítsük, és a családba visszahelyezzük. Amennyiben erre nincs lehetőség, a nevelőszülőkhöz való elhelyezést tartjuk a leghumánusabbnak és legbiztonságosabbnak.

A gyermekvédelmi gondoskodásban élő gyermekek az élet minden területén hátrányos helyzetűek. Nevelésük fokozott figyelmet igényel.

Az intézményünkbe járó gyermekek szociális háttere nagyon heterogén. Gyermekvédelmi helyzetünket nagymértékben befolyásolja a gyermekek családjára jellemző eltérő lakókörnyezet, szülői iskolázottság, munkaerő-piaci helyzet, családi összetétel stb. gyermekekre gyakorolt hatása. Döntő befolyással bír a Prizma EGYMI -be járó gyermekek egyes funkcióiban bekövetkezett sérülés mértéke és az ehhez társuló szülői attitűd jellemzői. Gyermekvédelmi nyilvántartásba vett tanulóink létszáma folyamatosan emelkedik, ezért különösen nagy hangsúlyt kell helyeznünk a prevencióra.

1. Prevenció az óvodában

- a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek érvényesítése az óvodai nevelés egész folyamatában
- az óvodai nevelő- oktatómunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtésén túl figyelem a gyermekbalesetek megelőzésére
- a fejlődést hátráltató tényezők feltárása a családban
- a szociális helyzete miatt hátrányos, illetve veszélyeztetett gyermekek segítése a gyermekétkeztetési hozzájárulással
- gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése
- aktív együttműködés a szociális ellátó rendszerrel (gyermekszegénység, elhanyagoló nevelés hátrányainak kompenzálása érdekében)
- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki, nevelési feladatok ellátása
- tanácsadás a gyermekek családjának az óvodai és otthoni nevelési módszerek összehangolásában
- ügyintézési tanácsadás a szülők számára
- fogadóóra biztosítása
- szükség esetén családlátogatás
- kapcsolattartás külső szakmai intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel
- szakmai felkészülés, önképzés, továbbképzés

2. Prevenció az iskolában

- Osztályfőnöki óra céljaiban:
  - a tanulók érezzék igényt saját személyiségük megismerésére és fejlesztésére
  - az egészséges életmód alapjait sajátítsák el
  - legyenek képesek egymás megértésére és elfogadására
  - ismerjék meg az alapvető emberi jogokat
  - képesek legyenek ellenállni a szervezetet károsító élvezeteknek; ismerjék meg, hogy hogyan lehet leszokni a káros szenvedélyekről önsegítő módon, és milyen segítséget igényelhetnek a különböző intézményektől
  - érezzék felelősséget az egyéni és társadalmi jövőért
- Külső szervezetek programjainak bemutatása az iskolában, illetve látogatások a szervezett külső programokra
  - DADA program
  - XIII. kerületi Rendőrkapitányság ifjúságvédelmi programjai (iskolai bűnmegelőzési programok, előadások iskolai erőszakról, családon belüli, bántalmazásról, internet használatának veszélyeiről...)
  - Tomori Általános Iskola szabaduló szoba a demokrácia bemutatására, XIII. kerületi HÍD Család- és Gyermekjóléti Szolgálat „Tudat-törő” drogprenvenációs szabaduló szoba stb...
- Tanórán kívül
  - Délutáni iskolai foglalkozások
  - A gyermekek életkorának megfelelő ellátási kötelezettség keretében gondoskodunk azokról a gyerekekről, akikről szüleik munkavégzésük vagy egyéb ok miatt

gondoskodni nem tudnak a délutáni órákban. A tanulmányi nehézségekkel küzdő gyerekek szüleit meggyőzzük a napközi otthon fontosságáról, jelentőségéről.

- Diákönkormányzat programjai
- Iskolai szociális munkás közösségépítő, konfliktuskezelő programjai
- Iskolapszichológus

7.3. Az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenységének célcsoportjai

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök munkájukat négy szinten végzik: a gyermekek, mint elsődleges célcsoport, a szülők, a nevelők és pedagógusok körében, valamint a társintézményekkel való kapcsolattartás keretében.

A tanulókat év elején szükséges tájékoztatni arról, hogy milyen problémával, hol és milyen időpontban fordulhatnak a gyermekvédelmi felelőshöz, továbbá, hogy az iskolán kívül milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshetnek fel.

A szülőket a tanév kezdetekor tájékoztatni kell a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint a fogadóóra időpontjáról és helyszínéről, illetve a bejelentkezés feltételeiről.

A pedagógusok, a kollégák bevonása szükséges a különböző problémák jelzése és eredményes megoldása érdekében. Az intézményvezetéssel, munkaközösségekkel együttműködve hasznos lehet a különböző előadások és/vagy tréningek szervezése, ahol ismertetést kaphatnak az iskolában folyó gyermekvédelmi munkáról és annak folyamatáról, a rájuk vonatkozó feladatokról, illetve ahol gyakorlati ismereteket és módszereket sajátíthatnak el, melyek jól alkalmazhatók a napi munkában, a napközis foglalkozásokon és szabadidős tevékenységek során.

Fontos feladata a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősnek a társintézményekkel való jó kapcsolat kialakítása, ápolása, mint: ÁNTSZ, Vöröskereszt, házi- és gyermekorvosok, rendőrség, Nevelési Tanácsadó, Gyermekjóléti Szolgálat és Központ.

7.4. Az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenység területei

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős a nevelési-oktatási intézményben folyó nevelési-oktatási munka aktív részeseként segíti a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját, koordinálja az intézményen belül a gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységeket. Ugyanakkor az intézményen kívül más szakemberekkel is együttműködik, aktív és hatékony tagja az észlelő-jelzőrendszernek.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladatát a 11/1994 MKM rendelet 6. § (5) a-g pontja alapján végzi:

- az osztályokat felkeresve tájékoztatja a tanulókat arról, hogy milyen problémával, hol és milyen időpontban fordulhatnak hozzá, továbbá, hogy az iskolán kívül milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshetnek fel,

- a pedagógusok, szülők vagy tanulók jelzése, a velük folytatott beszélgetés alapján megismert veszélyeztetett tanulóknál - a veszélyeztető okok feltárása érdekében - családlátogatáson megismeri a tanuló családi környezetét,
- gyermekbántalmazás vélelme vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén kezdeményezi, hogy az főigazgató értesítse a gyermekjóléti szolgálatot,
- a gyermekjóléti szolgálat felkérésére részt vesz az esetmegbeszéléseken,
- a tanuló anyagi veszélyeztetettsége esetén kezdeményezi, hogy az iskola vezetője indítson eljárást a tanuló lakó-, illetve ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítása, szükség esetén a támogatás természetbeni ellátás formájában történő nyújtása érdekében,
- az iskolában a tanulók és a szülők által jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények (pl. gyermekjóléti szolgálat, nevelési tanácsadó, drogambulancia, ifjúsági lelki-segély telefon, gyermekek átmeneti otthona stb.) címét, illetve telefonszámát,
- az iskola nevelési programja, gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatai keretében egészségnevelési, ennek részeként kábítószer-ellenes program kidolgozásának segítése, végrehajtásának figyelemmel kísérése; szükség esetén intézkedés megtételének kezdeményezése az iskola vezetőjénél, tájékoztatás nyújtása a tanulóknak, a szülők és a pedagógusok részére.

7.5. Az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység személyi és tárgyi feltételei

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Emellett kötelessége, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Az osztályfőnök feladatai közé tartozik, hogy:

- jelzi a gyermek körülményeiben történt változásokat,
- közreműködik a veszélyeztető körülmények megszüntetésében,
- nyilvántartja az igazolatlan hiányzásokat,
- jelzi az eseteket a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősnek, amennyiben iskolai eszközökkel nem tudnak segítséget nyújtani,
- segít a pályaválasztásban,
- felhívja a rászoruló családok figyelmét szociális támogatások igénybevételének lehetőségére (étkezési hozzájárulás, beiskolázási segély, tankönyvtámogatás stb.).

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős törekszik a pedagógusok segítségével a gyermekek problémáinak minél korábbi felismerésére és minél hatékonyabb kezelésére, súlyosabbá válásának megelőzésére. Veszélyeztetettség esetén a törvényi előírásnak megfelelő protokoll alapján jár el. Munkájuk végzése során számíthatnak az óvodai és iskolai szociális segítő és az intézmény pszichológusának támogatására.

A gyermek- és ifjúságvédelmi munka ellátásához szükséges tárgyi feltételek:

- megfelelő helyiség a fogadóóra, esetmegbeszélések megtartására

- telefon- hozzáférés az észlelő-jelzőrendszer működésében történő hatékony részvétel érdekében
- a nyilvántartott személyes adatok biztonságos őrzésére, tárolására alkalmas zárható hely
- továbbképzéseken való részvétel támogatása
- a gyermekvédelmi feladatok elvégzéséhez szükséges munkaidő biztosítása

7.6. A gyermekvédelmi tevékenység dokumentációja

A gyermekvédelmi tevékenység során érintett gyermekek anyagát az intézményegységek gyermekenként elkülönítve tárolják. Az iratanyag tartalmazza a helyben tartott megbeszélések emlékeztetőit vagy jegyzőkönyveit, az ügyintézéshez szükséges elérhetőségeket, a kiküldött pedagógiai véleményeket, a gyermek ügye kapcsán történt levelezések anyagát, határozatokat. Fontos, hogy az ügyben érintett valamennyi résztvevő számára nyomon követhetők legyenek a dokumentációban bekövetkező változások, minden érintett megkapja a szükséges információkat.

Az óvodai intézményegység a helyben továbbtanuló gyerekek iratanyagát átadja az iskolának.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenységéről munkanaplót vezet. Ebben feljegyzi a heti ügyeleti idejét, a lezajlott megbeszélések, programok tárgyát, a résztvevők nevét.

A dokumentumok megőrzési határidejét, továbbítását az intézmény iratkezelési szabályzatában rögzítettük.

Felhasznált jogszabályok

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről
- 20/2012. (VIII.31) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 149/1997. (IX.10.) Kormányrendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról

8. Boldogiskola program

Boldogságprogram az iskolánkban

**A Prizma Általános Iskola és Óvoda, Egységes
Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
pedagógiai programjának melléklete**

8.1. Boldogságprogram iskolánkban

Iskolánk, a Prizma Általános Iskola és Óvoda, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény a 2019/2020-as tanév végén megpályázta Boldog Iskola címet.

A Jobb Veled a Világ Alapítvány által működtetett Boldogság Intézet nyílt pályázatot hirdetett magyarországi és határon túli nevelési-oktatási intézmények számára „Boldog Iskola” és „Örökös Boldog Iskola” cím elnyerésére.

„A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az iskolás korosztály számára.”

A Boldogságórák csökkentik a tanulók szorongását, miközben erősíti önbizalmukat. Így nem csak kiegyensúlyozottabbá válnak a gyerekek, de az iskolában is jobban teljesítenek.

8.2. Boldogságprogram és a Pedagógiai Program

Iskolánk pedagógiai és nevelési céljai, a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladataink összecsengenek a programban megfogalmazott célokkal:

„A Boldogságórák célja nem az, hogy problémamentes életmodellt állítson a fiatalok elé, hanem, hogy vezérfonalat adjon az iskolásoknak, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal, valamint a testi-lelki egészségmegtartás tényezőinek tanulmányozására adjon lehetőséget.”

Céljaink:

- tolerancia: egymás elfogadása, a közösségi lét, szolidaritás
- az önismeret fejlesztése
- a nyitottság, a kíváncsiság, a játék és az öröm jogának biztosítása
- a problémamegoldás képességének kifejlesztése
- az egymás iránti segítőkészség, tisztelet, együttérzés élményével való gazdagodás a mindennapi gyakorlatokban
- olyan személyiségjegyek megalapozása, amelyek segítségével sokoldalú, önmegvalósító emberekké válnak, akik érzékenyek, segítőkészek és nyitottak a környezetükre
- a vitakészség fejlesztése, a vitakultúra elemeinek folyamatos alkalmazása
- minél szélesebb körű önkifejezési lehetőségek biztosítása
- a közösségi élet és társadalmi szerepek megismertetése
- a testi-lelki harmónia megteremtésére nevelés
- a harmonikus élet értéként való tiszteletére nevelés
- emberi kapcsolatok pozitív irányú elmélyítése, pozitív töltésű életmód kialakítása
- az együvé tartozás, az egymásért való felelősség érzésének kialakítása
- az alapvető erkölcsi értékek megismerése, felismerése, tudatosítása.

8.3. A Boldogságórák

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit.

Az egyes témakörök sorrendben:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömek élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

A programban részt vevő osztályok havonta legalább egy boldogságórát tartanak, ahol feldolgozzák az adott témát. Ha lehetőség van rá, a téma anyagát folyamatosan, több órán keresztül javasolt feldolgozni.

Megvalósításának lehetséges terei:

- osztályfőnöki órák,
- bármilyen egyéb tanórák,
- kulturális-, sport és egyéb szabadidős foglalkozások.

A témák feldolgozásánál az iskolára jellemző tanulásszervezési eljárásokat alkalmazzuk. Az iskolai munkatervben feltüntetjük a Boldog Iskola Program felelősét, a program aktuális eseményeit.

A melléklet elkészültekor a www.boldogora.hu oldalon található szakmai segédanyagot forrásként használtuk fel.

9. Az intézményi szakmai munka szabályozói

9.1. Helyi Pedagógiai programunk alapját képező jogi szabályzók

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.)
- A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény
- A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény
- A gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény
- A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény
- A nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Nkt. Vhr.)
- A pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet
- A Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: R.)
- A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- A tanév rendjéről szóló mindenkor miniszteri rendelet
- Az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet
- 149/1997. (IX.10.) Kormányrendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
- 2020-as NAT-hoz illeszkedő Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 1-4. évfolyam
- Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 5-8. évfolyam
- 2020-as NAT-hoz illeszkedő Kerettanterv a közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók számára 1-8. évfolyam
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet, A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról

9.2. Az intézményi működés dokumentumai

Az intézményi működést megszabó legfontosabb jogi szabályozók:

- köznevelési törvény és végrehajtási rendeletek, Púétv. vhr
- országos, fővárosi közoktatás-fejlesztési koncepció
- alapító okirat
- önkormányzati rendeletek

Belső szabályozás dokumentumai:

- SZMSZ
- Házirend
- Intézményi Tanács Munkaprogramja
- Továbbképzési Program
- Munkaköri leírások

A tartalmi szabályozás dokumentumai:

- Helyi Pedagógiai Program
- NAT
- Kerettantervek
- Helyi Tantervek
- Tanmenetek
- Egyéni fejlesztési tervek

9.3. A Pedagógiai Program hatálya

- A Helyi Pedagógiai Program 2024. szeptember 1-től érvényes.
- Területi és személyi hatálya kiterjed a többcélú intézmény minden egységére.
- A pedagógiai programot a legitimáció során a főigazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el, az intézményi tanácsnak, a szakmai munkaközösségeknek és a szülői szervezetnek véleményezésre megküldi. Az iskola-egészségügyi szolgálat részt vett az egészségfejlesztési program elkészítésében.

9.3.1. A Helyi Pedagógiai Program értékelése, felülvizsgálata

- A Pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a testület folyamatosan vizsgálja. A tanévzáró értekezleten értékeli, hogy a Pedagógiai programban megfogalmazott általános célokat, valamint a tantárgyi célokat és követelményeket sikerült-e megvalósítani.

9.3.2. A Helyi Pedagógiai Program módosításának körülményei

- A fenntartó, a főigazgató, a nevelőtestület, a munkaközösségek és a testület tagjai tehetnek javaslatot a HPP módosítására.
- A programot jogszabályváltozáskor felülvizsgáljuk és módosítjuk.

9.3.3. A Helyi Pedagógiai Program nyilvánossága

A Prizma Általános Iskola és Óvoda, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Helyi Pedagógiai Programja – csakúgy, mint a többi stratégiai alapidokumentum – nyilvános. Hozzáférhető:

- Az intézmény székhelyének (1134 Budapest Váci út 57.) főigazgató-helyettesi irodájában. Kérésre, intézményünk szakalkalmazottai segítik az értelmezést.
- Intézményünk honlapján: www.prizmaegymi.hu honlapon

9.3.4. Legitimációs dokumentumok

(Fő)igazgatói nyilatkozat- legitimációs záradék

Alulírott, Lakos Judit Erzsébet, mint a Prizma Általános Iskola és Óvoda, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény főigazgatója, ezúton nyilatkozom, hogy a Közép-Pesti Tankerületi Központ számára, 2025. augusztus 29-én megküldött Pedagógiai programot

- a (fő)igazgató a nevelőtestület bevonásával készítette el,
- véleményezte az intézményi tanács,
- véleményezte az intézményben működő valamennyi szakmai munkaközösség,
- és a Pedagógiai Program részét képező egészségfejlesztési program elkészítésében az iskola-egészségügyi szolgálat részt vett (kivéve AMI esetén).

Továbbá nyilatkozom, hogy intézményünkben iskolaszék nem működik.

Budapest, 2025. 08. 28.

P.H.

(aláírás)

Lakos Judit Erzsébet
főigazgató

10. Mellékletek

1. Melléklet

Gyakorlati segítség a pedagógus-minősítési folyamat során

1. Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás

1. kompetencia: Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás
1.1. Pedagógiai tevékenysége biztos szaktudományos tudást tükröz.
1.2. Ismeri az intézményében folyó pedagógiai munka tartalmi meghatározására és szervezésére vonatkozóan alkalmazott, a Kormány és az oktatásért felelős miniszter által kiadott tantervi szabályozó dokumentumokat és az intézménye pedagógiai programjának a saját szakterületére vonatkozó főbb tartalmait.
1.3. Ismeri és tudatosan felhasználja szakterülete, tantárgya kapcsolatait más műveltségterületekkel, tantárgyakkal.
1.4. Ismeri és tudatosan alkalmazza a szakterülete, tantárgya sajátosságaihoz igazodó megismerési folyamatokat, nevelési, tanítási módszereket, eszközöket.
1.5. Ismeri a szakterülete, tantárgya szempontjából fontos információforrásokat, azok pedagógiai felhasználásának lehetőségeit, megbízhatóságát, etikus alkalmazását.
1.6. Fogalomhasználata szakszerű, az adott pedagógiai helyzethez igazodó.

Pedagógus I.

A pedagógus az általa tanított műveltségi területek, tantárgyak alapvető fogalmainak, ezek fejlődésének, összefüggéseinek, megismerési, problémamegoldási módszereinek, tantervi követelményeinek, valamint a tantárgy tanulási sajátosságainak ismeretében képes olyan feltételeket biztosítani, amelyek hatására a tanulók kialakíthatják saját gyakorlatban alkalmazható tudásukat. Képes az elméleti és tapasztalati tudásának önálló és integrált alkalmazására. Képes a tanulók előzetes tudására építeni, az esetleges megértési nehézségeket leküzdeni. Képes a különböző céloknak megfelelő stratégiák; a motivációt, differenciálást, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, problémamegoldási és együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására és megvalósítására; a hagyományos és az információs és kommunikációs technikákra épülő eszközök, digitális tananyagok hatékony és szakszerű alkalmazására. Átlátja a speciális szakmai kompetenciák fejlesztési lehetőségeit, illetve ismeretekkel rendelkezik a tantárgyakon átívelő fejlesztési lehetőségekről.

Pedagógus II.

A pedagógus törekszik szaktudományi, szaktárgyi, tanuláselméleti és tantervi tudásának minél hatékonyabb integrálására, a képességek és a tudás fejlesztésének egységben való kezelésére. Felismeri a más szaktárgyakhoz, művelődési területekhez való kapcsolódás lehetőségeit, és munkája során fel is használja őket. Képes rugalmasan alakítani a tanítási stratégiákat a tanulási célokkal összhangban és differenciálni a tanulói képességeknek megfelelően. Önállóság jellemzi, nyitott a külső változásokra, aktívan részt vesz az intézmény szaktárgyi/szakmai

munkaközösségének munkájában. Gyakorlati tapasztalatainak beépítésével képes a tananyag sokoldalú bemutatására, a gyakorlati alkalmazhatóság szempontjainak érvényesítésére. Fontosnak tartja a formális, a nem formális és az informális úton, tanulási környezetben szerzett tudás összekapcsolását.

Gyakorlati megvalósítás lehetőségei:

- továbbképzéseken való részvétel,
- munkaközösségi feladatok leosztása
- hospitálásokon való gyakori részvétel
- hospitálás reflexióval, esetmegbeszélés
- tananyagokhoz eszközhasználat, eszközkészítés lehetőségei

Kollégák számára nyújtott segítség:

- "szakmai könyvtár/linktár" létrehozása, szakmai tudásmegosztás,
- eszközkészítéshez tanácsadás, ötletbörze, workshop szervezése

2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók

2. kompetencia: Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók
2.1. Tervei készítése során figyelembe veszi az intézménye vonatkozásában alkalmazott tantervi, tartalmi és az intézményi belső elvárásokat, valamint az általa nevelt, oktatott egyének és csoportok fejlesztési céljait.
2.2. Egységes rendszerbe illesztve tervezi az adott pedagógiai céloknak megfelelő stratégiát, folyamatot, munkaformát, módszereket, eszközöket.
2.3. Pedagógiai fejlesztési terveiben kiemelt szerepet kap a gyermekek, tanulók tevékenysége.
2.4. Tervező tevékenységében épít a szociális tanulásban rejlő lehetőségekre.
2.5. A gyermekek, tanulók optimális fejlődését elősegítő, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz igazodó, differenciált tanítási-tanulási folyamatot tervez.
2.6. Terveiben szerepet kap a gyermekek, tanulók motiválása, motivációjuk fejlesztése.
2.7. Tervező tevékenysége során a tanulási folyamatba illeszti a foglalkozáson, a tanórán kívüli ismeret- és tapasztalatszerzési lehetőségeket.
2.8. Megtervezi a gyermekek, a tanulók és nevelt, oktatott csoportok értékelésének módszereit, eszközeit.
2.9. A gyermekek, a tanulók fejlettségére is figyelemmel bevonja őket a nevelés-oktatás és a tanulás-tanítás tervezésébe.

Pedagógus I.

Az iskolával szemben megfogalmazott szülői és fenntartói igények, a tanulói személyiség fejlesztésére vonatkozó tantervi célkitűzések, a tanulók életkora, képességei, érdeklődése,

előzetes tudása és tapasztalatai, szociális felkészültsége és az elsajátítandó tudás sajátosságai közötti összhang megteremtésével képes pedagógiai munkájának megtervezésére a tanmenet, a tanulási-tanítási egység terve/tematikus terv és az óraterv/foglalkozásterv szintjén. Korszerű szaktárgyi ismereteinek birtokában, pedagógiai céljainak megfelelően a jelölt képes meghatározni a tanítandó tartalmakat, ezek struktúráját, logikai felépítését, kiválasztani a tanulás-tanítás megfelelő stratégiáit.

Pedagógus II.

Képes a tervezés során a kollégákkal és a tanulókkal együttműködni; a taneszközöket, valamint az egyéb tanulási forrásokat kritikusan elemezni és a konkrét céloknak megfelelően kiválasztani; a pedagógiai folyamat elemei közötti összefüggéseket és kölcsönhatásokat tudatosan felhasználni; a célokhoz és az adott szituációhoz alkalmazkodva kreatívan, különböző változatokban gondolkodni; terveit reflektív módon elemezni, értékelni a kollégákkal. Nyitott a tervezés során a kollégákkal és a tanulókkal való együttműködésre.

Gyakorlati megvalósítás lehetőségei:

- családlátogatás/fogadóórák (egyéni megbeszélések),
- fejlesztő eszközök megosztása a csoportok között,
- esetmegbeszélések, óralátogatások
- intézményi/osztály/csoport dokumentumok - HPP, Tanmenet, Foglalkozástervek,

EFT-k megismerése (adekvát, sérülésspecifikus, szakmai szóhasználat)

Kollégák számára nyújtott segítség:

- fejlesztő eszköz kölcsönző létrehozása,
- tudásmegosztás,
- közös tervezés
- a csoportban használt saját eszköztár (pedagógus által készített eszközök) létrehozása és a használatuk bemutatása

3. A tanulás támogatása

3. kompetencia: A tanulás támogatása
3.1. A tanulás támogatása során épít a gyermekek, tanulók egyéni céljaira és szükségleteire, a gyermek- és tanulócsoport sajátosságaira.
3.2. Figyelembe veszi a gyermekek, a tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotát.
3.3. Felkelti és fenntartja a gyermekek, a tanulók érdeklődését.
3.4. Nyugodt és biztonságos nevelési, tanulási környezetet teremt.
3.5. Feltárja és szakszerűen kezeli a tanulási folyamat során tapasztalt megértési nehézségeket.
3.6. Ösztönzi a gyermekeket, a tanulókat a hagyományos és az info-kommunikációs eszközök célszerű, kritikus, etikus használatára a tanulás folyamatában.
3.7. Fejleszti a gyermekek, a tanulók tanulási képességeit.

3.8. Az önálló tanuláshoz szakszerű útmutatást és megfelelő tanulási eszközöket biztosít.
3.9. A gyermekek, a tanulók hibázásait, tévesztéseit a tanulási folyamat szerves részeinek tekinti, és a megértést elősegítő módon reagál rájuk.
3.10. Támogatja a gyermekek, a tanulók önálló gondolkodását, elismeri, és a tanítás-tanulási folyamat részévé teszi kezdeményezéseiket és ötleteiket.

Pedagógus I.

Ismeri és alkalmazza a legalapvetőbb tanulási-tanítási stratégiákat, ismeri a tanulóközpontú tanulási környezet jellemzőit. Tisztában van a különböző tanulási környezetek tanulási eredményességre gyakorolt hatásaival. Az optimális tanulási környezet, tanulási légkör megteremtésekor figyelembe veszi a tanulók sajátos igényeit, ötleteit, kezdeményezéseit, az együttműködésnek a tanulásra gyakorolt előnyeit és hátrányait. Osztálytermi környezetben képes bizalomteljes légkör kialakítására. Fontosnak tartja a tanulási képességek fejlesztését, és nyitott az élethosszig tartó tanulásra. Képes a tanulók motivációjára építeni és bevonni őket saját tanulási folyamatuk irányításába, tervezésébe, értékelésébe. Képes az érdeklődés és a figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a folyamat során fellépő tanulási nehézségek felismerésére és megoldására. Törekszik a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására.

Pedagógus II.

Tudja, hogy az egyes gyerekek, tanulócsoportok tanulásának támogatása különböző stratégiákat, módszereket igényel, ezért törekszik az életkori, az egyéni és a csoport sajátosságoknak megfelelő, aktivitást, differenciálást elősegítő tanulási-tanítási stratégiák, módszerek alkalmazására. Képes az önszabályozott tanulás szintjének megfelelő változatos feladatadásra, támogatja a tanulókat egyéni tanulási útjuk megtalálásában, fejleszti az egész életen át tartó tanulás képességét. Képes egyéni tanulásfejlesztési tervet kidolgozni és széles körű együttműködést kezdeményezni a tanulási problémák kezelésében az érintettek körében. A tanulók tapasztalataira, előzetes tudására épít, ösztönzi a magasabb szintű gondolkodási folyamatokat. Nyitott az új tanuláselméletek, tanulási-tanítási módszerek, az IKT új pedagógiai alkalmazásának megismerésére és saját tanulási-tanítási folyamatába való beépítésére.

Gyakorlati megvalósítás lehetőségei:

- egyéni felmérések - egyéni fejlesztési tervezetek, önképzés, új módszerek alkalmazás
- állapotfelmérések módszereinek, eszközeinek megismerése, elsajátítása

Kollégák számára nyújtott segítség:

- tudásmegosztás,
- esetmegbeszélések
- erre irányuló tanfolyamon való részvétel
- Együttműködés - team munka

4. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

4. kompetencia: A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

4.1. A nevelés-oktatás folyamatában a gyermekek, a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és testi sajátosságaira egyaránt kiemelt figyelmet fordít.
4.2. Tudatosan teremt olyan pedagógiai helyzeteket, amelyek segítik a gyermekek, a tanulók komplex személyiségfejlődését.
4.3. Tiszteletben tartja a gyermekek, a tanulók személyiségét, tudatosan keresi a bennük rejlő értékeket, a gyermekekhez, a tanulókhoz felelősen és elfogadóan viszonyul.
4.4. Megismerteti a gyermekekkel, a tanulókkal az érintett korosztályra a tantervi, tartalmi szabályozókban meghatározott egyetemes emberi, európai és nemzeti értékeket és azok tiszteletére neveli őket.
4.5. Tudatos értékválasztásra és a saját értékrendjük kialakítására ösztönzi a gyermekeket, a tanulókat.
4.6. Tudatosan alkalmazza a gyermekek, a tanulók sokoldalú megismerését szolgáló pedagógiai-pszichológiai módszereket.
4.7. Felismeri a gyermekek, a tanulók személyiségfejlődési – és az esetleg jelentkező tanulási nehézségeit - s képes számukra hatékony segítséget nyújtani, vagy szükség esetén más szakembertől segítséget kérni.
4.8. Felismeri a gyermekekben, a tanulóknál a tehetség ígéretét, és tudatosan segíti annak kibontakozását.
4.9. Az együttnevelés keretei között is módot talál a gyermekek, a tanulók esetében az egyéni fejlődés lehetőségeinek megteremtésére.

Pedagógus I.

A pedagógus a személyiségfejlődés és a tanulás sajátosságainak ismeretében képes olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését. Képes a pedagógiai gyakorlatot elemezni meglévő elméleti tudása és a tanulók/tanulócsoportok megismerési módszereinek felhasználásával, és ezáltal reális képet kialakítani a tanulók világáról, a nevelés és a tanulói személyiség fejlesztésének lehetőségeiről. Felismeri a nevelési folyamat pszichológiai, szociológiai, kulturális meghatározottságát, képes feltárni ezeket az összefüggéseket és adaptív módon felhasználni a tanulók egyéni fejlesztése során.

Pedagógus II.

Rendelkezik mindazzal a tudással, amelynek segítségével komplex nevelési helyzeteket teremt, amelyben egyszerre fejlődik a tanulók képességbeli, ismeretbeli és attitűdbeli tudása. Képes a személyiségfejlesztés komplex szemléletén alapuló közép- és hosszú távú fejlesztési tervek kialakítására és megvalósítására, a pedagógiai problémák felismerésére, megoldásuk különböző módzatainak kidolgozására.

Gyakorlati megvalósítás lehetőségei:

- hospitálás saját és más intézményben, esetmegbeszélés.
- szakmai módszertár bővítse: sérülésspecifikus játékok, eszközök fejlesztése, adaptálása

Kollégák számára nyújtott segítség:

- óramegbeszélés, önreflexió, reflexió gyakorlása

5. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység

5. kompetencia: A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység
5.1. A pedagógus az általa vezetett, fejlesztett gyermek- és tanulócsoporthoz fejlesztés a közösségfejlesztés folyamatának ismeretére, és a csoportok tagjainak egyéni és csoportos szükségleteire, sajátosságaira alapozza.
5.2. Megteremti az általa irányított nevelési, oktatási folyamat során az együttműködési képességek fejlődéséhez szükséges feltételeket.
5.3. Szakszerűen és eredményesen alkalmazza a konfliktusok megelőzésének és kezelésének módszereit.
5.4. Ösztönzi a gyermekek, a tanulók közötti véleménycserét, fejleszti kommunikációs képességeiket, fejleszti a tanulóknál az érvelési kultúrát.
5.5. A gyermekek, a tanulók nevelése, oktatása során a közösség iránti szerepvállalást erősítő pedagógiai helyzeteket teremt.
5.6. Pedagógiai feladatai során figyelembe veszi és érték-ként közvetíti a gyermekek, a tanulók és tanulóközösségek eltérő kulturális, társadalmi háttéréből adódó sajátosságokat.
5.7. A gyermekeket, tanulókat egymás elfogadására, tiszteletére, kölcsönös támogatására, előítélet-mentességre neveli.
5.8. Pedagógiai tevékenységében a nevelt, oktatott gyermekek, tanulók életkorából következő fejlődés-lélektani jellemzőik ismerete tükröződik.

Pedagógus I.

A pedagógus a csoport és a csoportfejlődés pszichológiai, szociológiai, kulturális sajátosságainak ismeretében képes olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók szűkebb és tágabb közösségek iránti elkötelezettségét, amelyek alapján nyitottá válnak a demokratikus társadalomban való aktív részvételre, a helyi, a nemzeti és az egyetemes emberi értékek elfogadására. Képes a tanulói közösségeket tudatosan szervezni, a konfliktusok építő megoldását segíteni és előmozdítani az iskolai demokráciát.

Pedagógus II.

Képes értelmezni és a tanulók érdekében felhasználni azokat a társadalmi-kulturális folyamatokat, amelyek befolyásolják a tanulók esélyeit, iskolai és iskolán kívüli életét. Tudatosan kezeli az értékek sokféleségét, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására; képes olyan pedagógiai helyzetek teremtésére, amelyek ezeknek az értékeknek az elfogadását segítik.

Gyakorlati megvalósítás lehetőségei:

- közösségformáló tevékenységek: szülők bevonása az intézményi programokba (kirándulások, ünnepségek, nyílt napok...stb.)
- diákönkormányzati tevékenység

Kollégák számára nyújtott segítség:

- tapasztalatcsere
- együttgondolkodás

6. Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

6. kompetencia: Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése
6.1. A tantervi tartalmakat a gyermekek, a tanulók egyéni pedagógiai-pszichológiai szükségleteihez is igazodva eredményesen és adaptívan alkalmazza.
6.2. Változatos pedagógiai értékelési módszereket alkalmaz, a nevelési-oktatási folyamatban célzottan alkalmazza a diagnosztikus, a fejlesztő és összegző értékelési formákat.
6.3. Változatos, a szakterülete, a tantárgya sajátosságainak és az adott nevelési helyzetnek megfelelő ellenőrzési-értékelési módszereket használ.
6.4. Pedagógiai céljainak megfelelő ellenőrzési, értékelési eszközöket választ vagy készít.
6.5. A gyermekeknek, a tanulóknak személyre szabott értékelést ad.
6.6. A gyermeki, a tanulói tevékenység rendszeres ellenőrzésének eredményeit szakszerűen elemzi, értékelésüket rendszeresen felhasználja fejlesztési céljainak, feladatainak kijelölésében.
6.7. Az értékelési módszerek alkalmazása során figyelembe veszi azok várható hatását a gyermekek, a tanulók személyiségének fejlődésére.
6.8. A gyermekek, a tanulók számára adott visszajelzései rendszerek, egyértelműek, tárgyilagosak.
6.9. Elősegíti a gyermekek, a tanulók önértékelési képességének kialakulását, fejlődését.
6.10. Az intézményi pedagógiai programmal összhangban alkalmazott pedagógiai ellenőrzési és értékelési rendszert és módszereket, azok szempontjait megismerteti a gyermekekkel, a tanulókkal, a szülőkkel.

Pedagógus I.

Szakszerű tudása van az értékelés folyamatáról, formáiról és módszereiről. Tisztában van alapvető értékelési és mérésmethodikai szabályokkal, összefüggésekkel, és elfogadja ezek szükségességét a pedagógiai tevékenységek elemzésében, értékelésében. A pedagógus képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák és módszerek meghatározására, az értékelés eszközeinek megválasztására. Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Betartja az értékelés etikai normáit.

Pedagógus II.

Tudatosan alkalmazza az értékelés különböző funkcióit a pedagógiai folyamat szabályozására, a tanulói személyiség fejlesztésére, önértékelési képességük kialakítására. Képes pedagógiai céljainak megfelelő értékelési eszközök fejlesztésére.

Gyakorlati megvalósítás lehetőségei:

- pozitív megerősítés, jutalmazás, szabályrendszer (napirend) kialakítása a csoportokon és az intézményen belül

Kollégák számára nyújtott segítség:

- kollégáknál történő hospitálás és az óra megbeszélése
- jól bevált értékelési módszerek megosztása a kollégákkal

7. A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja

7. kompetencia: A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja
7.1 Segíti a gyermekeket, tanulókat, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit.
7.2 Kihasználja saját szakterületén, illetve intézményében a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit.
7.3 Lehetővé teszi a tanulók számára, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik.
7.4 Segíti tanulóit, hogy a múlt és a jelen tükrében kreatívan gondolkodjanak a lehetséges jövőről.

Pedagógus I.

Ismeri az országos és intézményi szintű pedagógiai dokumentumok fenntarthatóságra nevelésre vonatkozó elvárásait. Szakterületének megfelelő tudása van a környezeti nevelésről és a fenntarthatóság fogalmáról, alapelveiről; törekszik mindennapi pedagógiai tevékenységébe beépíteni ezeket. Pedagógiai munkájában képes arra, hogy hitelesen jelenítse meg a fenntarthatóság értékeit. Képes megértetni az ok-okozati összefüggéseket, és rávilágítani a globális kihívások és helyi cselekvések közötti kapcsolatokra és megoldási lehetőségekre. Képes a tanulók életkori szintjén a fenntartható és nem fenntartható rendszerek, cselekvések és attitűdök bemutatására, megértetésére. Arra törekszik, hogy kialakítsa a tanulóknál az aktív cselekvés igényét és a felelős magatartást a fenntarthatóság érdekében, és ezért együttműködik közvetlen környezetével. Fontosnak tartja az alapvető környezettudatos magatartási normák betartását és betarttatását. Bátorítja a környezettel kapcsolatos pozitív attitűdök kinyilvánítását.

Pedagógus II.

Tájékozott az ENSZ fenntartható fejlődési célok alapelveiben, valamint a fenntarthatóságra nevelés gyakorlatában és eszközeiben. Ismeri azokat a programokat, amelyek révén intézményi közössége hozzájárul a helyi társadalmi és természeti környezet értékeinek megóvásához, gazdagításához vagy problémáinak megoldásához. Saját szakterületén képes értelmezni, és kereszttantervi szinten is következetesen és alkalmazni a fenntarthatóságra nevelés alapelveit. Rávilágít a személyes felelősségvállalás fontosságára, képes megerősíteni a tanulókat abban, hogy saját viselkedésükkel és cselekedeteikkel járuljanak hozzá egy fenntartható jövő kialakításához. Kezdeményező szerepet vállal a fenntarthatóságra nevelés intézményi programjának tervezésében és megvalósításában. Tevékenységét szakmai és közösségi szerepvállalás keretében végzi.

Gyakorlati megvalósítás lehetőségei:

- Fenntarthatósági Témahét
- szelektív hulladékgyűjtés az osztálytermekben
- a gyermekek megtanítása arra, hogy vigyázzunk a növényeinkre az intézményen belül és azon kívül is

Kollégák számára nyújtott segítség:

- ötletbörze más pedagógusok munkájáról ebben a témában (környezettudatos nevelés)

8. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

8. kompetencia: Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás
8.1. A gyermekek, a tanulók nevelése-oktatása érdekében kezdeményezően együttműködik a pedagógustársaival, a pedagógiai munkát segítő szakemberekkel és szülőkkel.
8.2. A gyermekekkel, a tanulókkal történő együttműködés elveit és formáit az alkalmazott pedagógiai program és az intézményi dokumentumok keretei között a gyermekek, a tanulók személyiségfejlődését figyelembe véve alakítja ki és valósítja meg.
8.3. Tevékenysége során az intézményi pedagógiai programhoz igazodóan és a pedagógiai céljainak megfelelően érthetően és hitelesen kommunikál.
8.4. Igényli a pedagógiai munkájával kapcsolatos rendszeres visszajelzéseket, nyitott azok befogadására.
8.5. Szakmai megbeszéléseken kifejti, képviseli az álláspontját, képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.

Pedagógus I.

A pedagógus képes partneri együttműködésre a tanulókkal, kollégáival, az iskola más munkatársaival, a szülőkkel, a tanulók és az iskola életében szerepet játszó szakemberekkel. Segítő kommunikációra képes, nyitott a konfliktushelyzetek és a problémák feltárására és megoldására, szükség esetén szakmai segítség felhasználásával. Különböző szakmai szituációkban képes nyílt és hiteles kommunikációra, képes felismerni és értelmezni kommunikációs nehézségeit és ezen a téren önmagát fejleszteni. Képes szaktudományi és neveléstudományi szakszövegek pontos értelmezésére, alapszintű szakmai szövegek megalkotására. Tájékozott a szakterületéhez és pedagógusi hivatásához kötődő információs forrásokról, szervezetekről és ezek elérhetőségéről, kezeléséről. Ezeket a forrásokat készségszinten használja szakmai munkájában.

Pedagógus II.

Tevékenysége során tudatosan épít a szervezeten belüli és kívüli kapcsolatokra, együttműködési lehetőségekre. Aktívan közreműködik a pedagógiai és szervezeti tevékenységekben. Követi és figyelembe veszi munkájában a helyi innovációk eredményeit. Szakmai kérdésekben tájékozottság és önálló, tudományos adatokon és tapasztalatai elemzésén nyugvó véleményalkotás jellemzi. Kezdeményező szerepet vállal szervezeti szintű megbeszéléseken, szóban és írásban. Az intézményen belül szakmai kérdések megbeszélésében aktív, kezdeményező szerepet vállal.

Gyakorlati megvalósítás lehetőségei:

- intézményi belső hospitálások
- team munka, szakmai együttműködés

Kollégák számára nyújtott segítség:

- szakmai megbeszélések, visszajelzés a kolléga munkájáról
- reflexió gyakorlása
- esetmegbeszélés

9. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

9. kompetencia: Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért
9.1. Tisztában van személyiségének sajátosságaival, és alkalmazkodik a szerepelvárásokhoz.
9.2. A pedagógiai feladatok megoldásában együttműködik pedagógustársaival, munkaközösségeivel, a nevelő-oktató munkát segítő munkatársaival, a gyermek, tanuló fejlődését támogató más szakemberekkel.
9.3. Részt vesz szakmai kooperációkban, problémafelvetéseivel, javaslataival kezdeményező szerepet is vállal.
9.4. Pedagógiai munkáját reflektivitás jellemzi.
9.5. Fontos számára szakmai tudásának folyamatos megújítása, a megszerzett tudását a pedagógiai gyakorlatában eredményesen alkalmazza.

Pedagógus I.

A pedagógusi szerepek és feladatok, valamint az ezekre ható társadalmi folyamatok, jogszabályok és etikai normák ismeretében képes megfogalmazni saját szakmai szerepvállalását. Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, lelki egészségének megőrzésére, és ehhez nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, és ezek alapján reflektív módon törekszik tevékenységének javítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére. Jól tájékozódik a pedagógiai és a szaktárgyi szakirodalomban, képes elemezni, értelmezni e területek kutatási, fejlesztési eredményeit, tisztában van a pedagógiai kutatás, fejlesztés és innováció sajátosságaival. Képes egyszerűbb kutatási módszerek használatára.

Pedagógus II.

Elfogadja az iskola, a pedagógusok társadalmi felelősségét, képes az iskolán belül és a helyi közösséget érintve szakmai párbeszédet, egyeztetést kezdeményezni a pedagógusszerep, -munka és -feladatok kérdéseiről. Az iskola szervezeti életét, a pedagógusokat, iskolát érintő kérdésekben állást foglal, párbeszédet kezdeményez. Az iskolai, nevelési-oktatási problémák értelmezésében, a problémamegoldásban kezdeményező, aktív szerepet tölt be. Pedagógiai munkájában felmerülő problémái megértéséhez és megoldásához képes adekvát szakirodalmat keresni, felhasználni. Tudatosan figyel lelki egészsége megőrzésére, él a kiégést megelőző technikák alkalmazásával.

Gyakorlati megvalósítás lehetőségei:

- továbbképzések igénybevétele

Kollégák számára nyújtott segítség:

- továbbképzési lehetőségek, tanácsadás
- könyvtárhasználat szakkönyvekkel.

11. Fenntartói jóváhagyás

KÖZÉP-PESTI
TANKERÜLETI KÖZPONT

Lakos Judit
főigazgató részére

Iktatószám: TK/198/04686-2/2025
Ügyintéző: Mérey Rita

**Prizma Általános Iskola és Óvoda,
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani
Intézmény**

Budapest
Váci út 57.
1134

Tárgy: Pedagógiai program jóváhagyása

Tisztelt Főigazgató Asszony!

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 26. § (1) bekezdése értelmében a köznevelési intézmény igazgatója által készített Pedagógiai programot a fenntartó hagyja jóvá.

Tájékoztatom, hogy a Prizma Általános Iskola és Óvoda, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény által a Közép-Pesti Tankerületi Központnak 2025. augusztus 29-én jóváhagyásra megküldött Pedagógiai program megfelel a jogszabályi előírásoknak, így a fenntartó azt jóváhagyja.

Budapest, 2025. szeptember 1.

Üdvözlettel:

dr. Házlinger György
tankerületi igazgató

Székhely: 1149 Budapest, Mogyoródi út 21.
Telefon: +36-1-896-0778
E-mail: kozeppest@kk.gov.hu